ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 25 Νοεμβρίου 2026 • Ετος 12ο • Αρ. φύλλου 625* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | *www.kathimerini.com.cy* | *Τιμή: €2,00*

ΜΕ ΕΥΛΟΓΙΕΣ ΤΡΑΜΠ

ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΧΟΥΑΝΓΚ ΣΤΟ ΤΙΜΟΝΙ ΤΗΣ NVIDIA

Σελ. 10

ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΔΙΧΑΖΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ AIRBNB ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

Σελ. 11

Ανοιχτές πληγές πίσω από τις αναβαθμίσεις

Τι εξακολουθεί να προβληματίζει τους τέσσερις διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης – ΑΤΑ, εκποιήσεις και δυσκολίες στην υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων

Η Κύπρος έχει κατακτήσει την ανώτατη επενδυτική βαθμίδα, κλείνοντας το 2026 με θετικές αξιολογήσεις και αναβαθμισμένες προοπτικές από τους διεθνείς Οίκους. Ωστόσο, πίσω από τη θετική εικόνα παραμένουν διαρθρωτικές αδυναμίες που προκαλούν προβληματισμό. Η πλήρης επαναφορά της ΑΤΑ, οι αλλαγές στο πλαίσιο των εκποιήσεων και οι δυσκολίες στην υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων συγκαταλέγονται στις βασικές προκλήσεις που προβάλλονται στις εκθέσεις. Ιδιαίτερα αιχμηρή είναι η επισήμανση της Moody's ότι η επαναφορά της ΑΤΑ καθιστά τη μισθολογική δαπάνη του Δημοσίου πιο άκαμπτη και ευάλωτη στις πληθωριστικές πιέσεις, ενώ οι καθυστερήσεις στις επενδύσεις διαιωνίζουν τα προβλήματα υποδομών. Μπορεί η πιστοληπτική εικόνα της Κύπρου να ενισχύεται, αλλά οι αδυναμίες δεν έχουν εξαλειφθεί. **Σελ. 4**

Black Friday υπό τη σκιά της ακρίβειας

Η ακρίβεια και η συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος κρατούν χαμηλά τις καταναλωτικές προσδοκίες, παρά τις προσφορές της Black Friday. Η αγορά κινείται ήδη σε ρυθμούς εκπτώσεων, με την εμπορική κίνηση να αναμένεται να κορυφωθεί την Παρασκευή 27 Νοεμβρίου και το Σαββατοκύριακο. Οι μεγαλύτερες προσφορές αναμένεται να είναι και φέτος στα ηλεκτρονικά είδη και να φτάνουν μέχρι και 50%. Ωστόσο, η μικρή αγορά της Κύπρου περιορίζει τις μεγάλες εκπτώσεις που παρατηρούνται στο εξωτερικό, εξηγούν στην «Κ» οι εκπρόσωποι του λιανικού εμπορίου. Φέτος οι καταναλωτές εμφανίζονται πιο επιλεκτικοί και μετρημένοι στις αγορές τους, δίνοντας προτεραιότητα στις βασικές ανάγκες και περιορίζοντας τις υπόλοιπες δαπάνες. Η ενεργειακή κρίση και το αυξημένο κόστος τροφίμων και αγαθών αφήνουν μικρότερα περιθώρια για αγορές πέραν των αναγκαίων, με τη φετινή Black Friday να δοκιμάζει περισσότερο την αγορασιτική δύναμη παρά την καταναλωτική διάθεση. **Σελ. 6**

ΕΞΑΓΓΕΛΙΕΣ

Πόσο στοχευμένα θα είναι τα μέτρα Χριστοδουλίδη;

Σήμερα ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης ανακοινώνει μέτρα κατά της ακρίβειας με επίκεντρο την οικογένεια, τους χαμηλοσυνταξιούχους και τη μεσαία τάξη. Η «Κ» επισημαίνει τους πέντε πυλώνες που ζητούν ουσιαστικές παρεμβάσεις, ώστε να περάσει η στήριξη από τις εξαγγελίες στην τσέπη των πολιτών. **Σελ. 4**

ΤΑ ΑΠΟΝΕΡΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ Ε.Ε.

Αλλα ήθελε η Λευκωσία, άλλα είπε ο Φίτο στον Φιντάν

Η πρόοδος στο Κυπριακό θα δημιουργήσει ευνοϊκότερο κλίμα για την Τουρκία, είπε ο Φίτο στον Ζιντάν, χωρίς να θέτει όρους διασύνδεσης με τις ευρωτουρκικές σχέσεις και χωρίς να θέτει θέμα αναστολής στην προώθηση των υπό συζήτηση ευρωτουρκικών ντοσιέ, περιλαμβανομένης της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης. Κάτι που απέχει από την εικόνα που καλλιεργήθηκε στη Λευκωσία. **Σελ. 5**

ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΥΘΕΙΑ

Οσα πρέπει να γνωρίζετε για τη δήλωση εισοδήματος

Η αντίστροφη μέτρηση για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων για το 2025 μπήκε στην τελική ευθεία, καθώς η 30ή Νοεμβρίου είναι η τελευταία ημέρα κατά την οποία οι φορολογούμενοι μπορούν να υποβάλουν τη δήλωσή τους και να καταβάλουν τυχόν οφειλόμενους φόρους χωρίς τόκους και χρηματικές επιβαρύνσεις. **Σελ. 6**

Ο ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ

Οριακή η επάρκεια ρεύματος και για τον χειμώνα

Ορατός ο εφιάλτης των διακοπών στους κρύους μήνες στο όχι απίθανο σενάριο βλάβης σε κάποια ντιζελογεννήτρια της ΑΗΚ, μιας και τα δεδομένα του περσινού καλοκαιριού δεν έχουν διαφοροποιηθεί. **Σελ. 7**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

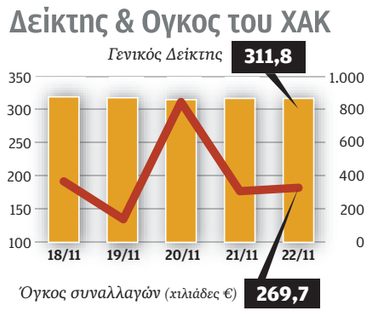

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗ

Η Ερμού είναι ο 15ος ακριβότερος δρόμος

Σταθερά στις υψηλές θέσεις της παγκόσμιας κατάταξης με τους ακριβότερους εμπορικούς δρόμους βρίσκεται η οδός Ερμού. Και το 2026 κατέχει τη 15η θέση, όπως και πέρυσι. Το μέσο μηνιαίο ενοίκιο αυξήθηκε κατά 2% σε ετήσια βάση, σε 315 ευρώ/τ.μ./μήνα. Τιμή σχεδόν διπλάσια συγκριτικά με άλλες δημοφιλείς εμπορικές πιάτσες, όπως η Τσιμισκή στη Θεσσαλονίκη, ή η Γλυφάδα. **Σελ. 20**

5 291296 000378

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Μαυρίζουν οι κύκνοι

Προχτές στη Νότιο Κορέα, διέρρευσαν τα προσωπικά στοιχεία –λογαριασμοί, κάρτες και ταυτότητες– 2,5 εκατ. χρηστών της ηλεκτροδοτικής KEPCO. Εκτός από την Binance, φέτος χάθηκαν 8,7 δισ. δολάρια από 343 κλοπές crypto. Στη Γουαδελούπη, όπου έχουν πανεπιστημιακό νοσοκομείο, σε αντίθεση με εμάς, αναγκάστηκαν να αναστείλουν τις εγχειρήσεις μέχρι μεθαύριο. Στις ΗΠΑ, κατέβασαν τα αεροσκάφη γιατί απέτυχε μια ενημέρωση λογισμικού, την ώρα που οι υπηρεσίες της JP Morgan Chase έπεφταν και είχε, κι εκεί, διαρροή δεδομένων. Στη Μινεσότα, έκλεισε η υδροδότηση σε 30 συστήματα. Στη Βραζιλία έκλεισε το λιμάνι του Σάντος. Στη Γαλλία χάλασαν τα κατεψυγμένα της Intermarché και της Carrefour. Στην Αυστραλία, τα τηλέφωνα επειγόντων είχαν διακοπές για 14 ώρες. Σε Ισπανία και Πορτογαλία 50 εκατ. άτομα είχαν διακοπές ηλεκτρισμού για 22 ώρες, περιλαμβανομένων και των ΑΤΜ. Από τον Καναδά ως τις δυτικές ακτές της Αφρικής, και από την Κορέα μέχρι τη Γερμανία, η ευαλωτότητα της παγκόσμιας οικονομίας στην υψηλή τεχνολογία γίνεται όλο και πιο ορατή. Τα περιστατικά είναι τόσα πολλά, και η συχνότητά τους τόσο μεγάλη, που έχουν ήδη αρχίσει οι θεωρίες συνωμοσίας, πολλές από τις οποίες μάλιστα είναι και αρκετά διασκεδαστικές.

Ορισμένες φορές το πρόβλημα προκλήθηκε από ενημέρωση του λογισμικού. Άλλες φορές, ήταν παραδοσιακή επίθεση, άλλες ήταν αποτυχία της τεχνητής νοημοσύνης. Άλλες φορές, η αποτυχία ήταν προϊόν σαμποτάζ ή κατασκοπείας, επίθεση από κράτος ή και από 14χρονους που κάνουν πλάκα με τα server της NSA ή του FBI. Πυρκαγιές, διαχείριση ηλεκτρισμού, και απηρχαιωμένες υποδομές συμβάλλουν στη γενικότερη εικόνα.

Πάντως, ανάμεσα στις πολλές και αυξανόμενες αιτίες αποτυχίας, δεν είχαμε ακόμα server στα σινιά. Κάποτε θα γίνει κι αυτό. Η ΕΚΤ απαιτεί από τις τράπεζες να διαθέτουν πλεονασμό στα συστήματά τους, κάτι πολύ δύσκολο στην Κύπρο, λόγω των ελάχιστων επιλογών σε παρόχους. Οι στρατιώτες εκπαιδεύονται offline ακόμα και πάνω σε υπερσύγχρονα συστήματα –με χάρτες, πυξίδες και κιάλια– παρόλο ότι μια κατάδειξη στόχου ή μια βολή θα μπορούσε να γίνει με ένα κουμπί. Πολλές επιχειρήσεις ακολουθούν τον κανόνα 3-2-1, με τρία αντίγραφα, σε δύο συστήματα, και ένα αντίγραφο εκτός χώρου.

Η προστασία από καταστροφικές αποτυχίες έγινε, απότομα, πολύ πιο επείγουσα από ό,τι ήταν παλαιότερα. Η τεχνητή νοημοσύνη έχει δείξει, πολύ ευρύτερα από το περιστατικό με την Hugging Face, πως εύκολα μπορεί να ξεφύγει ή και να αποτύχει, ενώ και οι χάκερ εξακολουθούν να είναι πιο ικανοί από τους αμυνόμενους. Η εξάρτησή μας από την τεχνολογία μάς καθιστά ευάλωτους. Οι πεπαλαιωμένες υποδομές, οι χάκερ, η γεωπολιτική αστάθεια και η κακή διαχείριση, μας καθιστούν ακόμα πιο τρωτούς. Η εποχή της ευλωτότητας απαιτεί προετοιμασία. Ναι, τα νοικοκυριά θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να υπάρξουμε χωρίς τα αυτονόητα για κάποιες ώρες ή και λίγες ημέρες. Πέρα όμως από την προστασία του καθενός και της οικογένειάς μας, η προετοιμασία θα πρέπει να αναβαθμιστεί γενικότερα. Η κρατική μηχανή δεν είναι έτοιμη, ενώ και οι μεγάλες επιχειρήσεις σε ελάχιστες περιπτώσεις έχουν προετοιμαστεί με πλεονασμό υποδομών ή εφεδρεία συστημάτων.

Παλαιότερα (μήνες, όχι χρόνια) μιλούσαμε για μαύρους κύκνους – για περιστατικά ή καταστάσεις τις οποίες ναι μεν αναγνωρίζαμε θεωρητικά πως μπορεί να συμβούν, ήταν όμως τόσο ακραία που δεν τα είχε δει ποτέ κανείς. Πλέον, όμως, ξέρουμε και κάτι άλλο: η κατανομή του ρίσκου, από «καμπάνα» είναι πλέον σχεδόν οριζόντια. Μαύροι κύκνοι θα έρθουν, και το ξέρουμε, έστω κι αν δεν ξέρουμε πότε και πώς.

Στον ηλεκτρισμό και στην αφαλάτωση, στα Alerts που ούτως ή άλλως δουλεύουν καλά μόνο κατά φάσεις, ή ακόμα και στο ΓεΣΥ και τον ΟΚΥπΥ, στα φαρμακεία και στα φώτα τροχαίας, είμαστε έτοιμοι; Είμαστε έτοιμοι για μαζικές επιθέσεις, και πλημμυρισμένα υπόγεια; Γίνονται, όπως στις εποπτευόμενες επιχειρήσεις, δοκιμές και σενάρια; Δοκιμάζουμε την ετοιμότητά μας πριν να δοκιμάσουμε την τύχη μας;

Όλα αυτά ήταν ούτως ή άλλως αυτονόητα. Σε μια εποχή, όμως, στην οποία η τρωτότητα συστημάτων και υποδομών είναι αυξημένη, αν δεν γίνονται –και δεν γίνονται– οι απαραίτητες έστω προετοιμασίες, δοκιμές, σενάρια, ασκήσεις, τότε υπάρχει ευθύνη. Διότι κάποια στιγμή, θα έχουμε αποτυχία συστήματος κι αυτό πρέπει να θεωρείται μόνο θέμα χρόνου. Το ξέρουμε, το είδαμε, και επομένως δεν μπορεί κανένας, την επόμενη φορά που θα γίνει κάποιος «χαττάς», να ισχυριστεί πως «λαμβάνονται τα μέτρα», «ακολουθούνται τα πρωτόκολλα», «υπεράνθρωπες προσπάθειες» και θα δούμε «αν θα γίνει έρευνα».

Εμιλι Γουίλσον, *κλασικίστρια*

Το αίνιγμα του Σωκράτη

Αλογόμυγα ή υπονομευτής της Αθήνας; Η μεταφράστρια της «Οδύσσειας» επαναφέρει το δίλημμα

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ**

Οι περισσότεροι τη γνώρισαν όταν προ ετών έγινε η πρώτη κλασικίστρια που μετέφρασε στα αγγλικά τα ομηρικά έπη. Ομως η εργογραφία της Εμιλι Γουίλσον περιλαμβάνει αρκετές ενδιαφέρουσες μελέτες για την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή γραμματεία και φιλοσοφία. Ενδεικτικά, το δεύτερο βιβλίο της, που κυκλοφόρησε σε αρχική μορφή το 2007, έχει έναν τίτλο ικανό να γεννήσει απορίες: «Ο θάνατος του Σωκράτη: ήρωας, φαύλος, φαφλατάς, άγιος» («The Death of Socrates: Hero, Villain, Chatterbox, Saint»). Και ενώ η πρόσφατη επανέκδοσή του από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ και τις εκδόσεις Profile Books μοιάζει να επενδύει στην αυξημένη πλέον δημοτικότητα της Βρετανίδας, η ίδια εξηγεί ότι αυτό που την ενδιέφερε στον βίο, στη φιλοσοφία και στον θάνατο του φιλοσόφου είναι η διαχρονικότητά του.

«Ο Σωκράτης με γοήτευε από τότε που πρωτοέμαθα γι' αυτόν, στο Λύκειο», λέει στην «Κ» η Γουίλσον. «Εγραψα το βιβλίο», συνεχίζει, «για να αναλύσω και να αναμετρηθώ με την πολυπλοκότητα αυτής της συναρπαστικής προσωπικότητας, καθώς και με τις ποικίλες προσλήψεις της, τόσο στην αρχαιότητα όσο και στη σύγχρονη εποχή. Με ενδιαφέρει το ευρύ φάσμα των τρόπων με τους οποίους ο Σωκράτης έχει περιγραφεί, ερμηνευθεί και αξιολογηθεί, από τις ποικίλες αρχαίες πηγές, τις αντιλήψεις των ελληνιστικών χρόνων, του πρώιμου χριστιανισμού, της πρώιμης νεωτερικότητας και του σήμερα. Ο Σωκράτης λειτουργεί κατά κάποιον τρόπο ως λυδία λίθος για να κατανοήσουμε πώς διαφορετικοί άνθρωποι και διαφορετικοί πολιτισμοί αντιλαμβάνονται την εκπαίδευση, τη γνώση, τον διάλογο, τον θάνατο και την πολυφωνία των απόψεων».

Στην εισαγωγή του βιβλίου ξεκαθαρίζει ότι σέβεται βαθύτατα τον Σωκράτη ως έναν άνθρωπο που «απέναντι στην εξουσία αντιπαρέβαλε την αλήθεια, δεν φοβόταν για τη φήμη του και υποστήριζε ότι η αρετή αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της ευτυχίας». Ειδικά σε έναν κόσμο όπου οι προκαταλήψεις ριζώνουν όλο και βαθύτερα, εκτιμά τον Σωκράτη «ως έναν άνθρωπο που δεν άφησε καμία παραδοσιακή ιδέα χωρίς να την αμφισβητήσει και θεωρούσε πολύτιμη την ίδια τη διατύπωση εύστοχων ερωτημάτων, ανεξάρτητα από τα συμπεράσματα στα οποία μπορεί κανείς να καταλήξει». Οπως γράφει, πιστεύει στη σημασία του Σωκράτη «ως υπενθύμισης ότι η πλειοψηφία δεν έχει πάντοτε δίκιο και ότι η αλήθεια έχει μεγαλύτερη αξία από την κοινή γνώμη».

Την ίδια στιγμή όμως υποστηρίζει ότι ο φιλόσοφος είχε αρκετά ελαττώματα. «Τόσο ο Πλάτων όσο και ο Ξενοφών», λέει στην «Κ» η καθηγήτρια, «συμφωνούν ότι κατά τη δίκη του ο Σωκράτης επέδειξε έπαρση ή αλαζονεία, ακόμη κι ενώ παρουσιαζόταν ως ένας άνθρωπος που γνώριζε μόνον ότι δεν γνώριζε τίποτα. Ηταν δεξιοτέχνης της ταπεινοφροσύνης που κρύβει μια δόση αυτοπροβολής, κάτι που θα μπορούσε κανείς να εκλάβει ως αρετή ή, τουλάχιστον, ως δεξιότητα, αλλά επίσης μπορεί να γίνει κατανοητό το γιατί αυτή η στάση ενδεχομένως να ήταν ενοχλητική για τους άλλους».

Η Εμιλι Γουίλσον πιστεύει στη σημασία του Σωκράτη «ως υπενθύμισης ότι η πλειοψηφία δεν έχει πάντοτε δίκιο και ότι η αλήθεια έχει μεγαλύτερη αξία από την κοινή γνώμη».

Η αρετή και ο πόλεμος

Από ιστορική σκοπιά, υποστηρίζει η Γουίλσον, αντιλαμβάνεται κανείς το γιατί οι Αθηναίοι μπορούσαν να συνδέσουν τον Σωκράτη –με δεδομένο τον κύκλο των μαθητών του και την τάση του να θέτει αδιάκοπα ερωτήματα– με την παρακμή της κοινωνίας τους και την ήττα στον Πελοποννησιακό Πόλεμο. «Αντί να διδάσκει στους ανθρώπους πώς να εφαρμόζουν στη ζωή τους αρετές όπως η ανδρεία και η δικαιοσύνη, καλλιεργούσε μια διαδικασία διαρκούς διερεύνησης. Κι αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί είτε ελάττωμα είτε αρετή, ανάλογα με την οπτική γωνία καθενός», παρατηρεί και υπογραμμίζει: «Ισως το σημαντικότερο είναι ότι ο Σωκράτης επικεντρώθηκε σε ένα πολύ περιορισμένο πεδίο της ανθρώπινης αναζήτησης και το παρουσίασε ως την απόλυτη απάντηση στο πώς πρέπει να είναι και το τι σημαίνουν η αλήθεια και η ζωή».

Και ενώ ο θάνατός του θα συγκρινόταν, κατά τους κρίσιμους πρωτοχριστιανικούς αιώνες και στη διάρκεια της Αναγέννησης, με εκείνον του Ιησού· ενώ θα παρουσιαζόταν, πολύ αργότερα, από στοχαστές, πολιτικούς και ακτιβιστές, όπως οι Τζον Στιούαρτ Μιλ και Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, ως παράδειγμα των δεινών που επιφέρει η καταστρατήγηση της ελευθερίας του λόγου· ενώ θα ερμηνευόταν ακόμα και υπό το πρίσμα των σύγχρονων ολοκληρωτισμών, η Γουίλσον υποστηρίζει ότι τέτοιες αναγνώσεις δεν είναι μόνο ιστορικά και πολιτισμικά προσδιορισμένες, αλλά αγνοούν επίσης ότι αν είχαν διασωθεί αφηγήσεις και μαρτυρίες από τους εχθρούς του Σωκράτη, όπως λ.χ. εκείνη του σοφιστή Πολυκράτη, η κληρονομιά του Ελληνα φιλοσόφου ενδεχομένως να είχε εκληφθεί διαφορετικά.

Ρωτάμε την καθηγήτρια αν οι κατοπινές ερμηνείες και προσλήψεις του σωκρατικού βίου και στοχασμού θα διέφεραν και στην υποθετική περίπτωση που η Αθήνα δεν είχε καταδικάσει τον φιλόσοφο σε θάνατο, αλλά σε μια απλώς αυστηρή ποινή. «Ο θάνατος του Σωκράτη», αποκρίνεται, «αποτέλεσε ένα τελευταίο πολιτισμικό ορόσημο που σηματοδότησε το τέλος της πολιτικής και στρατιωτικής υπεροχής της Αθήνας. Παράλληλα, προσέφερε εξαιρετικό αφηγηματικό υλικό, το οποίο, ο Πλάτων κυρίως, αξιοποίησε με μοναδική αποτελεσματικότητα. Μια ιστορία που δεν θα κατέληγε στον θάνατο, θα ήταν πολύ λιγότερο αποτελεσματική στην προώθηση της ιδέας ότι το να ζει κανείς για την αλήθεια αποτελεί μια ηρωική και ευγενή επιδίωξη η οποία ενέχει κινδύνους».

Γρίφοι και ερμηνείες

Με δεδομένη πάντως την απροθυμία του ίδιου του φιλοσόφου να αφήσει πίσω του γραπτά έργα –καθώς πίστευε, όπως διαβάζουμε στον «Φαίδρο», στην πρωτοκαθεδρία του προφορικού λόγου– οι όποιες θετικές ή αρνητικές ερμηνείες για τον ίδιο και τη σκέψη του παραμένουν μάλλον αυτό ακριβώς: ερμηνείες. Ποιο είναι άραγε το μεγαλύτερο αίνιγμα που τον περιβάλλει; «Θα ήθελα πολύ να γνωρίζουμε με βεβαιότητα αν οι μελετητές έχουν δίκιο όταν συνδέουν τον περισσότερο απορητικό "Σωκράτη" των πρώιμων πλατωνικών διαλόγων με τις απόψεις του ίδιου του δασκάλου του Πλάτωνος, καθώς και αν αυτό που αντιλαμβανόμαστε ως "σωκρατική" φιλοσοφία και διδασκαλία ανταποκρίνεται στις απόψεις του ιστορικού προσώπου», απαντά η Εμιλι Γουίλσον και συνεχίζει: «Θα ήθελα επίσης να γνωρίζουμε πολύ περισσότερα για την προσωπική του ζωή, μεταξύ άλλων για τη σχέση του με τη σύζυγο και τα παιδιά του. Γνωρίζουμε ότι υπήρχαν, αλλά θα ήταν θαυμάσιο αν είχαμε καλύτερη εικόνα αυτών των οικογενειακών σχέσεων».

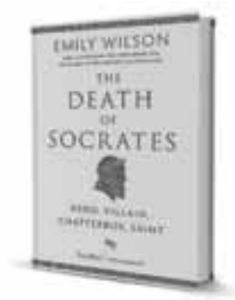

EMILY WILSON
The Death of Socrates - Hero, Villain, Chatterbox, Saint
εκδ. Harvard University Press, 2026, **σελ.** 256

Κάποιο δίδαγμα πάντως θα μπορούν να αντλήσουν οι σύγχρονες δημοκρατίες από την ίδια τη στάση του Σωκράτη απέναντι στον θάνατο, σωστά; «Από την περίπτωση του Σωκράτη μπορούμε να διδαχθούμε πολλά για το τι σημαίνει να ενθαρρύνουμε ή να περιορίζουμε την πολυφωνία, τον διάλογο και τη δυνατότητα να μαθαίνουμε μέσα από την άγνοιά μας και μέσα από τους άλλους», απαντά η Εμιλι Γουίλσον και καταλήγει: «Η δίκη και ο θάνατός του μπορούν επίσης να μας διδάξουν πολλά για τον τρόπο με τον οποίο οι δημοκρατικές κοινωνίες είναι σε θέση τόσο να αναγορεύουν ανθρώπους σε ήρωες, όσο και να τους δαιμονοποιούν –συχνά μάλιστα πρόκειται για τα ίδια πρόσωπα– για λόγους που είναι ταυτόχρονα πολιτισμικοί και πολιτικοί. Οι κομματικές αντιπαραθέσεις, οι πολιτισμικοί πόλεμοι και οι συγκρούσεις γύρω από την αλήθεια, την εκπαίδευση και την ελευθερία της σκέψης εξακολουθούν να αποτελούν μέρος της ζωής μας. Γι' αυτό και ο Σωκράτης παραμένει μια συναρπαστική μορφή, με την οποία αξίζει να συνομιλούμε στοχαστικά!».

> **Λυδία λίθος**
> *Ο Σωκράτης λειτουργεί ως λυδία λίθος για να κατανοήσουμε πώς διαφορετικοί άνθρωποι και πολιτισμοί αντιλαμβάνονται την εκπαίδευση, τη γνώση, τον διάλογο, τον θάνατο, την πολυφωνία των απόψεων.*

> **Η στάση του στη δίκη**
> *Τόσο ο Πλάτων όσο και ο Ξενοφών συμφωνούν ότι κατά τη δίκη του ο Σωκράτης επέδειξε έπαρση ή αλαζονεία, ακόμη κι ενώ παρουσιαζόταν ως ένας άνθρωπος που γνώριζε μόνον ότι δεν γνώριζε τίποτα.*

Μια λευκή σελίδα όπου όλοι έγραφαν το δικό τους κείμενο

Του **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΝΕΧΑΜΑ**

Ποιος ήταν ο Σωκράτης; Ο ίδιος δεν έγραψε ποτέ τίποτε κι έτσι τον ξέρουμε μόνο από τα συγγράμματα των συγχρόνων του. Υπήρξε, γράφει ο Πλάτων, «από όλους τους ανθρώπους της εποχής του που γνωρίσαμε, ο άριστος, ο σοφότερος και ο δικαιότερος». Αλλά ο Σωκράτης πίστευε πως η γνώση της αρετής, της σοφίας και της δικαιοσύνης είναι απαραίτητη για να δράσει κανείς σωστά, σοφά και δίκαια και να κατακτήσει την ευδαιμονία. Πίστευε επίσης ότι ο ίδιος δεν διέθετε αυτή τη γνώση. Και όμως η ζωή του ήταν, για τον Πλάτωνα, υπόδειγμα αρετής και ευδαιμονίας. Οι τρεις αυτές ιδέες συγκρούονται, αποτελούν ένα παράδοξο που ο Πλάτων άφησε τελικά άλυτο και, αφήνοντάς το άλυτο, ίσως να βρήκε ποιος ακριβώς ήταν ο δάσκαλός του.

Οι σύγχρονοί του τον αντιμετώπισαν με τους πιο διαφορετικούς τρόπους. Απατεώνας χωρίς σεβασμό για την αλήθεια, τη δικαιοσύνη και τους θεσμούς της πόλης για τον Αριστοφάνη. Αντιθέτως, για τον Ξενοφώντα είναι καλοπροαίρετος σύμβουλος, συμβατικός και βασισμένος στην κοινή λογική. Οι διάλογοι που έγραψαν πολλοί από τους φίλους του (και όχι μόνον ο Πλάτων) τον παρουσιάζουν διαφορετικά. Εχοντας μόνον αποσπάσματα, είναι δύσκολο να είμαστε βέβαιοι, αλλά ίσως ο Αντισθένης του απέδωσε ακόμη περισσότερη προσοχή στην ηθική αρετή σε σχέση με τον Πλάτωνα, εμπνέοντας έτσι τους Κυνικούς και τους Στωικούς, ενώ ο Αρίστιππος τόνισε τον ρόλο της ηδονής, που έγινε το κύριο συστατικό της ευδαιμονίας για την Κυρηναϊκή Σχολή. Ο Φαίδων και ο Ευκλείδης, συγγραφείς και αυτοί διαλόγων και ιδρυτές φιλοσοφικών σχολών, εμπνεύστηκαν από τον Σωκράτη, αλλά ακολούθησαν τη δική τους κατεύθυνση. Τελικά, όλες οι αντιμαχόμενες φιλοσοφικές σχολές, εκτός από τους Επικούρειους, ανήγαγαν τις ιδέες τους στον Σωκράτη – πραγματικά έναν «άνθρωπο για όλες τις εποχές», μια λευκή σελίδα στην οποία ο καθένας μπορούσε να γράψει το δικό του κείμενο. Ποιος ήταν, λοιπόν, ο Σωκράτης; Ισως, τελικά, αυτός ακριβώς που απεικονίζει ο Πλάτων. Γιατί οι διαφωνίες των ερμηνευτών του πλατωνικού Σωκράτη αντικατοπτρίζουν σε μεγάλο βαθμό τις διαφωνίες των συγχρόνων του για τη φιλοσοφική τοποθέτηση του ιστορικού ατόμου. Ετσι, μερικοί μελετητές του έχουν βρει στους διαλόγους έναν κυνικό ή στωικό Σωκράτη, άλλοι έναν Σωκράτη σκεπτικό, άλλοι έναν ηδονιστή, άλλοι ένα δάσκαλο της διαλεκτικής και άλλοι έναν απλό κι εκνευριστικό ζαβολιάρη – ό,τι, περίπου, έλεγαν γι' αυτόν εκείνοι που τον γνώριζαν. Ο πλατωνικός χαρακτήρας προκαλεί αντιδράσεις παρόμοιες με τις αντιδράσεις που προκάλεσε ο ιστορικός Σωκράτης την εποχή του. Η ειρωνεία μιας ζωής αφιερωμένης στη συζήτηση που, παρ' όλ' αυτά, παραμένει μυστήριο που ενώνει τον χαρακτήρα του Πλάτωνος με το ιστορικό του πρότυπο. Η σιωπή που κρύβεται στις «αρθρώσεις» του σωκρατικού λόγου προσφέρει την ευκαιρία, για να μην πω ότι επιβάλλει την ανάγκη, να συνεχίσουμε την προσπάθεια ώστε να τον κατανοήσουμε. Ισως, στην πορεία μας, να μάθουμε το μάθημα που ο Σωκράτης δεν διατύπωσε ποτέ ρητά.

Ο κ. Αλέξανδρος Νεχαμάς είναι ακαδημαϊκός, ομότιμος καθηγητής Φιλοσοφίας και Συγκριτικής Λογοτεχνίας, καθώς και ομότιμος καθηγητής Ανθρωπιστικών Επιστημών.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • *Διευθυντής:* Θανασης Φωτιου • *Αρχισυντάκτης:* Κωστης Διογενους
Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • *Υπεύθυνος Ατελιέ:* Παντελης Δαμιανου

Νικόλαου Σαριπόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • *Αναπληρωτής Διευθυντής:* Κωστης Φαφουτης • *Σύμβουλος έκδοσης:* Νοτης Παπαδοπουλος

LIMASSOL GREENS

Μια χρονιά ουσιαστικής προόδου με το βλέμμα στο 2027

ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ πρόοδο στην παράδοση κατοικιών, τις κατασκευαστικές εργασίες να προχωρούν στις επόμενες οικιστικές φάσεις και το γήπεδο γκολφ να συμπληρώνει τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, το Limassol Greens καταγράφει μια ιδιαίτερα θετική πορεία το 2026. Η ανάπτυξη του resort αποτυπώνεται πλέον και στην καθημερινότητά του, καθώς οι πρώτοι κάτοικοι έχουν εγκατασταθεί στα σπίτια τους και οι δραστηριότητες γκολφ προσελκύουν αυξανόμενο ενδιαφέρον. Παράλληλα, ο σχεδιασμός για το 2027 περιλαμβάνει σημαντικές νέες εγκαταστάσεις ευεξίας, φιλοξενίας και αναψυχής.

Ανάμεσα στα σημαντικότερα επιτεύγματα της χρονιάς ξεχωρίζει η παράδοση 68 κατοικιών στους ιδιοκτήτες τους, ενώ νέες παραδόσεις προγραμματίζονται και για το 2027. Με τους πρώτους κατοίκους να έχουν ήδη εγκατασταθεί στα σπίτια τους, η οικιστική κοινότητα του Limassol Greens μεγαλώνει σταδιακά.

Η ζήτηση για κατοικίες παραμένει ισχυρή, με τις εργασίες να συνεχίζονται στις επόμενες φάσεις διαμερισμάτων και επαύλεων. Ξεχωρίζει η έναρξη κατασκευής του The Starlings, ενός συγκροτήματος 126 πολυτελών διαμερισμάτων σε τρία κτήρια. Το αγοραστικό ενδιαφέρον είναι ήδη έντονο, με το 42% των διαμερισμάτων του πρώτου κτηρίου να έχει πωληθεί ή δεσμευτεί. Στις σημαντικές εξελίξεις του 2026 περιλαμβάνεται επίσης η πώληση της The Falcon, της μεγαλύτερης και μοναδικής έπαυλης έξι υπνοδωματίων της πρώτης φάσης του έργου. Η κατασκευή της βρίσκεται σε εξέλιξη, με την παράδοσή της να αναμένεται στις αρχές του 2028.

Το Limassol Greens παρουσίασε επίσης τα The Kinglets, μια νέα συλλογή περιορισμένου αριθμού επαύλεων, ενώ ήδη σχεδιάζονται νέοι τύποι κατοικιών. Οι νέες προτάσεις θα χαρακτηρίζονται από αναβαθμισμένη αρχιτεκτονική και αισθητική, με ιδιαίτερη έμφαση στη σύνδεση των εσωτερικών με τους εξωτερικούς χώρους και στην αξιοποίηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος. Πέραν από τις κατοικίες, οι εργασίες προχωρούν και στους χώρους πρασίνου και αναψυχής. Μέσα στο 2026 ξεκίνησε η διαμόρφωση της δημόσιας ζώνης πρασίνου, η οποία θα περιλαμβάνει παιδικές χαρές, αθλητικές εγκαταστάσεις, δύο γήπεδα padel και ένα γήπεδο τένις. Προβλέπεται επίσης η φύτευση περισσότερων από 3.000 δέντρων και φυτών, δημιουργώντας πρόσθετες δυνατότητες άθλησης, χαλάρωσης και υπαίθριων δραστηριοτήτων για κατοίκους και επισκέπτες. Σημαντική θέση στην καθημερινή λειτουργία του resort κατέχει ήδη το γκολφ. Τον Οκτώβριο του 2026, το γήπεδο 18 οπών υψηλών διεθνών προδιαγραφών συμπλήρωσε έναν χρόνο λειτουργίας, με τις συνδρομές να πλησιάζουν τη μέγιστη δυναμικότητα. Στη διάρκεια της χρονιάς δημιουργήθηκε επίσης η Limassol Greens Golf Academy, η οποία προσφέρει προγράμματα για παιδιά και ενήλικες, δίνοντας την ευκαιρία σε αρχάριους να γνωρίσουν το άθλημα και σε πιο έμπειρους παίκτες να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους. Το γήπεδο φιλοξένησε ακόμη σειρά τουρνουά, με νέες σημαντικές διοργανώσεις γκολφ να προγραμματίζονται για το 2027.

Παράλληλα, το The Roost έχει καθιερωθεί ως σημείο συνάντησης για παίκτες, κατοίκους και επισκέπτες. Με πρόσφατα ανανεωμένο μενού, που περιλαμβάνει burgers, artisan pinsas και sandwiches, προσφέρει επιλογές για ένα χαλαρό γεύμα πριν ή μετά το γκολφ, αλλά και για όσους επισκέπτονται το resort.

Η διεύρυνση των επιλογών εστίασης και αναψυχής αποτελεί μέρος του ευρύτερου σχεδιασμού για το Limassol Greens, ο οποίος θα προχωρήσει περαιτέρω το 2027. Στο επίκεντρο βρίσκονται δύο σημαντικά έργα, η δεύτερη φάση του Clubhouse και το ανασχεδιασμένο The Nest, με την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών να προγραμματίζεται εντός της χρονιάς. Η δεύτερη φάση του Clubhouse θα περιλαμβάνει εστιατόριο υψηλής γαστρονομίας, bar, συνεδριακό κέντρο και πρόσθετες εγκαταστάσεις. Η επέκταση θα δημιουργήσει νέους χώρους για επαγγελματικές συναντήσεις, συνέδρια και κοινωνικές εκδηλώσεις, ενώ παράλληλα θα εμπλουτίσει τις επιλογές εστίασης του resort.

Ιδιαίτερη θέση στον σχεδιασμό για το 2027 κατέχει το The Nest, το οποίο έχει ανασχεδιαστεί και αναβαθμιστεί σημαντικά. Το νέο συγκρότημα θα αναπτύσσεται σε δύο επίπεδα, συνδυάζοντας εγκαταστάσεις ευεξίας και αναψυχής με υπηρεσίες για την καθημερινή εξυπηρέτηση κατοίκων και επισκεπτών. Στο ένα επίπεδο θα δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο Wellness Centre, με spa, αίθουσες θεραπειών, γυμναστήριο, εσωτερική και εξωτερική πισίνα, εγκαταστάσεις υδροθεραπείας και σάουνας, καθώς και ειδικά διαμορφωμένους εξωτερικούς χώρους. Στο δεύτερο επίπεδο θα λειτουργούν εστιατόριο, café, κατάστημα ειδών καθημερινής ανάγκης και Kids Club, προσφέροντας υπηρεσίες και επιλογές αναψυχής για όλη την οικογένεια. Ο σχεδιασμός του The Nest βρίσκεται πλέον στο τελικό του στάδιο, με την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών να αναμένεται εντός του 2028.

Με συνολική έκταση 1,4 εκατ. τ.μ., εκ των οποίων περισσότερο από το 70% αφιερώνεται σε χώρους πρασίνου, το Limassol Greens συνεχίζει να εξελίσσεται σε έναν ολοκληρωμένο προορισμό κατοικίας, γκολφ και αναψυχής στη δυτική Λεμεσό. Οι παραδόσεις κατοικιών, η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του resort και τα νέα έργα που προγραμματίζονται για το 2027 φέρνουν το Limassol Greens πιο κοντά στην υλοποίηση του οράματός του, με τη φιλοσοφία Life in Perfect Balance να αποκτά σταδιακά ουσιαστικό περιεχόμενο στην καθημερινότητα των κατοίκων και των επισκεπτών.

Η παράδοση νέων κατοικιών, η ισχυρή αγοραστική ζήτηση και η ανάπτυξη του γκολφ ξεχώρισαν το 2026, ενώ σημαντικές νέες εγκαταστάσεις ευεξίας, φιλοξενίας και αναψυχής προγραμματίζονται για το 2027.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Sales Office:
+357 25 888 700

Email:
info@limassolgreens.com

Visit:
www.limassolgreens.com

Αδυναμίες σε ΑΤΑ, δημόσιες επενδύσεις, ενέργεια

Τι προβληματίζει τους τέσσερις Οίκους Αξιολόγησης για την Κύπρο μετά την ολοκλήρωση αξιολογήσεων του 2026

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η Κύπρος «φιγουράρει» πλέον στην ανώτατη επενδυτική βαθμίδα μετά από συνεχείς αναβαθμίσεις εδώ και μία 10ετία από τους Οίκους Αξιολόγησης, ενώ λίγο πριν από το 2013 βρέθηκε και στα «σκουπίδια». Το 2026 για την Κύπρο έκλεισε με ένα άκρως θετικό πρόσημο και από τους τέσσερις διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης, καθώς και στον πρώτο και στον δεύτερο γύρο αξιολόγησης από τους Οίκους είτε αναβάθμισαν την οικονομία, είτε αναβάθμισαν τις προοπτικές της (outlook). Η εικόνα είναι αναμφίβολα θετική, εντούτοις δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε το γεγονός πως οι Οίκοι φέρουν στην επιφάνεια αδυναμίες, όπως την απόφαση για πλήρη επαναφορά της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ), το κυπριακό πλαίσιο εκποιήσεων και τις δημόσιες επενδύσεις που έχουν δυσκολία υλοποίησης.

Ενδεικτική και η τελευταία αξιολόγηση από τον οίκο Moody's που αν και έχει την Κύπρο στο Α3 με σταθερές προοπτικές, υπάρχουν ενδείξεις χαμηλότερης αποτελεσματικότητας στην άσκηση πολιτικής σε σύγκριση με άλλες χώρες με αντίστοιχη πιστοληπτική αξιολόγηση, όπως καταδεικνύεται από την ανατροπή μεταρρυθμίσεων που είχαν εφαρμοστεί κατά την περίοδο της κρίσης, σχετικά με τις μισθολογικές απολαβές στον δημόσιο τομέα και τις διαδικασίες εκποιήσεων. Συνάμα, κατά τον Οίκο οι περιορισμοί στη δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων παρατείνουν ή επιδεινώνουν τις υφιστάμενες δυσχέρειες στις υποδομές. Ειδικότερα, οι Moody's αναφέρουν πως η κυπριακή οικονομία εξακολουθεί να είναι μικρή και εκτεθειμένη σε μεγάλες εξωτερικές ανισορροπίες, ενώ οι περιορισμοί στις υποδομές, η αδυναμία υλοποίησης των δημόσιων επενδύσεων και η αυξανόμενη εξάρτηση από οικονομικές δραστηριότητες με διεθνή κινητικότητα καταδεικνύουν τα όρια των πρόσφατων καλύτερων οικονομικών επιδόσεων.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ΑΤΑ, εκτιμώντας ότι η ανατροπή των μεταρρυθμίσεων που εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο της κρίσης, και συγκεκριμένα η επαναφορά της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής για τους εργαζόμενους στον δημόσιο τομέα και οι αλλαγές στο πλαίσιο που διέπει τις εκποιήσεις, συνιστούν μια επιπλέον αρνητική εξέλιξη. Τονίζει ο οίκος Moody's ότι η επαναφορά της ΑΤΑ θα καταστήσει τη μισθολογική δαπάνη του δημόσιου τομέα πιο άκαμπτη και πιο ευαίσθητη στον πληθωρισμό.

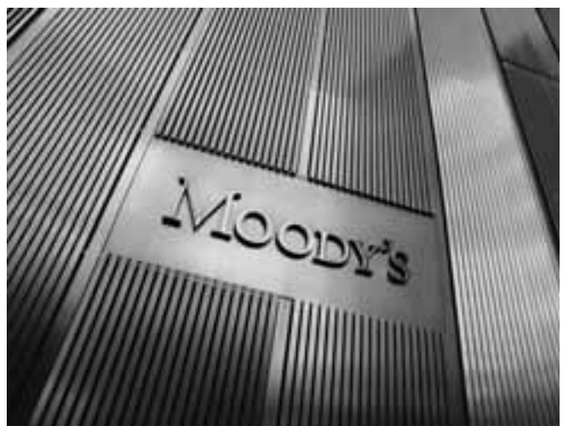

Το 2026 για την Κύπρο έκλεισε με ένα άκρως θετικό πρόσημο και από τους τέσσερις διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης, ωστόσο υπάρχουν ανοιχτές πληγές.

Αδυναμίες στις υποδομές

Ο Οίκος στην έκθεσή του τονίζει ότι οι περιορισμοί στη δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων παρατείνουν ή επιδεινώνουν τις υφιστάμενες δυσχέρειες στις υποδομές. Συγκεκριμένα, καταγράφει πιέσεις στους τομείς της ύδρευσης, της ηλεκτροδότησης, της στέγασης και των μεταφορών, οι οποίες αυξάνουν το κόστος και ενισχύουν την αβεβαιότητα σχετικά με την ικανότητα της οικονομίας να διατηρήσει τους πρόσφατους ρυθμούς ανάπτυξης. Η διαχρονική αδυναμία πλήρους εκτέλεσης του κρατικού επενδυτικού προϋπολογισμού καταδεικνύει, σύμφωνα με τον Οίκο, περιορισμένη ικανότητα υλοποίησης σύνθετων έργων δημόσιων επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων, ακόμη και όταν τα κενά στις υποδομές καθίστανται ολοένα και πιο επείγοντα.

Στις διαρθρωτικές αδυναμίες περιλαμβάνεται επίσης η λειτουργία της δικαιοσύνης. Παρά τις πρωτοβουλίες για τη μεταρρύθμισή της, η Κύπρος εξακολουθεί να διαθέτει ένα από τα ασθενέστερα δικαστικά συστήματα στην Ε.Ε., ενώ ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων παραμένει αργός, σημειώνει χαρακτηριστικά, ενώ όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, σχολιάζει ότι ένα σημαντικό απόθεμα παλαιών προβληματικών δανείων παραμένει εκτός του τραπεζικού συστήματος και είναι πιθανό να επιβαρύνει την αύξηση της παραγωγικότητας.

Υπάρχει αλλά

Δέκα ημέρες νωρίτερα ο οίκος Fitch, που αναβάθμισε την Κύπρο από το Α- στο «Α» με σταθερές προοπτικές, σχολίαζε πως παρά τα πολύ θετικά, υπάρχουν βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι που επικεντρώνονται στις πληθωριστικές πιέσεις και την επίδρασή τους στην κατανάλωση, ενώ οι εξωτερικές ευπάθειες θα παραμείνουν μια βασική μεσοπρόθεσμη πρόκληση. Ο Οίκος εκτιμά ότι το έλλειμμα θα διατηρηθεί κατά μέσο όρο στο 8,1% του ΑΕΠ την περίοδο 2026-2028, καθώς το εμπορικό έλλειμμα επηρεάζεται από το υψηλότερο ενεργειακό κόστος και τη συγκράτηση της ισχυρής ανάπτυξης των εξαγωγών υπηρεσιών που καταγράφηκε τα προηγούμενα χρόνια. Συνάμα, εκτιμά ότι η εξάρτηση από μεγάλους όγκους κεφαλαιακών ροών σε ένα περιβάλλον γεωπολιτικών κινδύνων και κινδύνων ασφαλείας, καθώς και οι πιθανές μεταβολές στο επενδυτικό κλίμα, υπογραμμίζουν μια επίμονη ευπάθεια. Τέλος, οι Fitch εν μέσω ενός πολύ καλού ριπόρτ για την Κύπρο (γι' αυτό και την αναβάθμισαν εξάλλου) σημείωσαν ότι, η Κύπρος θα επωφελείτο από αναβάθμιση των δεικτών διακυβέρνησης προς τα επίπεδα των χωρών με υψηλότερη αξιολόγηση (peers).

Ο οίκος Moody's επισημαίνει ότι η επαναφορά της ΑΤΑ θα καταστήσει τη μισθολογική δαπάνη του δημόσιου τομέα πιο άκαμπτη και πιο ευαίσθητη στον πληθωρισμό.

Ενεργειακές ευπάθειες

Στα τέλη Σεπτέμβρη ο Standard and Poor's αναβάθμισε το αξιόχρεο της Κύπρου σε βαθμίδα «Α/Α-1» με θετικές τις προοπτικές. Σημείωνε πως η κυπριακή οικονομία παρέμεινε ανθεκτική παρά τις περιφερειακές συγκρούσεις σε Ρωσία-Ουκρανία και στη Μέση Ανατολή, προβλέποντας αυξημένες τιμές πετρελαίου κατά τα έτη 2026 και 2027, οι οποίες θα πρέπει κατά τον Οίκο να παραμείνουν διαχειρίσιμες για την Κύπρο, παρά τη μεγάλη εξάρτησή της από τις εισαγωγές πετρελαίου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Υπογράμμισε δε, ότι η ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας παραμένει κορυφαία προτεραιότητα για την κυπριακή κυβέρνηση, ιδίως δεδομένου του τρέχοντος γεωπολιτικού κλίματος. Ο S&P χαρακτηρίζει στο ριπόρτ ως «κρίσιμη μεσοπρόθεσμη λύση» την ολοκλήρωση του τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στο Βασιλικό. Η λειτουργία του, κατά τον Οίκο, θα μπορούσε να διευκολύνει τη μετάβαση από τους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργούν με ντίζελ και να μειώσει σημαντικά το ενεργειακό κόστος, το οποίο συγκαταλέγεται μεταξύ των υψηλότερων στην Ε.Ε. Ωστόσο, κατά τον Οίκο, οι συχνές καθυστερήσεις στην κατασκευή δημιουργούν αβεβαιότητα για την προγραμματισμένη θέση του σε λειτουργία προς τα τέλη του 2027. Η S&P είχε αναφερθεί επίσης στην ηλεκτρική διασύνδεση Great Sea Interconnector (GSI), λέγοντας πως είναι σε στάση.

Κάτω από τον μέσο όρο

Τον «χορό» του δεύτερου γύρου αξιολόγησης της κυπριακής οικονομίας «άνοιξε» αρχές Σεπτέμβρη ο οίκος DBRS αναβαθμίζοντας τις προοπτικές από σταθερές σε θετικές, ενώ η πιστοληπτική αξιολόγηση έχει παραμείνει στο «Α». Ο καναδικός Οίκος είχε επισημάνει πως, κίνδυνοι για τα οικονομικά της κεντρικής κυβέρνησης θα μπορούσαν να προκύψουν σε περίπτωση που το σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων παρουσιάσει επίμονα ελλείμματα, τα οποία θα πρέπει να καλυφθούν μέσω κρατικών μεταβιβάσεων.

Ο DBRS θεωρεί ότι η θέση της Κύπρου στους δείκτες Worldwide Governance Indicators, μεταξύ άλλων στους δείκτες για τον έλεγχο της διαφθοράς και το κράτος δικαίου, έχει υποχωρήσει τα τελευταία χρόνια και πλέον βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καταληκτικά, η συμμετοχή της χώρας στην Ε.Ε. εξακολουθεί να λειτουργεί ως σημαντικό θεσμικό στήριγμα.

Πού χρειάζονται παρεμβάσεις για να ανασάνει η κοινωνία

Σήμερα ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης ανακοινώνει μέτρα κατά της ακρίβειας με επίκεντρο την οικογένεια, τους χαμηλοσυνταξιούχους και τη μεσαία τάξη

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Σαν χριστουγεννιάτικος μπουναμάς για μερίδα νοικοκυριών αναμένεται να λειτουργήσουν τα νέα μέτρα κατά της ακρίβειας και των πληθωριστικών πιέσεων, τα οποία ανακοινώνει σήμερα η κυβέρνηση. Όπως ανέφερε χθες ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης, τα μέτρα που θα εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο στοχεύουν στην οικογένεια, τους χαμηλοσυνταξιούχους και τη μεσαία τάξη. Το στοχευμένο πακέτο μέτρων, το οποίο, όπως επισημάνθηκε, θα περιλαμβάνει διψήφιο αριθμό παρεμβάσεων, θα αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλέγματος κοινωνικής προστασίας, με βασική επιδίωξη την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων. Όπως μας αναφέρθηκε από κυβερνητικές πηγές, οι παρεμβάσεις θα έχουν ως βασικό στόχο την ουσιαστική ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, συμβάλλοντας παράλληλα στην αντιμετώπιση των συνεπειών του πληθωρισμού και της συνεχιζόμενης ακρίβειας. Την ίδια ώρα το πακέτο έκτακτης στήριξης αναμένεται να καλύψει τη μεγάλη πλειονότητα των πολιτών, περιλαμβάνοντας, μάλιστα, καινοτόμες παρεμβάσεις που υιοθετούνται για πρώτη φορά από την κυβέρνηση. Όπως πληροφορούμαστε, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η χορήγηση έκτακτης εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης σε επιλεγμένες κατηγορίες δικαιούχων. Τα νέα μέτρα έρχονται να προστεθούν στις υφιστάμενες κυβερνητικές δράσεις, για τις οποίες έχουν ήδη διατεθεί πέραν του €1 δισ., όπως ανέφερε ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης.

Σύμφωνα με αρμόδιες πηγές με τις οποίες μίλησε η «Κ», μέχρι και χθες το Προεδρικό βρισκόταν σε διαρκή διαβούλευση με το υπουργείο Οικονομικών, προκειμένου να διαμορφωθεί η τελική δέσμη μέτρων, να προσδιοριστεί το συνολικό δημοσιονομικό της κόστος και να αξιολογηθεί ο αντίκτυπός της στα δημόσια οικονομικά. Κεντρική επιδίωξη ήταν η εξεύρεση της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ της ανάγκης για ουσιαστική στήριξη των πολιτών απέναντι στις αυξημένες οικονομικές πιέσεις και της διατήρησης της δημοσιονομικής σταθερότητας, χωρίς να διακυβεύονται τα περιθώρια που διαθέτει το κράτος για την αντιμετώπιση μελλοντικών προκλήσεων.

Οι πέντε πυλώνες που ζητούν ουσιαστικές παρεμβάσεις, έτσι ώστε να περάσει η στήριξη από τις εξαγγελίες στην τσέπη των πολιτών.

Οι προκλήσεις

Παρότι το περιεχόμενο και η έκταση των νέων μέτρων θα γίνουν σήμερα γνωστά από τον ίδιο τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη, μετά την έγκριση του πακέτου από το Υπουργικό, είναι ξεκάθαρο ότι οι μεγαλύτερες πιέσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα τα νοικοκυριά εντοπίζονται σε συγκεκριμένους τομείς της καθημερινότητας, οι οποίοι απορροφούν σημαντικό μέρος του οικογενειακού προϋπολογισμού. Το κόστος της στέγασης, η ενέργεια, τα καύσιμα και τα βασικά είδη πρώτης ανάγκης εξακολουθούν να αποτελούν τις σημαντικότερες πηγές οικονομικής επιβάρυνσης για μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Ως εκ τούτου, εάν η κυβέρνηση επιδιώκει τα νέα μέτρα να έχουν ουσιαστικό και μετρήσιμο αντίκτυπο στην καθημερινότητα των πολιτών, θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στους τομείς αυτούς. Εξάλλου, το ζητούμενο δεν θα πρέπει να είναι απλώς η ανακοίνωση ενός ακόμη πακέτου οικονομικής στήριξης, αλλά η υιοθέτηση παρεμβάσεων που θα ανακουφίζουν πραγματικά τους πολίτες, περιορίζοντας την απώλεια της αγοραστικής τους δύναμης και ενισχύοντας το διαθέσιμο εισόδημά τους.

Στεγαστικό, ηλεκτρισμός, τρόφιμα, καύσιμα και φορολογία αποτελούν το μεγάλο στοίχημα της κυβέρνησης για ουσιαστική ελάφρυνση των νοικοκυριών.

Οι πηγές επιβάρυνσης

Τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για τον Οκτώβριο του 2026 αναδεικνύουν ξεκάθαρα τους τομείς οι οποίοι αποτελούν τις μεγαλύτερες πηγές επιβάρυνσης για τα κυπριακά νοικοκυριά.

Ειδικότερα, οι μεγαλύτερες ετήσιες αυξήσεις τιμών καταγράφονται στα πετρελαιοειδή, με άνοδο 30,6%, στις μεταφορές με 13,7%, στον ηλεκτρισμό και το νερό με 13,6%, καθώς και στην ευρύτερη κατηγορία της στέγασης, του νερού, του ηλεκτρισμού και των καυσίμων, όπου η αύξηση ανήλθε στο 10,8%. Την ίδια ώρα, ο γενικός πληθωρισμός διαμορφώθηκε στο 4,4%, γεγονός που καταδεικνύει ότι η ακρίβεια εξακολουθεί να επηρεάζει ένα ευρύ φάσμα της καθημερινής κατανάλωσης και όχι μόνο μεμονωμένες κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών.

Όπως καταδεικνύεται, το κόστος της στέγασης αποτελεί πλέον τεράστιο εμπόδιο στην οικονομική ανεξαρτησία των νέων και των οικογενειών. Την ίδια ώρα, το ακριβό ρεύμα επιβαρύνει ολόκληρη την οικονομία, ενώ η συνεχής συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την κάλυψη των βασικών αναγκών για τα νοικοκυριά.

Ως εκ τούτου, οι συγκεκριμένοι τομείς θα πρέπει να αποτελέσουν βασική προτεραιότητα κατά τη διαμόρφωση του νέου πακέτου μέτρων. Το ζητούμενο είναι τα μέτρα να ανταποκρίνονται στην πραγματική εικόνα της αγοράς και στις πιέσεις που βιώνουν καθημερινά οι πολίτες και όχι προσωρινές επιδοτήσεις που προσφέρουν πρόσκαιρη ανακούφιση. Το στοίχημα της ακρίβειας δεν θα κριθεί από τον αριθμό των εξαγγελιών ή το συνολικό ύψος των κονδυλίων που θα διατεθούν, αλλά από το κατά πόσο οι παρεμβάσεις θα καταφέρουν να μειώσουν το πραγματικό κόστος διαβίωσης και να ενισχύσουν ουσιαστικά την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών.

Φορολογικές ελαφρύνσεις

Μεταξύ των μέτρων που θα μπορούσαν να συμβάλουν ουσιαστικά προς αυτή την κατεύθυνση περιλαμβάνονται φορολογικές ελαφρύνσεις για οικογένειες με παιδιά, καθώς και αναθεώρηση των εισοδηματικών κριτηρίων που καθορίζουν την πρόσβαση των πολιτών σε κρατικές παροχές και επιδόματα.

Παράλληλα, καθίσταται αναγκαία η υιοθέτηση πιο ευέλικτων κριτηρίων για την παροχή κρατικής στήριξης, ώστε να μην αξιολογείται η οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών αποκλειστικά με βάση το ονομαστικό τους εισόδημα. Αντίθετα, θα πρέπει να συνυπολογίζονται οι πραγματικές δαπάνες διαβίωσης, το μέγεθος της οικογένειας, ο αριθμός των εξαρτώμενων μελών και οι ανελαστικές υποχρεώσεις κάθε νοικοκυριού.

Με αυτόν τον τρόπο, η κρατική ενίσχυση θα μπορεί να κατευθύνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια σε όσους αντιμετωπίζουν τις εντονότερες οικονομικές πιέσεις, αποφεύγοντας τον αποκλεισμό οικογενειών που, παρά το γεγονός ότι βρίσκονται τυπικά πάνω από τα προβλεπόμενα εισοδηματικά όρια, δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις καθημερινές τους ανάγκες. Ζητούμενο για την κυβέρνηση θα πρέπει να είναι η διαμόρφωση ενός πιο δίκαιου και αποτελεσματικού συστήματος κοινωνικής στήριξης, το οποίο θα ανταποκρίνεται στις πραγματικές συνθήκες διαβίωσης και όχι απλώς σε εισοδηματικές κατηγοριοποιήσεις.

Η Ευρώπη και οι περιορισμοί

Παράλληλα, απαιτείται προσοχή ως προς τους περιορισμούς και τα όρια που θέτει η Ευρώπη στην εφαρμογή κοινωνικής πολιτικής κατά της ακρίβειας. Πιο συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Ένωση θέτει συγκεκριμένα όρια κυρίως στη φορολογία, στις κρατικές ενισχύσεις και στη δημοσιονομική πολιτική. Δεν απαγορεύει, όμως, στις κυβερνήσεις να σχεδιάζουν κοινωνικές παροχές, να ενισχύουν τα νοικοκυριά, να επιδοτούν το ενοίκιο ή να παρεμβαίνουν σε συγκεκριμένες αγορές, εφόσον τηρούνται οι σχετικοί κανόνες. Ειδικότερα, η Κύπρος μπορεί να προχωρήσει σε μειώσεις ΦΠΑ σε επιλεγμένα βασικά αγαθά, εφόσον τηρούνται οι ευρωπαϊκοί ελάχιστοι συντελεστές και οι επιτρεπόμενες κατηγορίες. Μπορεί επίσης να μειώσει τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα καύσιμα, χωρίς όμως να παραβιάζει τα ευρωπαϊκά κατώτατα όρια.

Παράλληλα, επιτρέπονται οι επιδοτήσεις επιχειρήσεων, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και εξασφαλίζεται, όπου απαιτείται, η έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η επιδότηση ενοικίου, η ανάπτυξη κοινωνικής και προσιτής κατοικίας, καθώς και η παροχή έκτακτων κοινωνικών επιδομάτων αποτελούν επίσης δυνατές μορφές κρατικής παρέμβασης, με την τήρηση των σχετικών κανόνων και τη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας.

Όσον αφορά την επιβολή πλαφόν στις τιμές βασικών αγαθών, δεν απαγορεύεται, αλλά απαιτεί σαφή νομική βάση, τεκμηρίωση και αναλογικότητα, ώστε να προστατεύεται ο καταναλωτής χωρίς να υπονομεύεται ο ανταγωνισμός.

Αλλα ήθελε η Λευκωσία, άλλα είπε ο Φίτο στον Φιντάν

Η Κομισιόν παρότρυνε την Τουρκία για συνομιλίες στο Κυπριακό, αλλά δεν έθεσε όρους «διασύνδεσης» με τα ευρωτουρκικά ντοσιέ

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Μια απλή παρότρυνση για επανέναρξη των απευθείας συνομιλιών στην Κύπρο, «χωρίς όρους διασύνδεσης με τα ευρωτουρκικά ντοσιέ», και δη με την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Άγκυρας, μετέφερε ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος και εκπρόσωπος της Κομισιόν στο Κυπριακό, Ραφαέλε Φίτο, προς τον ΥΠΕΞ της Τουρκίας Χακάν Φιντάν. Κοινοτικές πηγές ανέφεραν στην «Κ» ότι η «διασύνδεση» που επιχειρήθηκε, είχε χαρακτήρα μιας «απλής ενθάρρυνσης», σύμφωνα με την οποία «η επανέναρξη των συνομιλιών στο Κυπριακό θα συμβάλει στη δημιουργία ενός ευνοϊκότερου κλίματος, για όλη την περιοχή και στο πλαίσιο, αυτό θα δημιουργήσει συνθήκες περαιτέρω ανάπτυξης των ευρωτουρκικών σχέσεων», θέση που άλλωστε αντανακλάται και στα Συμπεράσματα της Ε.Ε.

Σύμφωνα με την ίδια πηγή, τα μηνύματα που μετέφεραν οι Βρυξέλλες προς την Άγκυρα, αποκλίνουν από την εικόνα που καλλιεργήθηκε στη Λευκωσία, η οποία δημιούργησε την εντύπωση ότι η Κομισιόν θα θέσει την επανέναρξη των απευθείας συνομιλιών στο Κυπριακό, ως προϋπόθεση για την προώθηση ευρωτουρκικών ντοσιέ με επίκεντρο την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας. Όπως επεσήμανε η ίδια άριστα ενημερωμένη πηγή, που μίλησε υπό την προϋπόθεση τήρησης της ανωνυμίας της, θα ήταν ορθό να γίνουν κατανοητές οι παράμετροι μέσα στις οποίες κινήθηκαν οι Βρυξέλλες προς την Άγκυρα, τονίζοντας τα εξής:

Αναμφισβήτητα υπήρξε παρότρυνση για επανέναρξη των συνομιλιών στο Κυπριακό, αλλά δεν τέθηκαν όροι εκ μέρους της Κομισιόν, η οποία κινήθηκε στο πλαίσιο των Συμπερασμάτων της Ε.Ε., επαναλαμβάνοντας την κλασική θέση για ότι η πρόοδος στο ζήτημα της Κύπρου θα συμβάλει στη δημιουργία ευνοϊκότερου κλίματος στις ευρωτουρκικές θέσεις, χωρίς ωστόσο να τις καθορίζει.

Στο πλαίσιο αυτό, «δεν τέθηκαν επιπλέον προαπαιτούμενα για την επίτευξη προόδου στα ευρωτουρκικά ντοσιέ», τα οποία «προωθούνται», όπως ακριβώς αποφασίστηκε ομόφωνα στις 18 Απριλίου 2024. Με άλλα λόγια, το Κυπριακό δεν επιχειρήθηκε να τεθεί ως προαπαιτούμενη προϋπόθεση για την πρόοδο των ευρωτουρκικών σχέσεων, αλλά ως ένας παράγοντας που θα μπορούσε να συμβάλει σε ένα ευνοϊκότερο κλίμα.

Η Ε.Ε. δεν έθεσε σε καμιά περίπτωση θέμα αναστολής των υπό συζήτηση ευρωτουρκικών ντοσιέ, τα οποία θα εξακολουθούν να «προωθούνται» με στόχο την υλοποίησή τους, στη βάση των παραμέτρων που έχουν ήδη τεθεί και των αποφάσεων που έλαβαν τα 27 κράτη-μέλη.

Γίνεται λοιπόν κατανοητό, ότι η επιδίωξη «διασύνδεσης» της προόδου στο Κυπριακό με τις ευρωτουρκικές σχέσεις που διαφήμισε η Λευκωσία, γεννώντας προσδοκίες γύρω από τη συνάντηση Φιντάν-Φίτο, στερείται των χαρακτηριστικών εκείνων που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μιαν άρρηκτη, παράλληλη προσέγγιση, βήμα προς βήμα, μεταξύ της υλοποίησης των ευρωτουρκικών ντοσιέ, περιλαμβανομένης της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης και του Κυπριακού.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η Κομισιόν δεν έκανε τίποτα. Εκδήλωσε μια προσπάθεια, υπό μορφή παρότρυνσης της Τουρκίας, υπενθυμίζοντας το ευνοϊκότερο κλίμα που θα δημιουργηθεί. Κάτι όμως που απέχει αρκετά από τις επιδιώξεις της Λευκωσίας, καθώς εξαντλείται σε μια φραστικού χαρακτήρα «συνύπαρξη» των ευρωτουρκικών σχέσεων και του Κυπριακού. Χωρίς ουσιαστική διασύνδεση και χωρίς καμιά πρακτική εξάρτηση των ευρωτουρκικών ντοσιέ από το ζήτημα της Κύπρου, στην απουσία και ευρωπαϊκού μοχλού πίεσης έναντι της Τουρκίας.

Απλή παρότρυνση ότι η πρόοδος στο Κυπριακό θα δημιουργήσει ευνοϊκότερο κλίμα για την Τουρκία επιχείρησε ο Φίτο στη συνάντηση με τον Φιντάν, «χωρίς όρους διασύνδεσης» με τις ευρωτουρκικές σχέσεις και χωρίς να θέτει θέμα αναστολής στην προώθηση των υπό συζήτηση ευρωτουρκικών ντοσιέ.

Τα κενά Ε.Ε.-Λευκωσίας

Πέραν της ισχνής παρότρυνσης της Ε.Ε., προς την Άγκυρα, υπάρχουν τρία ακόμη κενά που κατέστησαν εξαιρετικά δύσκολη την υλοποίηση της αποστολής στην Τουρκία του εκτελεστικού αντιπροέδρου και εκπροσώπου της Κομισιόν, για το Κυπριακό Ραφαέλε Φίτο.

Αφενός, ο κ. Φίτο είναι αναρμόδιος να θέσει ζήτημα διασύνδεσης ευρωτουρκικών και Κυπριακού, παρά το γεγονός ότι έχει αναμφισβήτητα τη στήριξη της προέδρου της Κομισιόν φον ντερ Λάιεν, ως εκπροσώπου στο Κυπριακό. Αφετέρου, δεν είχε όρους εντολής από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., να επιχειρήσει μια τέτοιου είδους διασύνδεση προς την Άγκυρα, όπως αυτήν που παρουσίασε ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης στην κοινή γνώμη της Κύπρου.

Το τρίτο σημείο αδυναμίας της αποστολής Φίτο, έγκειται στο γεγονός ότι η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου καθιστά πλέον σαφές ότι οι αποφάσεις για ζητήματα εμπορικών σχέσεων, λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία και κατά συνέπεια η Κυπριακή Δημοκρατία δεν διαθέτει δικαίωμα βέτο (Γνωμοδότηση Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 16ης Μαΐου 2017, σχετικά με τη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου Ε.Ε.-Σιγκαπούρης). Σύμφωνα με το Δικαστήριο, μόνο οι μη άμεσες ξένες επενδύσεις και ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών μεταξύ επενδυτών και κρατών, εμπίπτουν σε συντρέχουσα αρμοδιότητα και απαιτούν συμμετοχή των κρατών-μελών.

Με άλλα λόγια, εάν υποθέσουμε ότι η Ε.Ε. αποφασίσει να προχωρήσει στην αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας, η Λευκωσία δεν θα μπορεί να μπλοκάρει την εν λόγω απόφαση, καθώς δεν θα έχει δυνατότητα άσκησης βέτο. Θα πρέπει πάντως να λεχθεί ότι, επί του παρόντος τουλάχιστον, η Ε.Ε. δεν έχει δώσει δείγματα παράκαμψης των θέσεων της Λευκωσίας στο ζήτημα της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας. Κάτι ωστόσο που έπραξε, στην περίπτωση της συμμετοχής αμυντικών τουρκικών βιομηχανιών στο κοινό εξοπλιστικό πρόγραμμα SAFE (μέσω ευρωπαϊκών κοινοπραξιών), επιστρατεύοντας μια προκλητικά απαράδεκτη νομική βάση (ανάλογη με τα μέτρα για την πανδημία Covid-19) και παρακάμπτοντας το βέτο της Λευκωσίας (και της Αθήνας).

Τα τρία μηνύματα της Άγκυρας

Όπως έλεγαν κοινοτικοί κύκλοι στις Βρυξέλλες, ο Χακάν Φιντάν επιχείρησε να στείλει προς τις Βρυξέλλες τρία μηνύματα, μέσω του Ραφαέλε Φίτο:

Επί της αρχής, η Άγκυρα δεν αποδέχεται οποιαδήποτε διασύνδεση των ευρωτουρκικών ντοσιέ με το Κυπριακό, θεωρώντας ότι οι ευρωτουρκικές σχέσεις είναι αυτόνομες και δεν μπορούν να καθίστανται όμηρος της Κύπρου, κάτι που φέρεται να ανέφερε αυτολεξεί ο Τούρκος ΥΠΕΞ στον εκτελεστικό αντιπρόεδρο της Κομισιόν.

Υπέδειξε προς την Κομισιόν ότι οφείλει να αντιμετωπίζει την Τουρκία ως στρατηγικό και οικονομικό εταίρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς εξάρτηση από το Κυπριακό.

Προχωρώντας ένα ακόμη βήμα, ο Τούρκος ΥΠΕΞ επεσήμανε ότι η Τουρκία δεν αναγνωρίζει στην Κυπριακή Δημοκρατία δικαίωμα να επηρεάζει την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας και κάλεσε την Ε.Ε. να πράξει το ίδιο! Στο πλαίσιο των επισημάνσεων που επιστράτευσε, ο κ. Φιντάν φέρεται να έχει αναφερθεί και στον τερματισμό της λεγόμενης «απομόνωσης» των Τουρκοκυπρίων, παραπέμποντας στην εν λόγω δέσμευση που ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004.

Θα πρέπει πάντως να λεχθεί ότι ο Χακάν Φιντάν συνάντησε τον Ραφαέλε Φίτο, αν και η Άγκυρα θεωρεί τον ρόλο του ως εκπροσώπου της Κομισιόν, ως «εσωτερικό θέμα» των Βρυξελλών που δεν αγγίζει την ίδια την Τουρκία.

Τα μηνύματα που μετέφεραν οι Βρυξέλλες προς την Άγκυρα, αποκλίνουν από την εικόνα που καλλιεργήθηκε στη Λευκωσία, η οποία δημιούργησε την εντύπωση ότι η Κομισιόν θα θέσει την επανέναρξη των απευθείας συνομιλιών στο Κυπριακό, ως προϋπόθεση για την προώθηση ευρωτουρκικών ντοσιέ με επίκεντρο την αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας.

Χριστοδουλίδης: Τα ευρωτουρκικά συνδέονται με πρόοδο στο Κυπριακό

Ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης αναφέρθηκε και χθες στη διασύνδεση του Κυπριακού με τις ευρωτουρικές σχέσεις, μεταφέροντας την ενημέρωση που είχε από τον ειδικό απεσταλμένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Κυπριακό, Ραφαέλε Φίτο, μετά τις επαφές του στην Τουρκία.

Μιλώντας στο περιθώριο των εγκαινίων του τερματικού του ΚΟΔΑΠ στο Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού και κληθείς να σχολιάσει πληροφορίες ότι τα όσα άκουσε ο κ. Φίτο στην Άγκυρα δεν αφήνουν μεγάλα περιθώρια αισιοδοξίας, ο ΠτΔ ανέφερε πως δεν χρειάζεται να στηριχθούμε σε διαρροές αλλά σε όσα ο κ. Φίτο του μετέφερε.

Όπως είπε, ο Ευρωπαίος αξιωματούχος έγινε αποδεκτός ως ο ειδικός απεσταλμένος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Κυπριακό και όχι ως επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως αντιπρόεδρος της Επιτροπής.

«Η Τουρκία έχει μια πολύ συγκεκριμένη θέση. Δεν επιθυμεί τη σύνδεση της όποιας προόδου στα Ευρωτουρκικά με πρόοδο στο Κυπριακό. Και η απάντηση του κ. Φίτο ήταν πολύ συγκεκριμένη. Ήδη τα δύο θέματα είναι συνδεδεμένα, δεν μπορεί να υπάρξει πρόοδος στα Ευρωτουρκικά χωρίς να υπάρξει πρόοδος στο Κυπριακό και ήταν μέσα σε αυτό το πλαίσιο που έγινε και συγκεκριμένη συζήτηση στη βάση του τι θα ήθελε η Τουρκία να δει ως εξελίξεις στα Ευρωτουρκικά, αλλά και το τι αναμένει η Ευρωπαϊκή Ένωση να δει σε σχέση με εξελίξεις στο Κυπριακό που θα ανοίξει τον δρόμο και για θετικές εξελίξεις στα ευρωτουρκικά», τόνισε.

ΑΠΟΨΗ *Του* **ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ**

Όταν η πανηγυρική εικόνα των ευρωπαϊκών κονδυλίων συγκρούεται με την πραγματικότητα

Σε πανηγυρικό κλίμα η κυβέρνηση ανέδειξε πως η Κύπρος είχε καθαρό όφελος €430,8 εκατ. το 2025 από τα ευρωπαϊκά κονδύλια. Το ποσό περιλαμβάνει €227,3 εκατ. από τον τακτικό προϋπολογισμό και €203,5 εκατ. από το NextGenerationEU. Για τον νέο προϋπολογισμό της Ε.Ε., ο Πρόεδρος μίλησε για ποσό που μαζί με τις εθνικές συνεισφορές θα ξεπεράσει τα €3,5 δισ. Με άλλα λόγια, έρχονται χρήματα χωρίς να ξεκαθαρίζεται πού πάνε και τι αλλάζουν. Γιατί μια χώρα που είναι καθαρός αποδέκτης κονδυλίων θα έπρεπε να δικαιολογεί μια διαφορετική πραγματικότητα.

Στα ενεργειακά, η πραγματικότητα λέει πως η χώρα παραμένει εγκλωβισμένη σε ακριβή ηλεκτροπαραγωγή, με καθυστερήσεις σε κρίσιμα έργα όπως το τερματικό στο Βασιλικό. Αποτέλεσμα αυτής της πραγματικότητας είναι το 15% των νοικοκυριών, κατά τα λεγόμενα του υπουργού Ενέργειας, να βρίσκεται σε ενεργειακή φτώχεια. Μόλις πρόσφατα, ενημερωθήκαμε πως υπάρχει κίνδυνος επάρκειας ηλεκτρισμού έως το 2029 λόγω της απόσυρσης παλαιών μονάδων.

Ακόμα και αυτό το θετικό ισοζύγιο των €430,8 εκατ. –σχεδόν μισό δισ.– που ακούγεται εντυπωσιακό, εξανεμίζεται στην πράξη με την ακρίβεια και τις ενεργειακές ανατιμήσεις (+24,1%). Και κάπως έτσι, η κυβέρνηση φαίνεται να ικανοποιείται με λογιστικά πλεονάσματα, ενώ το πραγματικό εισόδημα των νοικοκυριών συρρικνώνεται.

Όσον αφορά στην επιτυχημένη αξιοποίηση των πόρων, πρόκειται για παρανόηση, καθώς το όφελος για επιχειρήσεις και νοικοκυριά, όπως σωστά επισημαίνεται, «κρίνεται στην ολοκλήρωση των έργων» και στην υπηρεσία που τελικά λειτουργεί. Ποτέ στα ποσά που μπαίνουν στο ταμείο. Γιατί αν τα νούμερα στις εκθέσεις δεν μεταφράζονται σε ολοκληρωμένα έργα, προσιτή στέγη και μείωση του ενεργειακού κόστους, εξυπηρετούν μόνο κάποια εντυπωσιακά πρωτοσέλιδα.

Και εν μέσω όλων αυτών, ούτε το αφήγημα της πλήρους απορρόφησης μπορεί να ικανοποιηθεί, καθώς, όπως προκύπτει, η Κύπρος απώλεσε €28 εκατ. από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας επειδή δεν προώθησε την πράσινη φορολογία. Δηλαδή η επιτυχημένη διαχειρίστρια ευρωπαϊκών κονδυλίων έχασε χρήματα λόγω αποφυγής πολιτικού κόστους και αδράνειας να περάσει μια μεταρρύθμιση. Βέβαια, υπάρχει το εύκολο αφήγημα ότι απαλλάξαμε τους πολίτες από έναν φόρο, αγνοώντας ότι το κόστος της απουσίας της πράσινης μετάβασης το πληρώνουν οι πολίτες καθημερινά και πολύ ακριβά.

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας υπήρξε δίχως άλλο μια χαμένη ευκαιρία. Ενώ υλοποιήθηκαν 84 από τις 85 δράσεις και η απορρόφηση έφτασε το 97% των διαθέσιμων κονδυλίων, απέτυχε σε μεγάλο βαθμό να μεταφραστεί σε μια δομική αλλαγή για τη χώρα. Ακόμη και γι' αυτά που προνοήθηκαν, π.χ. η ενεργειακή απομόνωση της Κύπρου, τόσο το τερματικό στο Βασιλικό όσο και η ηλεκτρική διασύνδεση κατέληξαν με καθυστερήσεις και διαφωνίες για το κόστος. Στο κομμάτι των ενεργειακών ανακαινίσεων η υλοποίηση ήταν ρηχή, με αποτέλεσμα να μην επιτευχθεί ούτε το ελάχιστο όριο εξοικονομήσεων του 30%. Με άλλα λόγια, δόθηκαν λεφτά για εύκολες παρεμβάσεις αντί για βαθιές ανακαινίσεις που μειώνουν πραγματικά την κατανάλωση για δεκαετίες. Και όσο η επιτυχία θα μετριέται σε εκταμιεύσεις, τόσο η απόσταση από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο θα μεγαλώνει.

Είναι παραδεκτό πως τα επόμενα δύο με τρία χρόνια θα είναι κρίσιμα για μια σειρά από τεχνολογικά επιτεύγματα που θα καθορίσουν τη νέα εποχή.

Η Κύπρος, έχοντας συσσωρεύσει θεμελιώδεις αδυναμίες σε βασικές υποδομές, θα δει την απόσταση να μεγαλώνει. Το αποτέλεσμα αυτής της απόστασης θα μετρήσουν οι πολίτες μέσα από τον λογαριασμό ρεύματος, τα καύσιμα κίνησης και τις τιμές στο σούπερ-μάρκετ. Και τότε το κλίμα δεν θα είναι καθόλου πανηγυρικό.

Black Friday: Συγκρατημένοι λόγω ακρίβειας οι καταναλωτές

Προσδοκίες για εμπορική κορύφωση την Παρασκευή

Αυξημένη επισκεψιμότητα στα εμπορικά κέντρα, οι μεγαλύτερες προσφορές στα ηλεκτρονικά είδη που φτάνουν μέχρι και 50%

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Ούτε οι προσφορές της Black Friday μένουν ανεπηρέαστες φέτος από το κύμα ακρίβειας και τις πληθωριστικές πιέσεις. Οι καταναλωτές, που είδαν τον τελευταίο χρόνο το εισόδημά τους να συρρικνώνεται σε μεγάλο βαθμό, παρουσιάζονται συγκρατημένοι μπροστά στις εκπτώσεις της Μαύρης Παρασκευής αισθανόμενοι ένα γενικότερο κύμα αβεβαιότητας να τους κατακλύζει. Ενώ η αγορά ζει σε ρυθμούς Black Friday από τις αρχές του Νοέμβρη και οι προσφορές αναμένεται να κορυφωθούν την ερχόμενη Παρασκευή 27 Νοεμβρίου, αλλά και το Σαββατοκύριακο, οι καταναλωτές δεν φαίνεται να παρασύρονται εύκολα σε ανεξέλεγκτες αγορές. Εξάλλου, το λιανικό εμπόριο πλην του κλάδου τροφίμων έχει πληγεί φέτος από την ενεργειακή-πληθωριστική κρίση, καθώς οι καταναλωτές τείνουν να αναστέλλουν τις δαπάνες για άλλα είδη προκειμένου να μπορέσουν να καλύψουν το αυξημένο κόστος της ενέργειας και των τροφίμων.

Τα εμπορικά κέντρα καταγράφουν αυξημένη κίνηση, με το ενδιαφέρον των καταναλωτών να επικεντρώνεται κυρίως στα ηλεκτρονικά είδη που συγκεντρώνουν και τις μεγαλύτερες προσφορές. Η διοργάνωση χριστουγεννιάτικων εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων στα εμπορικά κέντρα συμβάλλει στην προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους του λιανεμπορίου, η καταβολή της μισθοδοσίας, κυρίως στους εργαζομένους του δημόσιου τομέα, αναμένεται να ενισχύσει την αγοραστική κίνηση μέχρι την Παρασκευή. Ο απολογισμός της φετινής Black Friday δεν αναμένεται να είναι διαθέσιμος πριν από την πρώτη εβδομάδα του Δεκεμβρίου, καθώς τα εμπορικά κέντρα λαμβάνουν τα στοιχεία των πωλήσεων από τα καταστήματα αφού ολοκληρωθεί κάθε μήνας. Ως εκ τούτου η πρώτη εβδομάδα του Δεκεμβρίου θεωρείται καθοριστική για την εξαγωγή συμπερασμάτων, καθώς τότε θα υπάρχουν τα απαραίτητα στοιχεία για να αξιολογηθεί κατά πόσο οι φετινές εμπορικές ενέργειες απέδωσαν καρπούς.

Η μικρή αγορά της Κύπρου περιορίζει τις μεγάλες εκπτώσεις που παρατηρούνται στο εξωτερικό, εξηγούν οι εκπρόσωποι του λιανικού εμπορίου.

Οι επιχειρήσεις του λιανεμπορίου αξιοποιούν την Black Friday ως ευκαιρία για να τονώσουν τις πωλήσεις και τα έσοδά τους, αλλά και να μειώσουν τα υφιστάμενα αποθέματά τους, προετοιμάζοντας τα καταστήματα για την ανανέωση των προϊόντων ενόψει της εορταστικής περιόδου.

Ψήφος στα ηλεκτρονικά

Σημαντικές διαφορές καταγράφονται μεταξύ των εκπτώσεων που προσφέρουν τα καταστήματα ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών και εκείνων της ένδυσης και υπόδησης, ενώ επισημαίνεται ότι οι μεγάλες εκπτώσεις της τάξης του 70% δεν είναι εύκολο να εφαρμοστούν στην κυπριακή αγορά. Η εικόνα διαφοροποιείται από κατάστημα σε κατάστημα, καθώς ορισμένες επιχειρήσεις έχουν ήδη ξεκινήσει τις εκπτώσεις τους, ενώ άλλες επιλέγουν να συμμετάσχουν μόνο κατά το τριήμερο της Black Friday.

Πιο συγκεκριμένα, στον τομέα των ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, οι εκπτώσεις μπορούν να φτάσουν ακόμη και το 50%. Αυτό συμβαίνει, μεταξύ άλλων, επειδή ορισμένες επιχειρήσεις προμηθεύονται ειδικά αποθέματα προϊόντων ενόψει της Black Friday, προκειμένου να διαθέσουν συγκεκριμένα μοντέλα σε χαμηλότερες τιμές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι τηλεοράσεις, οι οποίες από αρχική τιμή περίπου 700 ευρώ μπορεί να διατεθούν στην τιμή των 400 ευρώ. Μάλιστα, μεγάλα καταστήματα ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών έχουν εδώ και αρκετά χρόνια υιοθετήσει την πρακτική της Black Friday, επεκτείνοντας ουσιαστικά την εμπορική περίοδο σε Black Month.

Στην ένδυση και υπόδηση, ωστόσο, η εικόνα είναι διαφορετική. Οι εκπτώσεις στα καινούργια προϊόντα κυμαίνονται συνήθως γύρω στο 20%-30%, καθώς οι επιχειρήσεις δεν έχουν τα ίδια περιθώρια για μεγαλύτερες μειώσεις τιμών. Ωστόσο, εκτιμάται ότι μέχρι την Παρασκευή θα υπάρξουν μεγαλύτερες προσφορές, καθώς αρκετά καταστήματα αναμένεται να ενισχύσουν τις προωθητικές τους ενέργειες όσο πλησιάζει η Black Friday. Σε αρκετές περιπτώσεις πρόκειται για συγκεκριμένα αποθέματα ή επιλεγμένους κωδικούς προϊόντων. Επιπλέον, οι καταναλωτές γνωρίζουν ότι ακολουθούν οι χειμερινές εκπτώσεις, οι οποίες ξεκινούν μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων, στα τέλη Δεκεμβρίου και στις αρχές Ιανουαρίου. Αυτός είναι ένας ακόμη λόγος για τον οποίο δεν αναμένεται ιδιαίτερα αυξημένη αγοραστική δραστηριότητα στην ένδυση και υπόδηση κατά την Black Friday.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στο ζήτημα των μεγάλων εκπτώσεων, ειδικά σε σύγκριση με άλλες χώρες. Όπως μας εξηγούν οι αρμόδιοι φορείς της αγοράς, στην Κύπρο δεν πρόκειται να καταγραφούν εκπτώσεις της τάξης του 70% όπως συμβαίνει σε αγορές όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες. Ο λόγος είναι ότι στη χώρα μας τα περισσότερα διεθνή εμπορικά σήματα λειτουργούν μέσω συστημάτων franchise και όχι μέσω απευθείας εταιρικών καταστημάτων. Αυτό σημαίνει ότι στην αλυσίδα διάθεσης ενός προϊόντος μπορεί να υπάρχουν περισσότεροι από ένας ενδιάμεσοι, καθώς το προϊόν περνά από τον αρχικό προμηθευτή ή την εταιρεία, στον αντιπρόσωπο και στη συνέχεια στον Κύπριο επιχειρηματία.

Ένας Κύπριος επιχειρηματίας που δραστηριοποιείται μέσω franchise μπορεί, στην καλύτερη περίπτωση, να λειτουργεί με περιθώριο περίπου 50%, επομένως τα περιθώρια για εκπτώσεις της τάξης του 70% είναι περιορισμένα, καθώς θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές απώλειες για την επιχείρηση.

Ώθηση από τον τουρισμό

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά εξαιτίας της ακρίβειας και του αυξημένου κόστους ζωής, το λιανικό εμπόριο στην Κύπρο καταγράφει μέχρι στιγμής θετική πορεία.

Ιδιαίτερα ενθαρρυντική χαρακτηρίζεται η εικόνα σε ό,τι αφορά τον όγκο του κύκλου εργασιών, ο οποίος κατέγραψε ετήσια αύξηση 10,4% σε αξία και 7,7% σε όγκο σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2025, σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας (CYSTAT). Η θετική πορεία αποδίδεται κυρίως σε δύο παράγοντες, όπως επισημαίνουν στην «Κ» αρμόδιοι φορείς του λιανεμπορίου: στην πολύ καλή τουριστική χρονιά, η οποία ενίσχυσε την κατανάλωση και την εμπορική δραστηριότητα και στην αύξηση των μόνιμων ξένων κατοίκων στην Κύπρο, οι οποίοι αποτελούν πλέον ένα σημαντικό καταναλωτικό κοινό και συμβάλλουν στην ενίσχυση του λιανικού εμπορίου. Εξάλλου, η θετική εικόνα του λιανικού εμπορίου φαίνεται να ενισχύει και το ενδιαφέρον ξένων εμπορικών αλυσίδων για παρουσία στην Κύπρο.

Ενδεικτικό της δυναμικής που παρουσιάζει η αγορά είναι και το ενδιαφέρον για ανάπτυξη νέων εμπορικών κέντρων, καθώς έχει εγκριθεί άδεια για τη δημιουργία νέου εμπορικού κέντρου στη Λεμεσό. Παράλληλα, μεγάλα brands εξετάζουν το ενδεχόμενο εισόδου ή περαιτέρω επέκτασης στην κυπριακή αγορά. Ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζει την εμπορική δραστηριότητα είναι οι αλλαγές στον εμπορικό χάρτη της Λευκωσίας.

Δήλωση εισοδήματος: Οσα πρέπει να γνωρίζετε

Η προθεσμία της 30ής Νοεμβρίου, οι εκπτώσεις, τα ενοίκια και η μετάβαση στο Tax For All

Της **ΣΤΕΛΛΑΣ ΜΟΥΡΕΤΤΟΥ**

Η αντίστροφη μέτρηση για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων για το 2025 μπήκε στην τελική ευθεία, καθώς η 30ή Νοεμβρίου είναι η τελευταία ημέρα κατά την οποία οι φορολογούμενοι μπορούν να υποβάλουν τη δήλωσή τους και να καταβάλουν τυχόν οφειλόμενους φόρους χωρίς τόκους και χρηματικές επιβαρύνσεις. Η αρχική καταληκτική ημερομηνία ήταν η 31η Οκτωβρίου 2026, ωστόσο το Τμήμα Φορολογίας ανακοίνωσε ότι μετά από απόφαση του Εφόρου Φορολογίας δεν θα επιβληθούν οι οποιοιδήποτε τόκοι και χρηματικές επιβαρύνσεις εφόσον η πιο πάνω δήλωση υποβληθεί και οι αντίστοιχοι φόροι και εισφορές καταβληθούν, μέχρι και την 30ή Νοεμβρίου 2026.

Ποιοι υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση; Ποιες εκπτώσεις δικαιούνται; Τι ισχύει για τα εισοδήματα από ενοίκια και ποιες επιβαρύνσεις προβλέπονται για όσους δεν συμμορφωθούν; Ο αρχιφορολογικός Μάριος Μιχαήλ απαντά στα βασικά ερωτήματα και εξηγεί τι πρέπει να προσέξουν οι φορολογούμενοι.

Μέχρι το πρωί της Τρίτης 24 Νοεμβρίου είχαν επεξεργαστεί τη δήλωση τους περίπου 342.000 φορολογούμενοι εκ των οποίων 326.000 την έχουν υποβάλει οριστικά, ενώ 16.000 την έχουν σε προσωρινή παραλαβή. Η επεξεργασία των δηλώσεων εισοδήματος ατόμου για το φορολογικό έτος 2025 ανέρχεται, μέχρι στιγμής, στο 99,8% του συνολικού αριθμού δηλώσεων που είχαν επεξεργαστεί για το φορολογικό έτος 2024. Αντίστοιχα, ο αριθμός των οριστικά υποβληθεισών δηλώσεων για το φορολογικό έτος 2025 ανέρχεται στο 96,7% του συνολικού αριθμού οριστικά υποβληθεισών δηλώσεων για το φορολογικό έτος 2024.

Γιατί δόθηκε επιπλέον χρόνος;

Ο κ. Μιχαήλ εξήγησε ότι για την απόφαση του Εφόρου Φορολογίας συνυπολογίστηκαν διάφοροι παράγοντες, μεταξύ των οποίων και η διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Ενδεικτικά, ανέφερε ότι το 2016 είχαν υποβληθεί περίπου 245.000 φορολογικές δηλώσεις, ενώ για το 2025 αναμένεται ο αριθμός αυτός να πλησιάσει ή ακόμη και να ξεπεράσει τις 345.000.

«Πρωταρχικός στόχος του Τμήματος είναι η ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μεταξύ άλλων, μέσω της διευκόλυνσης των φορολογουμένων στην εκπλήρωση των φορολογικών τους υποχρεώσεων εκεί και όπου είναι εφικτό. Ωστόσο, η απόφαση του Εφόρου Φορολογίας δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να εκληφθεί ως μήνυμα ότι οι καθορισμένες φορολογικές προθεσμίες παύουν να έχουν σημασία», ανέφερε.

Ποιοι υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση για το 2025;

Σύμφωνα με τον κ. Μιχαήλ, βάσει του σχετικού Διατάγματος του Υπουργικού Συμβουλίου, υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης για το φορολογικό έτος 2025 έχουν τα φυσικά πρόσωπα των οποίων το συνολικό ακαθάριστο εισόδημα υπερβαίνει τις €19.500. Σε αυτά περιλαμβάνονται μισθωτοί, συνταξιούχοι και αυτοεργοδοτούμενοι (χωρίς λογαριασμούς).

Όσοι δεν υπερβαίνουν το συγκεκριμένο εισοδηματικό όριο απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης, διατηρούν όμως τη δυνατότητα να την υποβάλουν σε εθελοντική βάση.

Η υποχρέωση υποβολής αφορά επίσης φυσικά πρόσωπα που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου, εφόσον το ακαθάριστο εισόδημά τους που προκύπτει από πηγές εντός της Δημοκρατίας υπερβαίνει τις €19.500.

Για το φορολογικό έτος 2025, η υποβολή των δηλώσεων πραγματοποιείται ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος TAXISnet, ενώ από το φορολογικό έτος 2026, η διαδικασία υποβολής θα πραγματοποιείται μέσω του νέου μηχανογραφικού συστήματος Tax For All (TFA).

Τι ισχύει για όσους δεν υποβάλουν δήλωση;

Η εκπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης εισοδήματος ατόμου για το 2025 επισύρει χρηματική επιβάρυνση ύψους €150. Επιπρόσθετες επιβαρύνσεις και τόκοι προβλέπονται σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής του φόρου και των εισφορών, εκεί και όπου αυτές προκύπτουν.

Ο κ. Μιχαήλ υπογράμμισε ότι οι φορολογούμενοι πρέπει να δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους (Μέρος 4 της Δήλωσης) και να καταχωρούν τις εκπτώσεις και αφαιρέσεις που δικαιούνται (Μέρος 5 της Δήλωσης).

Τι ισχύει για τους ιδιοκτήτες που εισπράττουν ενοίκια;

Σε ό,τι αφορά τη φορολόγηση, τα εισοδήματα από μακροχρόνιες μισθώσεις

Το φορολογικό έτος 2026 σηματοδοτεί σημαντικές αλλαγές για τη φορολογία στην Κύπρο, καθώς συμπίπτει με την έναρξη εφαρμογής της φορολογικής μεταρρύθμισης και τη μετάβαση σε ένα εκσυγχρονισμένο σύστημα ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των φορολογουμένων.

δηλώνονται στο Μέρος 4Γ της δήλωσης, που αφορά στα εισοδήματα από ενοίκια. Καταχωρίζονται τα ακαθάριστα ενοίκια, τα στοιχεία και το κόστος κτήσης του ακινήτου, τα στοιχεία του ενοικιαστή, καθώς και το μερίδιο που αναλογεί σε κάθε ιδιοκτήτη σε περίπτωση συνιδιοκτησίας.

Από το ακαθάριστο εισόδημα από ενοίκια μπορούν να αφαιρεθούν, υπό τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις:

Έκπτωση 20%: Παραχωρείται έκπτωση ίση με το 20% του ακαθάριστου εισοδήματος από ενοίκια που αφορούν κτίρια, αντί της αφαίρεσης πραγματικών εξόδων για επισκευές, συντήρηση και συναφείς δαπάνες. Η έκπτωση υπολογίζεται αυτόματα κατά τον φορολογικό υπολογισμό, όπου εφαρμόζεται.

Κεφαλαιουχικές εκπτώσεις: Παραχωρούνται οι προβλεπόμενες ετήσιες κεφαλαιουχικές εκπτώσεις επί του επιλέξιμου κόστους ανέγερσης ή αγοράς του κτιρίου, ανάλογα με την κατηγορία και τη χρήση του ακινήτου.

Τόκοι δανείου: Εκπίπτουν οι τόκοι δανείου που λήφθηκε για την αγορά ή την ανέγερση του ενοικιαζόμενου ακινήτου, υπό τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

Το φορολογητέο καθαρό εισόδημα από ενοίκια προστίθεται στα υπόλοιπα φορολογητέα εισοδήματα του φυσικού προσώπου και φορολογείται με βάση τις ισχύουσες προοδευτικές φορολογικές κλίμακες. Για το φορολογικό έτος 2025, το αφορολόγητο όριο φυσικών προσώπων ανέρχεται σε €19.500.

Από την 1η Ιουλίου 2026, η καταβολή ενοικίων για ακίνητα στην Κύπρο γίνεται υποχρεωτικά μέσω ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής. Οι αποδεκτοί τρόποι περιλαμβάνουν τραπεζικό έμβασμα, χρεωστική ή πιστωτική κάρτα και άλλα αναγνωρισμένα ηλεκτρονικά μέσα. Η υποχρέωση ισχύει ανεξαρτήτως του ύψους του ενοικίου και της χρήσης του ακινήτου.

Επιπρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις:

Εισφορά ΓεΣΥ: Στο εισόδημα από ενοίκια επιβάλλεται εισφορά ΓεΣΥ με συντελεστή 2,65% επί του ακαθάριστου ποσού των ενοικίων, μέχρι το συνολικό ετήσιο ανώτατο όριο εισοδημάτων των €180.000, λαμβανομένων υπόψη και των λοιπών εισοδημάτων που υπόκεινται σε εισφορά ΓεΣΥ.

Έκτακτη Αμυντική Εισφορά (ΕΑΕ): Για το φορολογικό έτος 2025, επιβαλλόταν Έκτακτη Αμυντική Εισφορά με συντελεστή 3% επί του 75% του ακαθάριστου εισοδήματος από ενοίκια, δηλαδή με πραγματικό συντελεστή 2,25%, για φυσικά πρόσωπα που ήταν φορολογικοί κάτοικοι Κύπρου και domiciled στην Κύπρο, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. Από την 1η Ιανουαρίου 2026, το εισόδημα από ενοίκια δεν υπόκειται πλέον σε Έκτακτη Αμυντική Εισφορά.

Τι ισχύει για Airbnb και Booking;

Διαφορετική φορολογική αντιμετώπιση έχουν τα εισοδήματα από βραχυπρόθεσμες μισθώσεις, όπως αυτές μέσω Airbnb και Booking, καθώς η εκμίσθωση αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων λογίζεται ως επιχειρηματική δραστηριότητα και όχι ως συνηθισμένο εισόδημα από ενοίκια.

Τα σχετικά εισοδήματα δηλώνονται στο Μέρος 4Θ της φορολογικής δήλωσης, που αφορά οποιοδήποτε άλλο εισόδημα. Για τη λειτουργία αυτοεξυπηρετούμενου καταλύματος απαιτείται εγγραφή στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων Καταλυμάτων του υφυπουργείου Τουρισμού.

Διευκολύνσεις για συνταξιούχους και αυτοεργοδοτούμενους

Για τους συνταξιούχους, τα στοιχεία που αφορούν τις συντάξεις, καθώς και οι σχετικές εισφορές στο Γενικό Σύστημα Υγείας (ΓεΣΥ), αντλούνται αυτόματα από τα αρμόδια πληροφοριακά συστήματα.

Αντίστοιχα, για τους αυτοεργοδοτούμενους, ανακτώνται αυτόματα οι εισφορές που έχουν καταβληθεί στις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και στο ΓεΣΥ. Ωστόσο, ο υπολογισμός και η κατοχύρωση των εισοδημάτων και των επαγγελματικών τους εξόδων εξακολουθούν να αποτελούν ευθύνη των ίδιων των φορολογουμένων.

Ειδικότερα, οι αυτοεργοδοτούμενοι δικαιούνται να αφαιρούν από το φορολογητέο εισόδημά τους τις δαπάνες που πραγματοποιούνται εξ ολοκλήρου και αποκλειστικά για την παραγωγή του εισοδήματός τους, καθώς και τις υποχρεωτικές εισφορές τους, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας.

Τι αλλάζει από το φορολογικό έτος 2026; Νέο σύστημα TFA και σημαντικές αλλαγές στις φορολογικές υποχρεώσεις

Το φορολογικό έτος 2026 σηματοδοτεί σημαντικές αλλαγές για τη φορολογία στην Κύπρο, καθώς συμπίπτει με την έναρξη εφαρμογής της φορολογικής μεταρρύθμισης και τη μετάβαση σε ένα εκσυγχρονισμένο σύστημα ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των φορολογουμένων.

Η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων φυσικών προσώπων για το φορολογικό έτος 2026 αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του 2027 μέσω του νέου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος Tax For All (TFA).

Η προσαρμογή του TFA στις νέες απαιτήσεις που προκύπτουν από τη φορολογική μεταρρύθμιση συνεπάγεται, σύμφωνα με σχετικές αναφορές, πρόσθετο κόστος που εκτιμάται περίπου στα €5 εκατομμύρια.

Το TFA αποσκοπεί στην απλοποίηση των διαδικασιών, τον εκσυγχρονισμό της εξυπηρέτησης και την αποτελεσματικότερη διαχείριση των φορολογικών υποχρεώσεων. Για τη διευκόλυνση της μετάβασης, το Τμήμα Φορολογίας έχει εκδώσει οδηγούς εγγραφής και σύνδεσης μέσω της υπηρεσίας CY Login.

Νέες προσωπικές φορολογικές εκπτώσεις

Από το φορολογικό έτος 2026 εισάγονται νέες προσωπικές φορολογικές εκπτώσεις. Μεταξύ άλλων, προβλέπονται ελαφρύνσεις για εξαρτώμενα τέκνα, δαπάνες ενοικίασης ή τόκους εξυπηρετούμενου στεγαστικού δανείου κύριας κατοικίας, επιλέξιμες δαπάνες ενεργειακής αναβάθμισης κύριας κατοικίας, αγορά ηλεκτρικού οχήματος και ασφάλιση κατοικίας έναντι φυσικών καταστροφών. Η παραχώρησή τους υπόκειται σε συγκεκριμένα εισοδηματικά, οικογενειακά και άλλα κριτήρια που προβλέπει η νομοθεσία.

Μια νέα φορολογική πραγματικότητα από το 2026

Η φορολογική μεταρρύθμιση, σε συνδυασμό με την εισαγωγή του TFA, διαμορφώνει ένα νέο πλαίσιο φορολογικών υποχρεώσεων και δικαιωμάτων για τους πολίτες, με στόχο ένα πιο σύγχρονο και αποτελεσματικό φορολογικό περιβάλλον, απλούστερες διαδικασίες και καλύτερη εξυπηρέτηση.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την εφαρμογή της μεταρρύθμισης, το Τμήμα Φορολογίας διοργάνωσε παγκύπρια ενημερωτικά σεμινάρια και ημερίδες για το κοινό και τους επαγγελματίες. Σύμφωνα με σχετικές επίσημες αναφορές, στις δράσεις αυτές συμμετείχαν συνολικά πέραν των 13.000 ατόμων, γεγονός που καταδεικνύει το ενδιαφέρον για τις αλλαγές.

Η έγκαιρη ενημέρωση και η συνεχής υποστήριξη των φορολογουμένων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την ομαλή εφαρμογή της μεταρρύθμισης και την επιτυχή μετάβαση στο νέο φορολογικό περιβάλλον.

Οριακή η επάρκεια ρεύματος και για τον χειμώνα

Ορατός ο εφιάλτης των διακοπών στους κρύους μήνες στο όχι απίθανο σενάριο βλάβης σε κάποια ντιζελογεννήτρια της ΑΗΚ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Στο έλεος των καιρικών συνθηκών και της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου θα συνεχίσουν να βρίσκονται οι καταναλωτές και κατά τους χειμερινούς μήνες. Οι διακοπές που σημειώθηκαν κατά τους θερινούς μήνες είναι η άλλη όψη του νομίσματος, που έχει να κάνει με τις αντοχές του ηλεκτρικού συστήματος της Κύπρου να καλύψει τις ανάγκες της χώρας σε ηλεκτρική ενέργεια. Οι προειδοποιήσεις που ακούστηκαν πρόσφατα στη Βουλή των Αντιπροσώπων για τις συνέπειες σε περίπτωση που δεν παρθούν δραστικά μέτρα, είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου για ένα μείζον θέμα που ταλανίζει χειμώνα-καλοκαίρι τους καταναλωτές. Από επίσημα χείλη δεν κρύβεται η ανησυχία μέσα στον χειμώνα να σημειωθούν περικοπές στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος ένεκα αυξημένης ζήτησης. Ένα σενάριο όχι εξωπραγματικό, αν λάβουμε υπόψη τα όσα βίωσε ο τόπος κατά τις βραδινές ώρες το περασμένο καλοκαίρι όπου οι ανάγκες για αντιμετώπιση των υψηλών θερμοκρασιών οδήγησαν σε επιβολή προγράμματος διακοπών. Και αν στην περίπτωση της καλοκαιρινής περιόδου υπήρχε η ύστατη επιλογή των παραλιακών ή ορεινών περιοχών, δεν συμβαίνει το ίδιο με τον χειμώνα όπου οι εναλλακτικές επιλογές είναι ανύπαρκτες ή πρακτικά ανεφάρμοστες για τα μεγάλα αστικά κέντρα. Και όλα αυτά γιατί οι υπεύθυνες πολιτικές ηγεσίες των τελευταίων ετών δεν φρόντισαν να ενισχύσουν το ισοζύγιο παραγωγής αφήνοντας τον πληθυσμό στο έλεος των πεπαλαιωμένων μονάδων παραγωγής ρεύματος της ΑΗΚ. Μοναδική ελπίδα οι πολίτες να αποφύγουν τα χειρότερα κατά τον επερχόμενο χειμώνα, είναι να επικρατήσουν ήπιες καιρικές συνθήκες κατά τους χειμερινούς μήνες.

ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΗ ΙΣΧΥΣ ΑΝΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (MW)

Συμβατική παραγωγή (ΑΗΚ)
1.478

Αιολική παραγωγή
167,1

Φωτοβολταϊκή παραγωγή
1.037,95

Παραγωγή από βιομάζα
12,4

ΣΥΝΟΛΟ
2695,45

Το θετικό σενάριο

Επίσημα και ανεπίσημα οι πάντες παραδέχονται ότι όχι μόνο ο επόμενος χειμώνας, αλλά και τα επόμενα δυο χρόνια η Κύπρος χειμώνα-καλοκαίρι θα βιώνει τον ίδιο εφιάλτη. Την έλλειψη ηλεκτρικού ρεύματος. Παρά το γεγονός ότι η εγκατεστημένη ισχύς του δυναμικού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου (όπως φαίνεται στον πίνακα) κινείται πάνω από τα 2000 MW, η διαθέσιμη παραγωγή, με βάση επίσημα στοιχεία από περιόδους αυξημένης ζήτησης ανέρχεται στα 1146 MW. Παραδοχή οριακή για να καλύψει τις ανάγκες σε μια δύσκολη περίοδο όπως είναι ο χειμώνας. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) εάν η ζήτηση κατά τον επερχόμενο χειμώνα κυμανθεί έως το 1100 MW έστω και οριακά, δεν αναμένεται να σημειωθούν περικοπές ηλεκτρικού ρεύματος. Ωστόσο, όπως γίνεται παραδεκτό, η ζήτηση είναι αλληλένδετη με τις καιρικές συνθήκες και ως εκ τούτου δεν μπορεί να προβλεφθεί το ύψος της ζήτησης ηλεκτρικού ρεύματος, κυρίως κατά τις βραδινές ώρες όπου οι θερμοκρασίες περιβάλλοντος πέφτουν δημιουργώντας αυξημένες ανάγκες για θέρμανση.

Κρύα βράδια

Το κακό σενάριο το οποίο επικαλούνται οι πάντες είναι η ζήτηση να ξεπεράσει τα 1100 MW. Με δεδομένη τη μηδενική συμβολή ηλιακής ενέργειας σε μια περίοδο με μειωμένη ηλιοφάνεια, αλλά και την απουσία αποθήκευσης της θεωρείται βέβαιο πως το σύστημα παραγωγής με ορυκτά καύσιμα της ΑΗΚ δεν θα είναι σε θέση να καλύψει πιθανές αυξημένες ανάγκες. Τα στοιχεία του περασμένου καλοκαιριού καταμαρτυρούν πως κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο οι αρμόδιοι έκαναν τον σταυρό τους να μην σημειωθεί κάποια βλάβη στις μονάδες παραγωγής της ΑΗΚ, η οποία οδηγούσε σε εκ περιτροπής διακοπές προκειμένου να αποφευχθεί κάποιο «black out». Κατά μέσο όρο η παραγωγή ρεύματος τις θερμές καλοκαιρινές μέρες κυμάνθηκε στα 1146 MW. Αν δεχθούμε πως τα δεδομένα δεν θα διαφοροποιηθούν το επόμενο διάστημα και η μέση παραγωγή κυμανθεί στα ίδια επίπεδα με το περασμένο καλοκαίρι, σε αυτή την περίπτωση ο πλεονασμός ανέρχεται στα μόλις 46 MW.

Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι το μοναδικό κράτος μέλος της Ε.Ε. που εν έτει 2026 συνεχίζει να στηρίζει την κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών στο μαζούτ και σε υποδομές ένα μέρος των οποίων δεν μπορεί να προσφέρει ενεργειακή ασφάλεια. Ο κύριος όγκος παραγωγής ρεύματος εξυπηρετείται από τους ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς Βασιλικού και Δεκέλειας, ισχύος 968 MW και 460 MW αντίστοιχα. Ειδικά για το σταθμό Δεκέλειας όπου παρατηρούνται τα περισσότερα προβλήματα και που σε πλήρη λειτουργία καλύπτει το 34,5% της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, έχει καθυστερήσει σημαντικά η αναβάθμισή του με νέες μονάδες προς αντικατάσταση των αυτών που εγκαταστάθηκαν από το 1982 έως και το 1993.

Η ηλιακή ενέργεια

Όπως έχει γράψει επανειλημμένα η «Κ», η Κύπρος θα είχε πλεόνασμα ηλεκτρικού ρεύματος εάν αξιοποιείτο το σύνολο της παραγομενης ηλιακής ενέργειας. Η αναγκαιότητα αποθήκευσης της ηλιακής ενέργειας εντοπίσθηκε με καθυστέρηση 10 ετών, από τότε που ξεκίνησε η ανάπτυξη της τεχνολογίας που θα επέτρεπε, πρώτον, τη μέγιστη αξιοποίηση της υπερπαραγωγής ηλιακής ενέργειας κατά τις βραδινές ώρες που η παραγωγή τερματίζεται και δεύτερον, την προστασίασν των συστημάτων διανομής ως προς την ευστάθειά τους. Εάν η εγκατάσταση των συστημάτων αποθήκευσης δεν είχε καθυστερήσει (εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει τέλος του 2027) και εάν είχε ολοκληρωθεί η εισαγωγή Φ.Α., με βεβαιότητα οι διακοπές ρεύματος θα ήταν μακρινή ανάμνηση. Η αποθήκευση θα έδινε στην ενεργειακή διαθεσιμότητα +120 MW, ενώ το Φ.Α. θα επέτρεπε στην ΑΗΚ να λειτουργεί τη Μονάδα 6 στο Βασιλικό ισχύος 160 MW. Σύνολο +280 MW. Επί του προκειμένου χαρακτηριστική ήταν η τοποθέτηση αρμοδίων, σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ». «Μπήκαμε στην τεχνολογία των ΑΠΕ ξυπόλυτοι στα αγκάθια. Φορτώσαμε το δίκτυο με ενέργεια χωρίς να την αντέχει».

Πιθανή αυξημένη ζήτηση ρεύματος για σκοπούς θέρμανσης καθώς και ενδεχόμενες βλάβες σε κάποιο ηλεκτροπαραγωγό σταθμό της ΑΗΚ είναι δυο παράγοντες που θα οδηγήσουν σε διακοπές ρεύματος και τον χειμώνα.

ΑΡΘΡΟ

Η Λεμεσός περνά από την έλλειψη κατοικιών στον ανταγωνισμό

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΛΟΪΖΟΥ**

Τρία χρόνια τώρα συζητούμε τη Λεμεσό ως αγορά όπου η ζήτηση τρέχει πιο γρήγορα από την προσφορά. Ίσχυε. Δεν θα ισχύει για πολύ ακόμη.

Ας θυμηθούμε πώς φτάσαμε εδώ. Από το β΄ τρίμηνο του 2020 ώς το β΄ τρίμηνο του 2026, η Κύπρος απέκτησε 91.047 περισσότερους εργαζόμενους (Στατιστική Υπηρεσία, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού). Μεγάλο μέρος της ανάπτυξης το έφερε ο τομέας της τεχνολογίας, τον οποίο ουσιαστικά εισαγάγαμε, δεν τον χτίσαμε, και ο οποίος εγκαταστάθηκε κυρίως στη Λεμεσό. Το 2022 και το 2023 η ζήτηση για στέγη ήρθε μονομιάς.

Και ακριβώς τότε η προσφορά φρέναρε. Ενόψει της μεταφοράς της αδειοδότησης στους Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ) τον Ιούλιο του 2024, οι δήμοι ουσιαστικά πάγωσαν τις νέες αιτήσεις για μήνες. Πρώτα ανέβηκαν τα ενοίκια, ύστερα οι τιμές, και τα νέα έργα περίμεναν στην ουρά.

Τώρα η ουρά αδειάζει. Στο α΄ εξάμηνο του 2026 εκδόθηκαν στην επαρχία Λεμεσού οικοδομικές άδειες για 3.527 κατοικίες. Σε ετήσια βάση αυτό σημαίνει 7.054, δηλαδή 2,2 φορές το επίπεδο του 2022 και 49% περισσότερες από το 2025. Είναι ρυθμός, όχι πρόβλεψη, και μια άδεια δεν είναι ακόμη σπίτι. Δείχνει όμως τι έρχεται.

Μέρος του είναι ήδη εδώ. Στην Ask Wire καταγράφουμε στη Λεμεσό 210 έργα διαμερισμάτων υπό κατασκευή, με 3.013 μονάδες χωρίς καταγεγραμμένη πώληση. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι όλες διαθέσιμες• σημαίνει ότι δεν βλέπουμε ακόμη πώληση. Για σύγκριση, από τον Ιανουάριο ώς τον Σεπτέμβριο του 2026 καταγράφηκαν 2.249 πωλήσεις διαμερισμάτων. Με αυτόν τον ρυθμό, μιλάμε για περίπου έναν χρόνο πωλήσεων. Και πίσω τους περιμένουν άλλα 146 ανακοινωμένα έργα.

Ας είμαστε δίκαιοι. Τα μεγάλα έργα στο παραλιακό μέτωπο πουλούν και γράφουν τίτλους. Όμως το 59% των πωλήσεων διαμερισμάτων την ίδια περίοδο έγινε σε τιμές από €200.000 έως €400.000. Εκεί θα κριθεί ο ανταγωνισμός, και εκεί ο αγοραστής λογαριάζει με βάση τον μισθό του.

Τι σημαίνει αυτό για τον καθένα;

Για την εταιρεία ανάπτυξης που αγόρασε γη στην κορυφή, το περιθώριο στενεύει. Τα υλικά κοστίζουν 32% και η εργασία 25% περισσότερο από τον μέσο όρο του 2020 (Στατιστική Υπηρεσία, α΄ εξάμηνο 2026). Αν η τιμή πώλησης δεν μπορεί να ανέβει, η διαφορά βγαίνει από το κέρδος.

Για τον κτηματομεσίτη, η αξία του θα φανεί στη σύγκριση, όχι στη βιτρίνα. Ο πελάτης θα ρωτά: «Γιατί αυτό και όχι το διπλανό;»

Για τον ιδιοκτήτη που σκέφτεται να πουλήσει, ο χρόνος μετρά περισσότερο από την τέλεια τιμή.

Δεν μιλώ για κατάρρευση. Μιλώ για μια αγορά που επιστρέφει στην κανονικότητα, όπου ο αγοραστής ξαναβρίσκει τη φωνή του. Και η κανονικότητα θέλει περισσότερη δουλειά από όλους μας.

Ο Παύλος Λοΐζου είναι CEO και συνιδρυτής της Ask Wire, εταιρείας ανάλυσης δεδομένων ακινήτων, και εγγεγραμμένος εκτιμητής RICS.

Ο κ. Παύλος Λοΐζου είναι CEO της Ask Wire.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ο νέος χάρτης της κυπριακής επιχειρηματικότητας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

CEOs

ΚΥΡΙΑΚΗ

29/11

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Leptos Group

PMI: €343 δισ. στην ευρωπαϊκή οικονομία

Η μελέτη της περιόδου 2021-2025, η συνεισφορά της εταιρείας στην Κύπρο και η μετάβαση προς τα προϊόντα χωρίς καύση

Συνέντευξη στη **ΣΤΕΛΛΑ ΜΟΥΡΕΤΤΟΥ**

Η οικονομική συνεισφορά της Philip Morris International στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι επενδύσεις και η μετάβαση προς τα προϊόντα χωρίς καύση βρέθηκαν στο επίκεντρο της συνέντευξης του προέδρου της περιφέρειας Ευρώπης της PMI, Marco Hannappel, στην «Καθημερινή». Με αφορμή την παρουσίαση της μελέτης οικονομικού αποτυπώματος της εταιρείας για την περίοδο 2021–2025, ο ίδιος αναφέρθηκε στις προοπτικές της ευρωπαϊκής αγοράς, στις προκλήσεις της και στην πορεία της Κύπρου.

Η Philip Morris International παρουσίασε στις 15 Οκτωβρίου 2026, στις Βρυξέλλες, τη Μελέτη Οικονομικού Αποτυπώματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την περίοδο 2021-2025, με τίτλο «Μετασχηματισμός με ευρωπαϊκή βάση». Στην παρουσίαση συμμετείχαν δημοσιογράφοι από διάφορες χώρες, μεταξύ των οποίων και εκπρόσωπος της «Καθημερινής».

Πρόκειται για τη δεύτερη έκδοση της Μελέτης Οικονομικού Αποτυπώματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση κι η παρουσίαση έγινε σε μια καθοριστική περίοδο για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. «Η Ευρώπη διανύει μια περίοδο βαθιών αλλαγών, η οποία δημιουργεί ευκαιρίες να επανεξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουμε τα πράγματα, να προσαρμοστούμε και να επιλέξουμε το μέλλον που θέλουμε να διαμορφώσουμε», ανέφερε ο πρόεδρος της περιφέρειας της PMI Europe Marco Hannappel.

Παρουσιάζοντας τη μελέτη για το οικονομικό αποτύπωμα, ο κ. Hannappel σημείωσε ότι προσφέρει νέα στοιχεία για τη συνεισφορά που συνεχίζει να έχει η επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. «Τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν και τον δικό μας μετασχηματισμό. Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2025, πάνω από το ήμισυ των καθαρών εσόδων μας στην Ευρώπη προήλθε από προϊόντα χωρίς καύση. Στην Ευρώπη, το μέλλον χωρίς τσιγάρο είναι ήδη παρόν. Η πρόκληση τώρα είναι να μετατρέψουμε τα δυνατά μας σημεία σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα με διάρκεια», υπογράμμισε.

«Συνεχίζουμε να επενδύουμε στις υποδομές και στις ψηφιακές δυνατότητες που στηρίζουν τον μετασχηματισμό μας προς ένα μέλλον χωρίς τσιγάρο», υπογράμμισε ο πρόεδρος της Περιφέρειας Ευρώπης της PMI.

«Η προστασία των ανηλίκων πρέπει να παραμείνει κεντρική προτεραιότητα. Τα προϊόντα χωρίς καύση δεν είναι ακίνδυνα, προορίζονται αποκλειστικά για ενήλικες που διαφορετικά θα συνέχιζαν να καπνίζουν και δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται από ανηλίκους», σημείωσε ο Marco Hannappel.

Αυτό που προέχει, όπως είπε, είναι ένας εποικοδομητικός διάλογος μεταξύ των φορέων χάραξης πολιτικής και της βιομηχανίας, καθώς και εκείνο το ρυθμιστικό πλαίσιο που θα δίνει στις επιχειρήσεις τη βεβαιότητα που χρειάζονται για να επενδύουν, να καινοτομούν και να αναπτύσσονται. «Έχουμε κάνει την επιλογή μας για τον ρόλο που θέλουμε να διαδραματίσουμε στη διαμόρφωση της επόμενης ημέρας. Επιλέγουμε να είμαστε μέρος των λύσεων που θα καθορίσουν τη Νέα Ευρώπη και θα συμβάλουν στη δημιουργία ενός μέλλοντος με διάρκεια», επισήμανε. Τόνισε, μάλιστα, ότι σημαντικό ρόλο στον όλο μετασχηματισμό έχουν οι άνθρωποι της εταιρείας. «Πίσω από τα δισεκατομμύρια της οικονομικής αξίας βρίσκονται άνθρωποι. Αγρότες, εργαζόμενοι στη μεταποίηση, επιστήμονες, επιχειρηματίες, επαγγελματίες του λιανικού εμπορίου και εργαζόμενοι, των οποίων η καθημερινή εργασία ενισχύει τα οικονομικά θεμέλια της Ευρώπης», ανέφερε.

Το οικονομικό αποτύπωμα της PMI

- Η πρόσφατη μελέτη για το οικονομικό αποτύπωμα της PMI στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναδεικνύει τη σημαντική συνεισφορά της εταιρείας στην ευρωπαϊκή οικονομία. Τι μας δείχνουν τα ευρήματα αυτά για τον ρόλο της PMI στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, ιδιαίτερα μέσα από τις επενδύσεις, την καινοτομία, την απασχόληση και τις εξαγωγές;

- Η πρόσφατη μελέτη για το οικονομικό αποτύπωμα της PMI, η οποία διενεργήθηκε από την EY-Parthenon, αναδεικνύει το μέγεθος της συνεισφοράς της εταιρείας στην ευρωπαϊκή οικονομία, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο ο μετασχηματισμός μας διαμορφώνει τη βιομηχανική και τεχνολογική μας παρουσία στην Ευρώπη.

Μεταξύ 2021 και 2025, η PMI συνεισέφερε σχεδόν €343 δισεκατομμύρια στην οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επένδυσε €27,4 δισεκατομμύρια στις ευρωπαϊκές της δραστηριότητες, πραγματοποίησε δαπάνες ύψους €22,3 δισεκατομμυρίων σε Ευρωπαίους προμηθευτές και πραγματοποίησε εξαγωγές αξίας €39,5 δισεκατομμυρίων. Το 2025, η ευρωπαϊκή αλυσίδα αξίας μας υποστήριξε περίπου 164.000 θέσεις εργασίας.

Η καινοτομία βρίσκεται στον πυρήνα αυτών των επενδύσεων. Κατά την ίδια πενταετία, η PMI επένδυσε €422 εκατομμύρια στην έρευνα και ανάπτυξη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και περίπου €2,2 δισεκατομμύρια σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης στην Ελβετία. Οι επενδύσεις αυτές ενισχύουν την επιστημονική τεχνογνωσία, τις τεχνολογικές υποδομές και τις παραγωγικές δυνατότητες που στηρίζουν τον μετασχηματισμό μας προς ένα επιχειρηματικό μοντέλο με επίκεντρο τα προϊόντα χωρίς καύση.

Για εμένα, τα ευρήματα αυτά συνδέονται και με την ευρύτερη ευρωπαϊκή ατζέντα για την ανταγωνιστικότητα. Η Ευρώπη διαθέτει τη βιομηχανική υποδομή, την επιστημονική τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό για να παραμείνει στην πρωτοπορία της καινοτομίας. Για να διατηρήσει αυτή τη θέση, απαιτούνται συνεχείς επενδύσεις, τεχνολογική πρόοδος και ένα σταθερό, προβλέψιμο περιβάλλον, που θα παρέχει στις επιχειρήσεις την απαραίτητη σταθερότητα και βεβαιότητα για να σχεδιάζουν και να επενδύουν μακροπρόθεσμα.

Η μεταμόρφωση της PMI

- Κοιτάζοντας πέντε ή δέκα χρόνια μπροστά, πώς εκτιμάτε ότι θα εξελιχθούν οι ευρωπαϊκές δραστηριότητες της PMI, καθώς επιταχύνεται η μετάβαση προς τα προϊόντα χωρίς καπνό, και ποιος θα είναι ο ρόλος της Ευρώπης στη διαμόρφωση αυτού του μέλλοντος;

Ο μετασχηματισμός των ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων της PMI βρίσκεται ήδη σε πλήρη εξέλιξη, με την Ευρώπη να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη μακροπρόθεσμη στρατηγική μας. Κοιτάζοντας πέντε ή δέκα χρόνια μπροστά, αναμένουμε ότι τα προϊόντα χωρίς καύση θα αποκτούν ολοένα μεγαλύτερη σημασία στις δραστηριότητές μας, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων στην προηγμένη παραγωγή, την επιστημονική έρευνα, την τεχνολογία και την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων.

Παράλληλα, συνεχίζουμε να επενδύουμε στις υποδομές λιανικής πώλησης και στις ψηφιακές δυνατότητες που υποστηρίζουν τη μετάβασή μας προς ένα μέλλον χωρίς τσιγάρο. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων που ενισχύουν την υπεύθυνη επαλήθευση της ηλικίας, καθώς και την ενδυνάμωση των συνεργασιών μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την προώθηση της καινοτομίας και την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων.

Πιστεύουμε ότι η Ευρώπη διαθέτει τις προϋποθέσεις για να πρωταγωνιστήσει σε αυτή τη μετάβαση, αξιοποιώντας τη βιομηχανική της βάση, την επιστημονική τεχνογνωσία και το ανθρώπινο δυναμικό της. Για να συμβεί αυτό, είναι απαραίτητο ένα σταθερό και προβλέψιμο ρυθμιστικό περιβάλλον που θα ενθαρρύνει τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις και την καινοτομία.

- Παρά τις προσπάθειες περιορισμού της πρόσβασης σε προϊόντα καπνού και νικοτίνης, η χρήση τους από ανηλίκους εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία. Ποια μέτρα εφαρμόζει η PMI για την αποτροπή της πρόσβασης και της χρήσης των προϊόντων της από ανηλίκους και πώς αξιολογεί την αποτελεσματικότητά τους;

- Οι ανησυχίες αυτές είναι απολύτως κατανοητές και τις αντιμετωπίζουμε με τη μέγιστη σοβαρότητα. Η θέση μας είναι ξεκάθαρη: Τα προϊόντα καπνού και νικοτίνης δεν είναι ακίνδυνα, προορίζονται αποκλειστικά για ενήλικες που διαφορετικά θα συνέχιζαν να καπνίζουν και δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται από ανηλίκους. Η καλύτερη επιλογή για την υγεία ενός ανθρώπου είναι να μην αρχίσει ποτέ τη χρήση προϊόντων καπνού ή νικοτίνης ή να διακόψει πλήρως τη χρήση τους.

Για εμάς, η προστασία των ανηλίκων αποτελεί αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητα. Αυτό, απαιτεί σαφείς κανόνες, αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας και υπεύθυνες πρακτικές σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού.

«Κοιτάζοντας μπροστά, οι προοπτικές για την Κύπρο είναι σημαντικές. Κατά την τελευταία πενταετία, η Philip Morris Cyprus έχει επενδύσει στην εδραίωση μιας ισχυρής τοπικής παρουσίας. Η επόμενη φάση απαιτεί μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση», επισήμανε ο Marco Hannappel.

Πιστεύουμε ότι η αποτελεσματική ρύθμιση, οι υπεύθυνες πρακτικές της βιομηχανίας και η εποικοδομητική συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές είναι απαραίτητες για την προστασία των ανηλίκων και τη διασφάλιση της κατάλληλης εποπτείας των προϊόντων καπνού και νικοτίνης.

Μια Κύπρος χωρίς τσιγάρο

- Πώς αξιολογείτε την πρόοδο της Κύπρου στη μετάβαση προς τα προϊόντα χωρίς καύση, σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές αγορές;

- Η Κύπρος έχει σημειώσει ουσιαστική πρόοδο στην υιοθέτηση προϊόντων χωρίς καύση και πιστεύουμε ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρούμε αυξανόμενο ενδιαφέρον από ενήλικους καπνιστές για εναλλακτικές επιλογές καπνικών προϊόντων, γεγονός που αντανακλά μια ευρύτερη αλλαγή, η οποία συντελείται σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η εμπειρία άλλων ευρωπαϊκών αγορών δείχνει ότι αυτή η μετάβαση επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, όπως η ενημέρωση των καταναλωτών, η πρόσβαση στην καινοτομία και η ύπαρξη ενός σαφούς και προβλέψιμου ρυθμιστικού περιβάλλοντος που υποστηρίζει τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, παρατηρούμε διαφορετικούς ρυθμούς προόδου, οι οποίοι αντανακλούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε αγοράς, τις προτιμήσεις των καταναλωτών και τις προσεγγίσεις που υιοθετούνται σε επίπεδο εθνικής πολιτικής. Η εμπειρία των αγορών που βρίσκονται σε πιο προχωρημένο στάδιο αναδεικνύει τη σημασία της δημιουργίας συνθηκών που ενθαρρύνουν την καινοτομία, παρέχουν στους ενήλικους καπνιστές πρόσβαση σε επιστημονικά τεκμηριωμένες πληροφορίες και διασφαλίζουν ότι οι εναλλακτικές επιλογές χωρίς καπνό διατίθενται μέσα σε ένα σαφές και αποτελεσματικά ρυθμιζόμενο πλαίσιο. Μια ισορροπημένη προσέγγιση, που συνδυάζει την κατάλληλη κανονιστική εποπτεία με αναλογικές φορολογικές πολιτικές, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη στήριξη αυτής της μετάβασης.

Στην Κύπρο, η ρύθμιση για τα σακουλάκια νικοτίνης αναδεικνύει τη σημασία της επίτευξης αυτής της ισορροπίας. Οι νομοθετικές εξελίξεις του Μαρτίου 2026 αποτέλεσαν ένα σημαντικό βήμα προς τη διαμόρφωση ενός καταλληλότερου ρυθμιστικού πλαισίου για τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων.

Οι σαφείς κανόνες και η αποτελεσματική εποπτεία είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για να διασφαλιστεί ότι τα προϊόντα διατίθενται μέσω νόμιμων και ελεγχόμενων δικτύων διανομής. Οι εξελίξεις αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία ενός σαφέστερου πλαισίου για τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων, με κανόνες για την κυκλοφορία και τον έλεγχό τους. Η διαμόρφωση ενός τέτοιου πλαισίου θεωρείται σημαντική τόσο για τη νόμιμη διάθεση των προϊόντων όσο και για την προστασία των καταναλωτών, ιδιαίτερα των ανηλίκων.

Κοιτάζοντας μπροστά, οι προοπτικές για την Κύπρο είναι σημαντικές. Κατά την τελευταία πενταετία, η Philip Morris Cyprus έχει ενισχύσει σημαντικά την παρουσία της στην κυπριακή αγορά, επενδύοντας στην ανάπτυξη του δικτύου λιανικής πώλησης και στη δημιουργία εξειδικευμένων καναλιών εξυπηρέτησης ενήλικων καταναλωτών. Η επόμενη φάση απαιτεί μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση που θα συνδυάζει τη σαφήνεια του ρυθμιστικού πλαισίου, τις κατάλληλες φορολογικές πολιτικές, την πρόσβαση σε ακριβή και επιστημονικά τεκμηριωμένη πληροφόρηση, καθώς και αποτελεσματικά μέτρα για την αποτροπή της πρόσβασης ανηλίκων στα προϊόντα αυτά.

- Πέρα από την εμπορική της δραστηριότητα, πώς έχει ενισχύσει η PMI την παρουσία και τη συνεισφορά της στην κυπριακή οικονομία τα τελευταία χρόνια και ποιες είναι οι προτεραιότητές της για το μέλλον;

Η Κύπρος αποτελεί μέρος του ευρύτερου μετασχηματισμού της PMI στην Ευρώπη. Μεταξύ 2021 και 2025, η εταιρεία επένδυσε €27,4 δισεκατομμύρια στις ευρωπαϊκές της δραστηριότητες, γεγονός που αντανακλά τη μακροπρόθεσμη δέσμευσή της στην περιοχή και τη συνεχή έμφαση που δίνει στην καινοτομία και την επιχειρηματική ανάπτυξη.

Σε τοπικό επίπεδο, κατά την τελευταία πενταετία, η Philip Morris Cyprus έχει ενισχύσει σημαντικά την παρουσία της στην κυπριακή αγορά, επενδύοντας στο ανθρώπινο δυναμικό της, στις εμπορικές της υποδομές και στην ανάπτυξη του δικτύου διανομής. Έχουμε αναπτύξει ένα εκτεταμένο δίκτυο λιανικής πώλησης, έχουμε ενισχύσει την τεχνογνωσία μας σε τοπικό επίπεδο και έχουμε διαμορφώσει μια ισχυρή ομάδα ανθρώπων που έχει αναγνωριστεί ως Great Place to Work® για τέσσερα συνεχόμενα χρόνια. Οι επενδύσεις αυτές αποτελούν μια στέρεη βάση για την επόμενη φάση της ανάπτυξής μας στην Κύπρο.

Κοιτάζοντας μπροστά, προτεραιότητά μας είναι να αξιοποιήσουμε αυτή τη δυναμική, να συνεχίσουμε να επενδύουμε στο τοπικό ανθρώπινο δυναμικό και στην καινοτομία και να επιταχύνουμε τη μετάβαση των ενήλικων καπνιστών, που διαφορετικά θα συνέχιζαν να καπνίζουν, μακριά από το τσιγάρο. Θεωρούμε την Κύπρο μια αγορά με μακροπρόθεσμες προοπτικές, στην οποία μπορούμε να συνεχίσουμε να αναπτύσσουμε τις δραστηριότητές μας με υπευθυνότητα, συμβάλλοντας παράλληλα στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Οι προκλήσεις του παράνομου εμπορίου

-Πώς αξιολογεί η PMI την έκταση και τις ιδιαίτερες προκλήσεις του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού στην Κύπρο, ειδικότερα σε σχέση με τη διακίνηση προϊόντων από τις κατεχόμενες περιοχές, και ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος της βιομηχανίας και της συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές στην αντιμετώπιση του φαινομένου;

- Η Κύπρος παρουσιάζει ένα μοναδικό εμπορικό περιβάλλον εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της Πράσινης Γραμμής και των ειδικών ρυθμίσεων που διέπουν τη διακίνηση αγαθών μεταξύ των περιοχών που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία και εκείνων, στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο.

Οι συνθήκες αυτές δημιουργούν ιδιαίτερες προκλήσεις στην αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου, συμπεριλαμβανομένης της διακίνησης προϊόντων καπνού και νικοτίνης που δεν συμμορφώνονται με τις φορολογικές και κανονιστικές απαιτήσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το φαινόμενο αυτό επηρεάζει τα δημόσια έσοδα, δημιουργεί συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού για τις νόμιμες επιχειρήσεις και αναδεικνύει τη σημασία της αποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας. Για την PMI, υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη ύπαρξης ενός υπεύθυνου και καλά οργανωμένου δικτύου διανομής, ισχυρών σχέσεων με τους συνεργάτες μας στο λιανικό εμπόριο και εποικοδομητικής συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές.

Η αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διασφάλιση της ακεραιότητας της νόμιμης αγοράς και τη δημιουργία ενός δίκαιου και διαφανούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Παρότι η εφαρμογή της νομοθεσίας παραμένει ευθύνη των αρμόδιων αρχών, ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία, την τεχνολογία και την εξειδίκευση που διαθέτει σε θέματα εφοδιαστικής αλυσίδας. Στην PMI έχουμε επενδύσει σε τεχνολογίες επαλήθευσης της γνησιότητας των προϊόντων, στη θωράκιση της εφοδιαστικής αλυσίδας και σε συστήματα ιχνηλασιμότητας, τα οποία μπορούν να υποστηρίξουν τις έρευνες και να συμβάλουν στον εντοπισμό πρακτικών παράνομου εμπορίου. Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική την ενίσχυση της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μέσα από μια πιο συντονισμένη προσέγγιση, που θα περιλαμβάνει την ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών και τεχνογνωσίας, εντός του κατάλληλου νομικού πλαισίου.

«Πίσω από τα δισεκατομμύρια της οικονομικής αξίας βρίσκονται άνθρωποι: Αγρότες, εργαζόμενοι στη μεταποίηση, επιστήμονες και επιχειρηματίες. Με την καθημερινή τους εργασία ενισχύουν τα οικονομικά θεμέλια της Ευρώπης».

Ποια είναι η PMI

Οι ρίζες της PMI ανάγονται στο 1847, όταν ο Philip Morris άνοιξε το πρώτο του κατάστημα καπνού στην Bond Street του Λονδίνου. Η εταιρεία συστάθηκε στις ΗΠΑ, το 1987 και λειτουργεί ως ανεξάρτητη εταιρεία από το 2008.

Η έδρα της βρίσκεται στο Στάμφορντ του Κονέκτικατ των ΗΠΑ, ενώ το παγκόσμιο Κέντρο Λειτουργιών της βρίσκεται στη Λωζάνη της Ελβετίας. Τα προϊόντα της διατίθενται σε περισσότερες από 180 χώρες.

Η εταιρεία διαθέτει 50 εργοστάσια σε 31 χώρες, ενώ το κύριο Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης της βρίσκεται στο Νεσατέλ της Ελβετίας.

Η PMI απασχολεί περίπου 84.900 εργαζόμενους παγκοσμίως.

Επενδύσεις και έσοδα

Το 2025, η PMI επένδυσε 756 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ στην Έρευνα και Ανάπτυξη, κατευθύνοντας σχεδόν το σύνολο του ποσού σε προϊόντα χωρίς καύση. Συνολικά, από το 2008, οι επενδύσεις της στην ανάπτυξη αυτών των προϊόντων έχουν ξεπεράσει τα 16 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ.

Το 2025, τα καθαρά έσοδα της PMI ανήλθαν σε 40,6 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, με το 41,5% να προέρχεται από προϊόντα χωρίς καπνό τσιγάρου.

Ο Χουάνγκ ξανά στο τιμόνι της Nvidia με τις ευλογίες Τραμπ

Το Δ.Σ. τον επανέφερε στη θέση του CEO, πυροδοτώντας ράλι στις αγορές

Ο Ντόναλντ Τραμπ σε ανάρτησή του στο Truth Social σημείωσε μεταξύ άλλων ότι ο Τζένσεν Χουάνγκ είναι ένας «μεγάλος πατριώτης και εθνικός θησαυρός». Στις πρώτες δηλώσεις μετά την επιστροφή του, ο CEO της Nvidia υπογράμμισε: «Είναι τιμή μου που επιστρέφω στην Nvidia και ηγούμαι μιας από τις πιο σημαντικές εταιρείες τεχνολογίας στον κόσμο, στην αρχή μιας νέας βιομηχανικής επανάστασης».

Εντεκα ημέρες μετά την αιφνιδιαστική παραίτησή του με φόντο τις αποκαλύψεις περί εξωσυζυγικής σχέσης με μία γυναίκα που συνδέεται με τις κινεζικές μυστικές υπηρεσίες, ο συνιδρυτής και CEO της Nvidia Τζένσεν Χουάνγκ επανήλθε ομόφωνα στη θέση του με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, πυροδοτώντας ράλι στις αγορές και προσθέτοντας πάνω από 1 τρισ. δολάρια στην κεφαλαιοποίηση του κολοσσού των ημιαγωγών. Η επιστροφή του ωστόσο, κατόπιν πιέσεων του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, δεν κλείνει τις συνεχιζόμενες έρευνες για πιθανή διαρροή τεχνογνωσίας προς την Κίνα, ούτε κατευνάζει τις πολιτικές αντιδράσεις που έχουν ξεσπάσει στις ΗΠΑ για το σκάνδαλο κατασκοπείας.

Στην ανακοίνωσή της, η Nvidia σημείωσε ότι κατά τη διαδικασία λήψης της απόφασης το διοικητικό συμβούλιο έλαβε τοποθετήσεις από ανώτερα κλιμάκια της κυβέρνησης των ΗΠΑ και, βάσει αυτών, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «η επαναφορά του Χουάνγκ δεν συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια». Ο πρόεδρος Τραμπ επιβεβαίωσε μάλιστα δημόσια ότι άσκησε καθοριστική επιρροή στην απόφαση για την επιστροφή του. Σε συνέντευξή του στο CNBC χαρακτήρισε την επαναφορά του Χουάνγκ «συναρπαστικά νέα», προσθέτοντας πως ήταν εκείνος που «μίλησε μαζί τους, τους έπεισε» και «έκλεισε τη συμφωνία». Σε ανάρτησή του στο Truth Social σημείωσε μάλιστα μεταξύ άλλων ότι τον είχε γνωρίσει και μπορεί να πει ότι είναι ένας «μεγάλος πατριώτης και ένας εθνικός θησαυρός». Στις πρώτες δηλώσεις μετά την επιστροφή του, ο Χουάνγκ ανέφερε: «Είναι τιμή μου που επιστρέφω στην Nvidia και να ηγούμαι μιας από τις πιο σημαντικές εταιρείες τεχνολογίας στον κόσμο, στην αρχή μιας νέας βιομηχανικής επανάστασης. Αναλαμβάνω αυτή την ευθύνη με τη μεγαλύτερη ταπεινότητα

> **Ο Αμερικανός πρόεδρος χαρακτήρισε την επιστροφή Χουάνγκ «συναρπαστικά νέα», προσθέτοντας πως ήταν εκείνος που «μίλησε μαζί τους, τους έπεισε» και «έκλεισε τη συμφωνία».**

και ανανεωμένη δέσμευση. Θέλω να ευχαριστήσω το διοικητικό συμβούλιο της Nvidia για την εμπιστοσύνη».

Για τους αναλυτές, η επιστροφή του υπογραμμίζει πόσο μεγάλο μέρος της αγοράς τεχνητής νοημοσύνης εξακολουθεί να στηρίζεται σε έναν και μόνο άνθρωπο, αλλά και πόσο βαραίνει η θέση της Nvidia λόγω της συμμετοχής της σε θεσμικά και συνταξιοδοτικά χαρτοφυλάκια.

Το εντυπωσιακό είναι ότι μόλις την περασμένη εβδομάδα η Nvidia έδειχνε αποφασισμένη να προχωρήσει όχι μόνο χωρίς τον Τζένσεν Χουάνγκ, αλλά και να απομακρυνθεί από πτυχές της στρατηγικής του.

Οι αγορές, ωστόσο, αποδοκίμασαν την προοπτική μιας Nvidia χωρίς τον ιδρυτή της – μιας εταιρείας που ξεκίνησε ως κατασκευάστρια καρτών γραφικών για παιχνίδια και σήμερα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητά του να κρατάει γεωπολιτικές ισορροπίες ανάμεσα στον πρόεδρο Τραμπ και τον Κινέζο ομόλογό του Σι Τζινπίνγκ. Οπως σημειώνεται χαρακτηριστικά, ο Χουάνγκ συγκαταλέγεται στους ελάχιστους ανθρώπους παγκοσμίως που μπορούν να διαβάζουν τις προθέσεις και των δύο ηγετών.

Το διοικητικό συμβούλιο της Nvidia στήριξε σε μεγάλο βαθμό την απόφασή του στη διαβεβαίωση της αμερικανικής κυβέρνησης ότι δεν προκύπτουν ζητήματα εθνικής ασφάλειας από την παραμονή του Χουάνγκ, με τον πρόεδρο Τραμπ να σπεύδει να χαιρετίσει την εξέλιξη μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα. Στο τέλος της ημέρας, ο Χουάνγκ αποδείχθηκε απλώς «πολύ μεγάλος για να πέσει», όπως σχολίασε το BBC. Για τον επικεφαλής αγορών της AJ Bell, Νταν Κόουτσγουορθ, ο Χουάνγκ είναι ο «Ρόκι Μπαλμπόα της αγοράς», καθώς «δέχτηκε ένα τρομερό χτύπημα, έπεσε κάτω και αμέσως μετά επέστρεψε κατευθείαν στο ρινγκ». Η επιστροφή του σε λιγότερο από δύο εβδομάδες αποτελεί «τη μεγαλύτερη εταιρική στροφή 180 μοιρών που έχει σημειωθεί ποτέ», τόνισε. Αμερικανοί βουλευτές και γερουσιαστές ωστόσο και από τα δύο κόμματα άσκησαν έντονη κριτική στην απόφαση της Nvidia, επαναλαμβάνοντας ότι το Κογκρέσο οφείλει να λάβει απαντήσεις αλλά και να περιορίσει περαιτέρω τις εξαγωγές αμερικανικών τσιπ στην Κίνα. «Ο πρόεδρος Τραμπ θέτει τα δικά του οικονομικά συμφέροντα και τις ανάγκες των δισεκατομμυριούχων φίλων του πάνω από την εθνική μας ασφάλεια», δήλωσε ο Τσακ Σούμερ, επί χρόνια ηγέτης της μειοψηφίας των Δημοκρατικών στη Γερουσία, προσθέτοντας ότι οι Δημοκρατικοί θα διερευνήσουν τυχόν αδικοπραγίες από την κυβέρνηση Τραμπ, τον Χουάνγκ και στελέχη της Nvidia. Για «απερίσκεπτη επαναφορά» έκανε λόγο και η Δημοκρατική γερουσιαστής Ελίζαμπεθ Γουόρεν, η οποία πρόκειται να αναλάβει την προεδρία της Επιτροπής Τραπεζών τον Ιανουάριο, τονίζοντας ότι το διοικητικό συμβούλιο χρωστάει απαντήσεις αναφορικά με τη συμμόρφωση της εταιρείας στους ελέγχους εξαγωγών των ΗΠΑ. Η κρίση στην Nvidia κορυφώθηκε στις αρχές Νοεμβρίου, όταν αποκαλύφθηκε η εξωσυζυγική σχέση του Χουάνγκ με την επιχειρηματία Αλις Χουάνγκ, η οποία φέρεται να είχε στρατολογηθεί από την κύρια υπηρεσία πληροφοριών της Κίνας, καθώς και αναφορές για σχέσεις με δύο υπαλλήλους της εταιρείας. Ο Χουάνγκ ζήτησε συγγνώμη από τους οικείους του και υπέβαλε την παραίτησή του, με την οικονομική διευθύντρια Κολέτ Κρες να αναλαμβάνει προσωρινά χρέη διευθύνουσας συμβούλου.

Η αποχώρησή του λειτούργησε ως καταλύτης σε μια ήδη εύθραυστη αγορά. Μέσα σε περίπου δύο μήνες από τα ιστορικά υψηλά των αρχών Οκτωβρίου, ο Nasdaq 100 είχε υποχωρήσει κατά περισσότερο από 19%, ενώ η μετοχή της Nvidia είχε χάσει το 47% της αξίας της, κλείνοντας την περασμένη Παρασκευή σε χαμηλό 18 μηνών στα 125,53 δολάρια, με την αποτίμησή της να υποχωρεί στα 3 τρισ. δολάρια, έναντι 4,5 τρισ. δολαρίων πριν ξεσπάσει το σκάνδαλο.

Το κλίμα άλλαξε μετά την επιστροφή του Τζένσεν Χουάνγκ στο τιμόνι της Nvidia που έδωσε νέα πνοή στο εμπόριο τεχνητής νοημοσύνης, μετά τις βαριές απώλειες της προηγούμενης εβδομάδας. Με την Nvidia να ηγείται της ανάκαμψης, οι βασικοί αμερικανικοί δείκτες –S&P 500, Nasdaq Composite και Dow Jones– κατέγραψαν τη μεγαλύτερη ημερήσια άνοδό τους από τον Απρίλιο του 2025, ενώ θετικά αντέδρασαν και οι ευρωπαϊκές αγορές. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και άλλες μετοχές του οικοσυστήματος τεχνητής νοημοσύνης, όπως οι Micron, CoreWeave, AMD, Alphabet, Meta και Microsoft. Οπως σημείωσε η Χέντι Σουσάντο της Gabelli Funds, η επιστροφή Χουάνγκ αποκαθιστά την εμπιστοσύνη στον κλάδο, οι προκλήσεις όμως παραμένουν. Και αυτό γιατί η επιστροφή Χουάνγκ δεν κλείνει τον κύκλο της κρίσης. Παραμένουν σε εξέλιξη δύο σοβαρές έρευνες: η ανεξάρτητη έρευνα που ανέθεσε η Nvidia σε αμερικανική δικηγορική εταιρεία για τη σχέση του Χουάνγκ με τη φερόμενη ως κατάσκοπο, και η έρευνα του γενικού εισαγγελέα της Καλιφόρνιας για το αν τα τσιπ της Nvidia κατέληξαν στην Κίνα κατά παράβαση των περιορισμών των ΗΠΑ, καθώς και για πιθανές ποινικές παραβιάσεις της πολιτειακής νομοθεσίας.

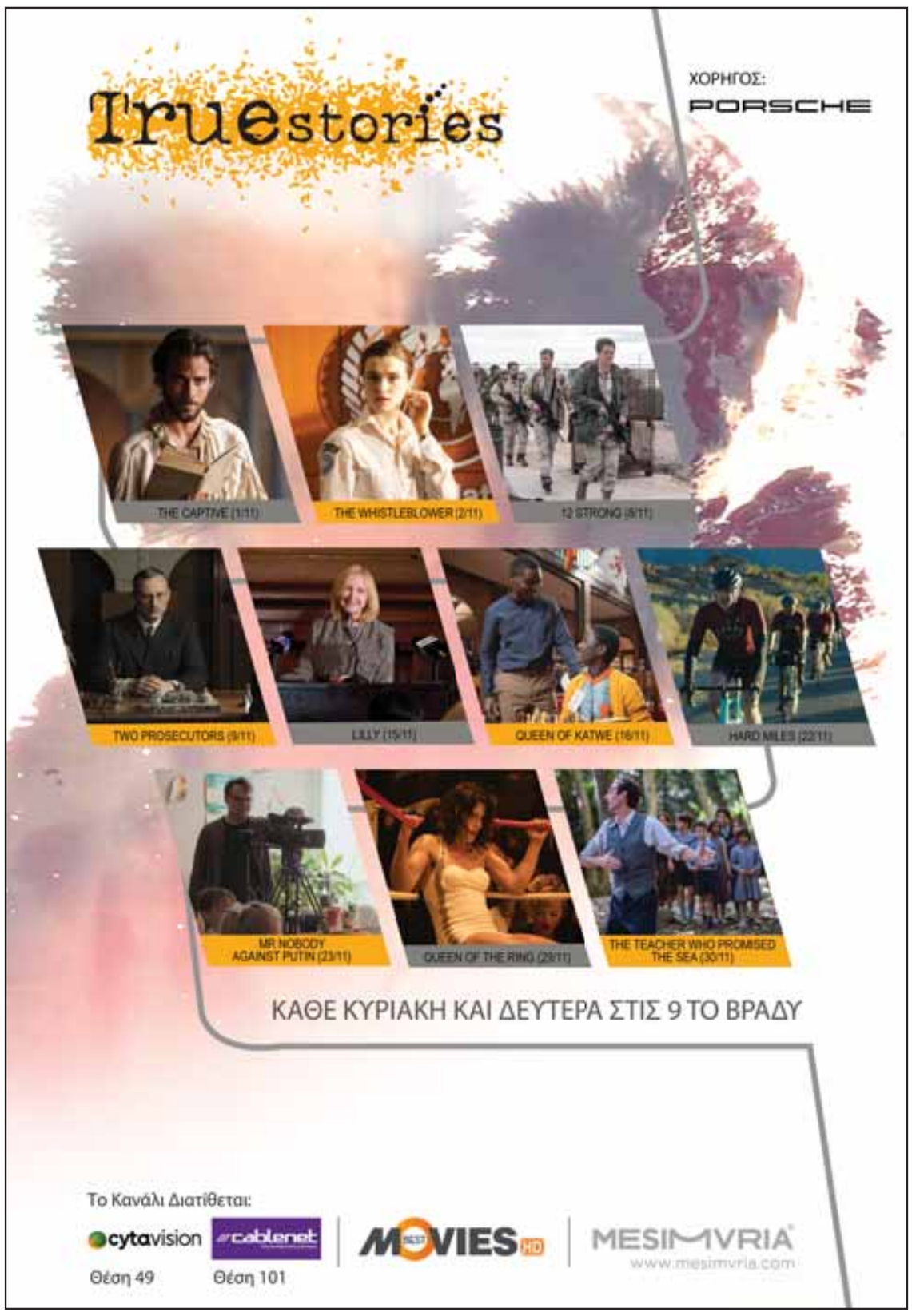

Διχάζουν οι νέοι κανόνες της Airbnb για τα καταλύματα

Τι δεν μπορούν να ζητούν πλέον οι ιδιοκτήτες από τους επισκέπτες

Με βάση το πλαίσιο που ανακοίνωσε η Airbnb, δεν επιτρέπεται πλέον να ζητείται από τους επισκέπτες να πλένουν και να τακτοποιούν πιάτα, να αφαιρούν σεντόνια ή να στρώνουν κρεβάτια, να βάζουν πλυντήριο, να απομακρύνουν τα σκουπίδια από το κατάλυμα ή να περιορίζουν τη χρήση βασικών παροχών, όπως ο κλιματισμός, κατά τη διάρκεια της διαμονής τους.

Νέους κανόνες στις απαιτήσεις των ιδιοκτητών Airbnb προς τους επισκέπτες σχετικά με τον καθαρισμό και την τακτοποίηση του χώρου έθεσε σε εφαρμογή από τις 20/11 η δημοφιλής πλατφόρμα, σε μια προσπάθεια να περιορίσει τις... «δουλειές του σπιτιού» που αποθαρρύνουν τις κρατήσεις. Η αλλαγή, ωστόσο, έχει ήδη πυροδοτήσει έντονο προβληματισμό σε μερίδα ιδιοκτητών, φέρνοντας στην επιφάνεια τις τριβές ανάμεσα σε όσους ζητούν μεγαλύτερη χαλάρωση στις διακοπές τους και σε όσους διαχειρίζονται το κόστος και τη φθορά των ακινήτων.

Με βάση το πλαίσιο που ανακοίνωσε η Airbnb τον προηγούμενο μήνα, οι οικοδεσπότες επιλέγουν αρχικά ανάμεσα σε επτά βασικούς κανόνες σπιτιού –όπως ο μέγιστος αριθμός επισκεπτών, τα κατοικίδια ή το κάπνισμα– και μπορούν να θέσουν πρόσθετους όρους, χωρίς όμως να μετακυλίουν στους ταξιδιώτες εργασίες που θεωρούνται υπερβολικές. Συγκεκριμένα, δεν επιτρέπεται πλέον να ζητείται από τους επισκέπτες να πλένουν και να τακτοποιούν πιάτα, να αφαιρούν σεντόνια ή να στρώνουν κρεβάτια, να βάζουν πλυντήριο, να απομακρύνουν τα σκουπίδια από το κατάλυμα ή να περιορίζουν τη χρήση βασικών παροχών, όπως ο κλιματισμός, κατά τη διάρκεια της διαμονής τους. Αντιθέτως, η πλατφόρμα κρίνει λογικά απλά βήματα προετοιμασίας, όπως το να τοποθετούν οι επισκέπτες τα χρησιμοποιημένα πιάτα στον νεροχύτη, να συγκεντρώνουν τις χρησιμοποιημένες πετσέτες, να ξεχωρίζουν τα απορρίμματα από την ανακύκλωση σε καθορισμένους εσωτερικούς κάδους και να απενεργοποιούν παροχές, όπως ο κλιματισμός, κατά την αναχώρηση. Συνοπτικά, σύμφωνα με τους νέες κανόνες της πλατφόρμας, οι επισκέπτες δεν θα πρέπει πλέον να καλούνται να εκτελούν εργασίες που κανονικά αναλαμβάνει ένας επαγγελματίας.

Η Airbnb έχει ήδη ξεκινήσει τον έλεγχο των καταχωρίσεων και στέλνει ειδοποιήσεις στους οικοδεσπότες που καλούνται να προσαρμοστούν, δίνοντάς τους παράλληλα τη δυνατότητα να ζητήσουν έγκριση όταν υπάρχει τεκμηριωμένη ανάγκη για ειδικό κανόνα. Εάν ένας πρόσθετος κανόνας δεν εγκριθεί αλλά παραμείνει στην καταχώριση, η πλατφόρμα θα προειδοποιεί τους ταξιδιώτες με σχετική επισήμανση ότι περιλαμβάνει εργασίες καθαρισμού.

Για πολλούς ταξιδιώτες, οι νέες ρυθμίσεις προσφέρουν ανακούφιση, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου οι λίστες αποχώρησης έμοιαζαν δυσανάλογες με το κόστος της διαμονής. Η Τζέσικα Νιούχουκ ανέφερε στο BBC ότι κατά τη διάρκεια οικογενειακής συνάντησης 11 ατόμων στη Φλόριντα, παρά την καταβολή 250 δολαρίων για καθαρισμό, η παρέα κλήθηκε να αφήσει το ακίνητο έτοιμο για το συνεργείο καθαρισμού. «Είχαμε κανόνες για τα πάντα και δεν ήταν καθόλου χαλαρωτικό», σημείωσε, περιγράφοντας μια εμπειρία που, όπως υποστηρίζει η Airbnb, οδηγεί αρκετούς καταναλωτές να διστάζουν πριν κλείσουν ένα νέο κατάλυμα.

Στον αντίποδα, αρκετοί οικοδεσπότες εκφράζουν ανησυχία για τις πρακτικές συνέπειες και το ενδεχόμενο αύξησης των λειτουργικών εξόδων. Η Λίζα Κλίους, διαχειρίστρια εξοχικής κατοικίας τριών υπνοδωματίων στην Ουαλλία, περιέγραψε περιστατικό όπου καλεσμένοι άφησαν πίσω τους σπασμένα ποτήρια, κουτάκια στο πάτωμα, τηγάνια με υπολείμματα φαγητού, ακόμη και κόκαλα ψαριών στον κήπο. Όπως εξήγησε, ενώ ο συνήθης καθαρισμός απαιτεί περίπου τέσσερις ώρες, η αυξημένη ακαταστασία ενδέχεται να επιβάλει την πρόσληψη επιπλέον προσωπικού και να οδηγήσει σε μετακύλιση του πρόσθετου κόστους στους πελάτες.

Ανάλογη επιφυλακτικότητα εξέφρασε και η Φιόνα Βέντερ, ιδιοκτήτρια καταλύματος στο Εδιμβούργο, χαρακτηρίζοντας τους νέους κανόνες «ανοησίες» και δηλώνοντας ότι δεν θα δεχόταν κρατήσεις αν οι επισκέπτες αρνούνταν λόγου χάρη να απομακρύνουν τα σκουπίδια τους. Οι αλλαγές έρχονται να προστεθούν στη δυσαρέσκεια που προκάλεσαν πέρυσι οι αυξήσεις στις προμήθειες της Airbnb, ωθώντας ορισμένους ιδιοκτήτες να επενδύουν σε δικές τους ιστοσελίδες και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για απευθείας κρατήσεις. Παρ' όλα αυτά, δεν αντιμετωπίζουν όλοι οι επαγγελματίες του χώρου τις νέες οδηγίες με ανησυχία: Ο Ματ Πορς, λόγου χάρη, ο οποίος φιλοξενεί και διαχειρίζεται καταλύματα ως πλήρη απασχόληση, έχει επισημάνει στο BBC ότι το σύστημα αξιολογήσεων λειτουργεί αποτρεπτικά και ενθαρρύνει τόσο τους οικοδεσπότες όσο και τους επισκέπτες να τηρούν λογικά όρια.

Η ενεργειακή κρίση θα συνεχίσει να πιέζει τις αγορές για πολλά χρόνια

Το μεγαλύτερο ενεργειακό σοκ εφοδιασμού στην ιστορία αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία εξαιτίας της κρίσης στα Στενά του Ορμούζ, η οποία έχει προκαλέσει απώλειες 2,8 δισ. βαρελιών πετρελαίου και 60 δισ. κυβικών μέτρων φυσικού αερίου. Η κρίση δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί και οι επιπτώσεις της αναμένεται να επηρεάσουν τις ενεργειακές αγορές για πολλά χρόνια, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση World Energy Outlook 2026 του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΙΕΑ). Η έκθεση αποτυπώνει τις επιπτώσεις της διαταραχής στις ενεργειακές ροές από τον Περσικό Κόλπο και εξετάζει διαφορετικά σενάρια για την πορεία της ζήτησης πετρελαίου, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας έως το 2050. Παρά την ανθεκτικότητα που έχει επιδείξει μέχρι στιγμής το παγκόσμιο ενεργειακό σύστημα, ο ΙΕΑ διαπιστώνει ότι τα περιθώρια απορρόφησης των αναταράξεων περιορίζονται. Το βάρος μεταφέρεται ολοένα και περισσότερο στους καταναλωτές, οι οποίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με υψηλότερες τιμές.

Ιδιαίτερα έντονες είναι οι πιέσεις στην αγορά ντίζελ. Οι επιπτώσεις είναι παγκόσμιες. Περισσότεροι από 4 δισ. άνθρωποι ζουν σε χώρες που εξαρτώνται από τα Στενά του Ορμούζ για πάνω από το 30% των πετρελαϊκών τους προμηθειών. Πριν από την κρίση, περίπου το 80% του πετρελαίου και σχεδόν το 90% του υγροποιημένου φυσικού αερίου που διέρχονταν από τα Στενά κατευθύνονταν προς την Ασία.

Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εκτιμήσεις του ΙΕΑ για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα. Παρότι περίπου το 80% της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ε.Ε. παράγεται από εγχώριες πηγές, αυτές καλύπτουν μόλις το 40% της συνολικής ενεργειακής ζήτησης. Παράλληλα, το κόστος του ενεργειακού συστήματος παραμένει υψηλότερο σε σύγκριση με άλλες προηγμένες οικονομίες. Σύμφωνα με την έκθεση, στο σενάριο των ανακοινωμένων πολιτικών (STEPS), η ζήτηση πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Ε.Ε. μειώνεται κατά περισσότερο από 20% έως το 2035, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2025.

Η κατανάλωση άνθρακα υποχωρεί σχεδόν κατά 60%. Την ίδια περίοδο, το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών και της πυρηνικής ενέργειας στην ευρωπαϊκή ηλεκτροπαραγωγή αυξάνεται από 70% το 2025 σε 90% το 2035.

Ποιες είναι οι εκτιμήσεις του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας για την Ευρωπαϊκή Ενωση.

Οι ΑΠΕ αποκτούν μεγαλύτερο ρόλο, με τα φωτοβολταϊκά και τα αιολικά να αντιπροσωπεύουν το 70% των προσθηκών νέας ηλεκτρικής ισχύος έως το 2035. Ωστόσο, η πρόοδος αυτή δεν επαρκεί για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων κλιματικών στόχων της Ε.Ε., σύμφωνα με τον Οργανισμό.

Η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών απαιτεί σημαντική ενίσχυση των ηλεκτρικών δικτύων, των διασυνδέσεων και των υποδομών αποθήκευσης ενέργειας. Στο σενάριο πρόσθετων παρεμβάσεων (ARC), ο ΙΕΑ προβλέπει ότι οι μέσες ετήσιες επενδύσεις στα ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας θα φτάσουν τα 120 δισ. δολάρια έως το 2040. Το ποσό υπερβαίνει το διπλάσιο του μέσου ετήσιου επιπέδου επενδύσεων που καταγράφηκε την προηγούμενη δεκαπενταετία. Στο ίδιο σενάριο, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από πηγές χαμηλών εκπομπών διπλασιάζεται έως το 2040. Ενα από τα σημαντικότερα προβλήματα που εντοπίζει ο ΙΕΑ είναι η υψηλή τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας σε σχέση με τα ορυκτά καύσιμα.

Παρά τη μείωση της ζήτησης λόγω της κρίσης, οι παγκόσμιες δαπάνες εισαγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου εκτιμάται ότι θα ανέλθουν το 2026 σε 1,6 τρισ. δολάρια, αυξημένες κατά 25% σε σύγκριση με το 2025.

Σε 13 κράτη-μέλη της Ε.Ε., ο ηλεκτρισμός παραμένει τουλάχιστον τρεις φορές ακριβότερος από το φυσικό αέριο. Σε άλλες περιπτώσεις, το υψηλό αρχικό κόστος εγκατάστασης νέων τεχνολογιών αποθαρρύνει νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

Ενδεικτικά, σε 11 χώρες που αντιπροσωπεύουν τα δύο τρίτα της ευρωπαϊκής ζήτησης θέρμανσης, μεταξύ των οποίων η Γερμανία, η Γαλλία και η Πολωνία, το συνολικό κόστος κατοχής αντλίας θερμότητας είναι τουλάχιστον αντίστοιχο με εκείνο ενός λέβητα φυσικού αερίου, παρά την υψηλότερη ενεργειακή απόδοσή της.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο μέσος χρόνος απόσβεσης ενός αμιγώς ηλεκτρικού αυτοκινήτου υπολογίζεται σε περίπου οκτώ χρόνια. Στο σενάριο ARC, οι ετήσιες επενδύσεις για τον εξηλεκτρισμό των τελικών χρήσεων αυξάνονται από 75 δισ. δολάρια κατά την περίοδο 2020-2025 σε 185 δισ. δολάρια την περίοδο 2026-2040.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει στόχο εξηλεκτρισμού 46% έως το 2040, από περίπου 24% σήμερα. Στο σενάριο ARC του ΙΕΑ, η επίτευξη αυτού του στόχου συνεπάγεται αύξηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά περισσότερες από 1.000 τεραβατώρες, ποσότητα που υπερβαίνει τη σημερινή συνδυασμένη κατανάλωση ηλεκτρισμού της Γαλλίας και της Γερμανίας. Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο ΙΕΑ εξετάζει το ενδεχόμενο σημαντικής αποκλιμάκωσης των τιμών όταν αποκατασταθούν οι ενεργειακές ροές μέσω των Στενών του Ορμούζ.

Η αύξηση της παραγωγής από χώρες εκτός Μέσης Ανατολής, σε συνδυασμό με τη σταδιακή μείωση της ζήτησης στο πλαίσιο ορισμένων σεναρίων, θα μπορούσε να οδηγήσει σε συνθήκες υπερπροσφοράς. Παρά τη μείωση της ζήτησης λόγω της κρίσης, οι παγκόσμιες δαπάνες εισαγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου εκτιμάται ότι θα ανέλθουν το 2026 σε 1,6 τρισ. δολάρια, αυξημένες κατά 25% σε σύγκριση με το 2025.

Η διάρκεια της κρίσης στα Στενά του Ορμούζ παραμένει ο σημαντικότερος παράγοντας αβεβαιότητας για την παγκόσμια αγορά ενέργειας. Σύμφωνα με τον ΙΕΑ, οι επιλογές των κυβερνήσεων για διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού, ενίσχυση των υποδομών και περιορισμό της κατανάλωσης εισαγόμενων καυσίμων θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό την εξέλιξη του ενεργειακού συστήματος τις επόμενες δεκαετίες.

Η Ε.Ε. δεν πρέπει να περιμένει να ξεσπάσουν οι κρίσεις για να αναλάβει δράση, δήλωσε η Κριστίν Λαγκάρντ.

«Καμπανάκι» Λαγκάρντ για την ένωση κεφαλαιαγορών

Η Ευρώπη πρέπει να μάθει να εξουδετερώνει τις απειλές πριν αυτές υλοποιηθούν και να μην περιμένει απλώς να ξεσπάσουν οι κρίσεις για να αναλάβει δράση, δήλωσε η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Κριστίν Λαγκάρντ. Η Λαγκάρντ, η οποία θα αποχωρήσει από την ΕΚΤ στις αρχές Φεβρουαρίου, εξήρε τα αποφασιστικά μέτρα που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας και για την Ουκρανία, αλλά εξέφρασε τη λύπη της για το γεγονός ότι άλλες προκλήσεις, που αναδύονται πιο σταδιακά, δεν αντιμετωπίζονται αρκετά έγκαιρα. «Οταν τα γεγονότα μάς πείθουν ότι ο κόσμος έχει αλλάξει, αναλαμβάνουμε δράση», δήλωσε στο European Banking Congress. «Οι δυσκολίες μας προκύπτουν όταν μια κρίση εξελίσσεται αργά», σημείωσε. Από την ανάληψη των καθηκόντων της το 2019, η Λαγκάρντ έχει αξιοποιήσει αρκετές φορές αυτή την ετήσια εκδήλωση στη Φρανκφούρτη για να προωθήσει την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Το 2025 ανέφερε ότι η περιοχή πρέπει να ξεπεράσει τη συνεχή αναβλητικότητα όσον αφορά τα μέτρα για την τόνωση της οικονομίας της, διαφορετικά θα θεωρηθεί «ανεύθυνη». Ενώ η Ευρωζώνη των 21 χωρών έχει αποδειχθεί ανθεκτική σε αντιξοότητες, όπως ο πόλεμος στο Ιράν και οι αμερικανικοί εμπορικοί δασμοί, πολλοί θεωρούν ότι υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης των θεμελίων της. Μεταξύ των ανησυχιών συγκαταλέγονται η χαμηλή παραγωγικότητα και ο αδύναμος δυνητικός ρυθμός ανάπτυξης, με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και την ένωση κεφαλαιαγορών να συγκαταλέγονται στις προτεινόμενες λύσεις. Η Λαγκάρντ προειδοποίησε εκ νέου σχετικά με το τελευταίο θέμα την Παρασκευή, λέγοντας: «Κάθε χρόνο που περνάει χωρίς να υλοποιηθεί αυτό, όλο και μεγαλύτερο μέρος των αποταμιεύσεων μας επενδύεται στο εξωτερικό και όλο και περισσότερες από τις αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις μας αναζητούν χρηματοδότηση αλλού. Ωστόσο», πρόσθεσε, «η απώλεια ενός μόνο έτους δεν είναι αρκετά μεγάλη ώστε να ξεπεράσει την αντίσταση στην αλλαγή».

Περικοπές 1.000 θέσεων εργασίας από Lufthansa

Στην κατάργηση 1.000 θέσεων εργασίας θα προχωρήσει η Deutsche Lufthansa, με στόχο την ανάκαμψη του μη κερδοφόρου κλάδου των τακτικών πτήσεων, αφού το υψηλό κόστος καυσίμων ασκεί όλο και μεγαλύτερη πίεση στον μεγαλύτερο αεροπορικό όμιλο της Ευρώπης.

Η εταιρεία θα μειώσει τις θέσεις πλήρους απασχόλησης στους κόμβους του Μονάχου και της Φρανκφούρτης, σύμφωνα με επιστολή της διοίκησης προς τους υπαλλήλους, την οποία επικαλείται το Bloomberg. Η Lufthansa Airlines σχεδιάζει επίσης να μειώσει περαιτέρω τη χωρητικότητα στις πτήσεις μικρής και μεσαίας απόστασης και να συρρικνώσει τον στόλο της από αεροσκάφη Airbus A320, μεταβαίνοντας στον μικρότερο τύπο A220, όπως ανέφερε.

Το σχέδιο περικοπών αποτελεί τη δεύτερη μαζική απομάκρυνση προσωπικού σε διάστημα λίγο μεγαλύτερο του ενός έτους και αποκαλύπτει το μέγεθος των δυσκολιών που αντιμετωπίζει η αεροπορική εταιρεία στην προσπάθειά της να ανακάμψει. Ο όμιλος της αεροπορικής ανακοίνωσε τον Σεπτέμβριο του 2025 ότι σκοπεύει να καταργήσει 4.000 θέσεις εργασίας στο διοικητικό προσωπικό έως το 2030.

Το υψηλό κόστος καυσίμων ασκεί όλο και μεγαλύτερη πίεση στον μεγαλύτερο αεροπορικό όμιλο της Ευρώπης.

Η Lufthansa καταβάλλει τη μεγαλύτερη προσπάθεια βελτίωσης αποδοτικότητας των τελευταίων ετών, καθώς οι υψηλές τιμές των καυσίμων αεροσκαφών και οι κακές επιδόσεις της βασικής αεροπορικής γραμμής της επιβαρύνουν τα οικονομικά της αποτελέσματα. Η Lufthansa Airlines κατέγραψε λειτουργική ζημία 180 εκατ. ευρώ κατά τους πρώτους εννέα μήνες.

«Δύο χρόνια μετά την έναρξη της ανασυγκρότησης, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι τα αρχικά μέτρα δεν αρκούν πλέον για να διασφαλίσουν το μέλλον μας», έγραψε η διοίκηση στην επιστολή. «Στην πραγματικότητα, το 2026 μας έφερε πίσω: ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή, το επίμονα υψηλά κόστος καυσίμων, οι εννέα ημέρες απεργιών και η ήδη πολύ υψηλή βάση κόστους μας έχουν οξύνει την κατάσταση».

Ο νέος πρόεδρος του εποπτικού συμβουλίου της Lufthansa, Γιοχάνες Τίσεν, δήλωσε νωρίτερα φέτος ότι ενδέχεται να απαιτηθούν «σημαντικά μεγαλύτερες προσπάθειες» για τη βελτίωση των υποτονικών επιδόσεων της αεροπορικής εταιρείας, η οποία έχασε έδαφος έναντι των ανταγωνιστών της λόγω αυτού που ο ίδιος χαρακτήρισε «αυτοπροκαλούμενη ζημία». Τα μέτρα που ανακοινώθηκαν την Παρασκευή έρχονται σε μια στιγμή που η Lufthansa προσπαθεί να επιλύσει μια διαμάχη με τα συνδικάτα, αν και μέχρι στιγμής δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία.

Η Lufthansa Airlines σχεδιάζει να μειώσει περαιτέρω τη χωρητικότητα στις πτήσεις μικρής και μεσαίας απόστασης και να συρρικνώσει τον στόλο της από αεροσκάφη Airbus A320, μεταβαίνοντας στον μικρότερο τύπο A220.

Μία φορά σε κάθε γενιά

«Η Anthropic είναι μια εταιρεία που εμφανίζεται μία φορά σε κάθε γενιά. Η δημόσια εγγραφή της θα διαμορφώσει μια τιμή ισορροπίας στην αγορά, καθώς οι συνθήκες θα σταθεροποιούνται», σημειώνει ο Βίβεκ Σεθ, διευθύνων σύμβουλος της Shares Holdings.

900

δισ. δολάρια θα φτάσουν οι παγκόσμιες κεφαλαιουχικές δαπάνες για την τεχνητή νοημοσύνη το 2026.

Θα σκάσει η φούσκα

«Η βασική μου πεποίθηση είναι ότι η φούσκα της τεχνητής νοημοσύνης θα σκάσει είτε το 2027 είτε το 2028, δηλαδή κάποια στιγμή μέσα στα επόμενα δύο χρόνια», υπογραμμίζει ο Γιοακίμ Κλέμεντ, επικεφαλής στρατηγικής αγοράς στην επενδυτική τράπεζα Panmure Liberum.

1

τρισ. δολάρια σε αξία σε μία μόνο ημέρα διαπραγμάτευσης έχασαν οι «Magnificent Seven» μετά τις ενδιάμεσες εκλογές.

Τα οικονομικά δεδομένα

Η AI βρίσκεται αναμφίβολα σε χρηματοοικονομική φούσκα. Παρότι τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα (LLMs) προσφέρουν πραγματική χρησιμότητα και έχουν έρθει για να μείνουν, τα οικονομικά δεδομένα δεν βγάζουν νόημα, λέει ο Γκάρι Μάρκους, ομότιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, συγγραφέας του βιβλίου «Taming Silicon Valley».

Κρας τεστ για όλη την AI η Anthropic

Το ρεκόρ της IPO και οι ανησυχίες για τη βιωσιμότητα του κλάδου της τεχνητής νοημοσύνης

Τον Νοέμβριο του 2020 η Ντανιέλα Αμοντέι, υπεύθυνη τότε για την ασφάλεια και την εταιρική πολιτική στην OpenAI, τηλεφώνησε σε μια φίλη της ζητώντας μια συμβουλή κρίσιμη για το μέλλον της. Τόσο η ίδια όσο και ο αδελφός της, Ντάριο, στέλεχος επίσης της εταιρείας, προβληματίζονταν έντονα για τα πρωτόκολλα ασφαλείας του οργανισμού και σκέφτονταν να παραιτηθούν. Οταν η φίλη της απάντησε αφοπλιστικά «δεν χρειάζεται να σου πω, ξέρεις ήδη την απάντηση», η απόφαση είχε ήδη ληφθεί: τα δύο αδέλφια αποχώρησαν με μια ομάδα συναδέλφων τους και ίδρυσαν τη δική τους ανταγωνιστική εταιρεία, την Anthropic.

Εξι χρόνια μετά, η δημιουργός του Claude γράφει Ιστορία με τη μεγαλύτερη αρχική δημόσια προσφορά (IPO) που έγινε ποτέ στη Γουόλ Στριτ. Η Anthropic είναι πλέον η πρώτη εταιρεία τεχνητής νοημοσύνης που εισάγεται στο χρηματιστήριο και μία από τις πολυτιμότερες στον κόσμο, με αποτίμηση περίπου 2 τρισ. δολαρίων κατά το ντεμπούτο της στο Nasdaq, ξεπερνώντας την επίδοση της SpaceX τον Ιούνιο.

Η Γουόλ Στριτ αντιμετωπίζει με ολοένα μεγαλύτερη επιφύλαξη το τεράστιο ύψος των κεφαλαίων που κατευθύνονται στην τεχνολογία.

Μέσα σε μία νύχτα, υπάλληλοι με μετοχές της εταιρείας έγιναν εκατομμυριούχοι, ενώ επτά συνιδρυτές και τρεις δισεκατομμυριούχοι επενδυτές είδαν τις περιουσίες τους να αυξάνονται συνολικά κατά 49 δισ. δολάρια.

Η ιστορική IPO πραγματοποιείται σε μια περίοδο έντονης ανησυχίας για τις επενδύσεις και το μέλλον της τεχνητής νοημοσύνης, την ώρα που η ίδια η Anthropic, παρότι προτάσσει την ασφάλεια εδώ και πέντε χρόνια, προειδοποιεί πλέον ακόμη και για καταστροφικές συνέπειες. Την ίδια στιγμή, η δημόσια εγγραφή της αποτελεί ένα μεγάλο κρας τεστ για ολόκληρο τον κλάδο, έπειτα από μήνες έντονης μεταβλητότητας. Μετά τις διακυμάνσεις των κολοσσών του cloud και τη νίκη των Δημοκρατικών στο Κογκρέσο στις πρόσφατες ενδιάμεσες εκλογές των ΗΠΑ, οι τεχνολογικές μετοχές δέχθηκαν ισχυρό πλήγμα: οι «Magnificent Seven» έχασαν πάνω από 1 τρισ. δολάρια σε μία συνεδρίαση, ενώ η μετοχή της Nvidia υποχώρησε κατά 10% σε δύο ημέρες μετά τις αποκαλύψεις για τη σχέση του πρώην –πλέον– CEO της, Τζένσεν Χουάνγκ, με μια επιχειρηματία που οι αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες θεωρούν κατάσκοπο της Κίνας.

ANTHROPIC

Μπαίνει στο κλαμπ των κολοσσών του χρηματιστηρίου μέσω αρχικής δημόσιας προσφοράς (IPO)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΣΕ ΤΡΙΣ. ΔΟΛΑΡΙΑ

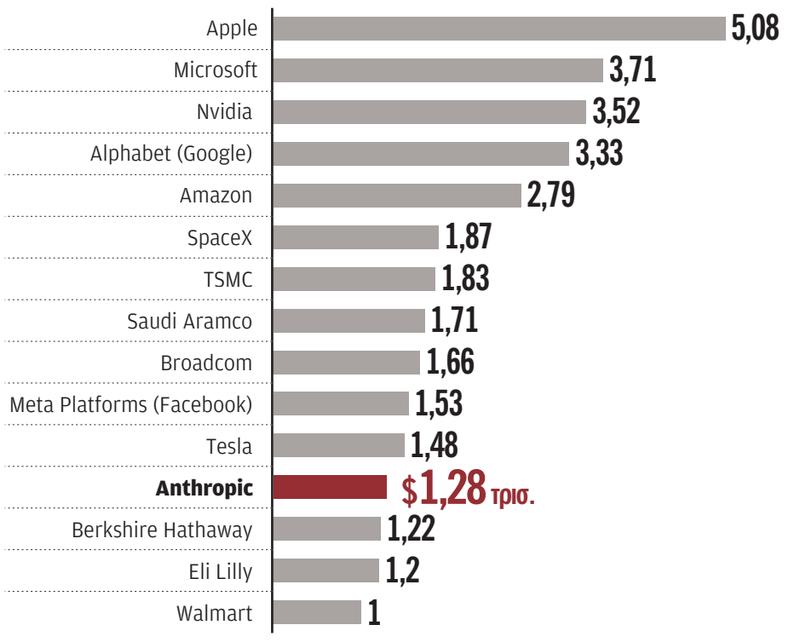

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Γουόλ Στριτ αντιμετωπίζει με ολοένα μεγαλύτερη επιφύλαξη το τεράστιο ύψος των κεφαλαίων που κατευθύνονται στην AI. Ενώ μέχρι πρότινος οι επενδυτές προεξοφλούσαν μια κοσμογονία εφάμιλλη του ηλεκτρισμού ή του Διαδικτύου, πλέον στρέφονται στην αντιστάθμιση κινδύνου, καθώς αυξάνονται οι φόβοι για συμπίεση των τιμών λόγω της μαζικοποίησης της τεχνολογίας, αλλά και η ανησυχία για τις κυκλικές επενδύσεις μεταξύ των ίδιων των τεχνολογικών κολοσσών. Οι αναλυτές διχάζονται. Ο Κιτ Ρις της Quilter θεωρεί τη μετεκλογική κατάρρευση «υγιή διόρθωση», υπενθυμίζοντας ότι φούσκες, όπως εκείνη των dotcom το 2000, συχνά διαρκούν περισσότερο απ' όσο εκτιμάται. Αντίθετα, ο Γιοακίμ Κλέμεντ της Panmure Liberum προειδοποίησε πρόσφατα στο Bloomberg ότι η φούσκα ενδέχεται να σκάσει το 2027 ή το 2028.

Ο συνιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της Anthropic Ντάριο Αμοντέι, πάντως, δήλωσε την περασμένη εβδομάδα στον επικεφαλής της JPMorgan Chase, Τζέιμι Ντάιμον, ότι βασική αρχή του είναι να αποφεύγει υπερβολές στις αποτιμήσεις. «Βασική αρχή μας είναι να μην αφήνουμε ποτέ την εταιρεία να αποτιμηθεί ούτε ένα δολάριο παραπάνω από την πραγματική αξία της».

Ωστόσο, η αξία κρίνεται από τα μελλοντικά κέρδη – και εκεί εντοπίζεται ο μεγαλύτερος προβληματισμός: Θα πληρώσουν οι τωρινοί και μελλοντικοί χρήστες της AI αρκετά ώστε να αποσβεστούν τα τρισεκατομμύρια που δαπανώνται σε υποδομές, ενέργεια και υπέρογκους μισθούς που αγγίζουν ακόμη και τα 100 εκατ. δολάρια ετησίως;

Στην περίπτωση της Anthropic, παρότι τα έσοδα αυξάνονται ραγδαία, παρουσιάζουν υψηλή συγκέντρωση: το ένα τέταρτο προέρχεται από ελάχιστους πελάτες (όπως η Google και η Amazon) και τα δύο τρίτα από τις ΗΠΑ, ενώ η εταιρεία έχει δεσμευτεί να δαπανήσει εκατοντάδες δισεκατομμύρια για τσιπ και υπολογιστική ισχύ από τις Broadcom, Google και Amazon, οι οποίες είναι ταυτόχρονα επενδύτες και βασικοί πελάτες της. Ο σκεπτικισμός πάντως δεν περιορίζεται στις αγορές. Στις ΗΠΑ, οι φόβοι για απώλεια εκατομμυρίων θέσεων εργασίας και την τεράστια κατανάλωση ενέργειας και νερού πέρασαν και στην κάλπη των ενδιάμεσων εκλογών: αρκετές πολιτείες επέβαλαν μορατόριουμ στα νέα κέντρα δεδομένων, ενώ οι υποψήφιοι που πήραν αποστάσεις από την Big Tech κέρδισαν έδρες. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι την ημέρα του ιστορικού «ντεμπούτου» της Anthropic, έξω από τα κεντρικά γραφεία της στο Σαν Φρανσίσκο συγκεντρώθηκαν διαδηλωτές με πανό που έγραφαν «Σταματήστε την κούρσα της AI» και «Δεν θέλουμε να πεθάνουμε».

Στις ΗΠΑ, οι φόβοι για απώλεια εκατομμυρίων θέσεων εργασίας και την τεράστια κατανάλωση ενέργειας και νερού πέρασαν και στην κάλπη.

Το «παρών», μεταξύ άλλων, έδωσε και ο πρώην ερευνητής της εταιρείας, Τζέικομπ Κόξον, ο οποίος είχε παραιτηθεί δημοσίως τον Σεπτέμβριο του 2026, κατηγορώντας ευθέως την ηγεσία της ότι «τζογάρει με τις ζωές μας» χάριν του κέρδους.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πώς αλλάζει η ζωή σε ένα πρωινό

Του **ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ**

Η ζωή ενός επιχειρηματία μπορεί να αλλάξει δραματικά μέσα σε ένα πρωινό. Αρκεί ένα τηλεφώνημα από την τράπεζά του. Εκεί που συζητούσε για τη χρηματοδότηση μιας επένδυσης ή την ανανέωση μιας πιστωτικής γραμμής, πληροφορείται ότι έχει εμφανιστεί στον «Τειρεσία». Ενδεχομένως για μια εμπορική διαφορά, μια διαταγή πληρωμής ή ακόμη και για μια υποχρέωση που έχει εν τω μεταξύ εξοφλήσει.

Ξαφνικά, όλα γίνονται πιο δύσκολα. Οι τράπεζες γίνονται επιφυλακτικές, οι προμηθευτές περιορίζουν τις πιστώσεις τους και μια επιχείρηση που μέχρι χθες λειτουργούσε κανονικά μπορεί να βρεθεί σε μια περιδίνηση χωρίς εύκολη έξοδο. Το θέμα δεν είναι θεωρητικό. Το έθεσε με πολύ συγκεκριμένο τρόπο ο πρόεδρος του ΣΕΒ, Σπύρος Θεοδωρόπουλος, στην τελευταία γενική συνέλευση του Συνδέσμου, παρουσία του πρωθυπουργού. Ζήτησε να δημιουργηθεί μια ξεχωριστή κατηγορία στον «Τειρεσία» για όσους έχουν ρυθμίσει τις οφειλές τους και είναι συνεπείς στη ρύθμισή τους. Και να διαγράφονται αμέσως όσοι έχουν εξοφλήσει τα χρέη τους. Ακούγονται αυτονόητα. Δεν είναι. Υπάρχει μια ποινή, που ακολουθεί τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα εάν συνεργάζονται, ρυθμίζουν ή αποπληρώνουν.

Σύμφωνα με στοιχεία που είχε παρουσιάσει η ίδια η διοίκηση του «Τειρεσία» το 2025, περίπου 2.750 μικρομεσαίες επιχειρήσεις διατηρούσαν δυσμενείς καταχωρίσεις για υποχρεώσεις που είχαν εξοφληθεί πλήρως.

Το 2025, περίπου 2.750 μικρομεσαίες επιχειρήσεις διατηρούσαν δυσμενείς καταχωρίσεις στον «Τειρεσία» για υποχρεώσεις που είχαν εξοφληθεί πλήρως.

Θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον να γνωρίζουμε πόσες επιχειρήσεις βρίσκονται σήμερα στη λεγόμενη μαύρη λίστα, πόσες προστίθενται κάθε χρόνο και πόσες καταφέρνουν να βγουν από αυτήν. Οπως επίσης ποιος και με ποια διαδικασία ελέγχει την ορθότητα των καταχωρίσεων και πόσο γρήγορα διορθώνεται ένα ενδεχόμενο λάθος. Οπως επιπλέον και ποιος φορέας εποπτεύει την «Τειρεσίας Α.Ε.».

Υπάρχει και κάτι ακόμη πιο παράδοξο. Δεν είναι δεδομένο ότι μια επιχείρηση θα ενημερωθεί αυτομάτως για την καταχώρισή της. Μπορεί να το πληροφορηθεί όταν θα χρειαστεί χρήματα, όταν θα ζητήσει μια εγγυητική επιστολή ή όταν θα αλλάξει ξαφνικά η συμπεριφορά ενός προμηθευτή της.

Στη χώρα όπου η εφορία μπορεί πλέον να μας ενημερώνει ηλεκτρονικά για μια οφειλή λίγων ευρώ, πόσο δύσκολο είναι να καθιερωθεί η υποχρεωτική και άμεση ενημέρωση για μια εξέλιξη που μπορεί να καθορίσει την τύχη μιας ολόκληρης επιχείρησης; Μιλάμε για τις τακτικές των servicers που διαχειρίζονται τα κόκκινα δάνεια και ο παλιός φορέας που διαχειρίζεται τις περιπτώσεις αθέτησης πληρωμών, λειτουργεί ακόμη με διαδικασίες παλαιότερων δεκαετιών.

Ο «Τειρεσίας», προφανώς, είναι απαραίτητος. Πληρώσαμε πολύ ακριβά ως χώρα την κουλτούρα της ασυνέπειας και της εύκολης πίστωσης. Δεν πρέπει, όμως, να περάσουμε από το ένα άκρο στο άλλο. Ο «Τειρεσίας» είναι μια ιδιωτική εταιρεία των τραπεζών, με τεράστια επιρροή στην πραγματική οικονομία. Και όσο μεγαλύτερη είναι η επιρροή ενός οργανισμού, τόσο μεγαλύτερες πρέπει να είναι οι απαιτήσεις διαφάνειας και ανεξάρτητης εποπτείας του.

Μιλάμε συχνά στην Ελλάδα για την ανάγκη να μεγαλώσουν οι μικρές επιχειρήσεις, να αποκτήσουν πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό και να επενδύσουν. Μιλάμε επίσης για τη δεύτερη ευκαιρία στην επιχειρηματικότητα. Καλό θα ήταν να εξετάσουμε πόσο συμβατό είναι το σημερινό πλαίσιο λειτουργίας του «Τειρεσία» με αυτές τις επιδιώξεις.

Μια σοβαρή οικονομία πρέπει να προστατεύεται από τους συστηματικούς κακοπληρωτές. Πρέπει, όμως, να ξέρει και να αναγνωρίζει εκείνους που προσπάθησαν, δυσκολεύτηκαν και τελικά πλήρωσαν. Δεν μπορεί να τους ζητάμε να επιστρέψουν στην κανονικότητα και ταυτόχρονα να τους κρατάμε την πόρτα κλειστή.

Κάθε εβδομάδα,
Νέες ευκαιριες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy
Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΣΤΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Altamira
doValue Group

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι επενδυτές που έφεραν τη χρηματιστηριακή άνοδο

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Η αμερικανική χρηματιστηριακή αγορά δίνει τον τόνο διεθνώς, με τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια να ακολουθούν από απόσταση και μαζί τους το ελληνικό χρηματιστήριο, που δείχνει να συμμετέχει στη «χαρά» της εισαγωγής νέων επιχειρήσεων ή αυξήσεων κεφαλαίων εισηγμένων.

Οι αναλυτές προβλέπουν ότι τα έσοδα από αρχικές δημόσιες προσφορές (IPO) στις ΗΠΑ, δηλαδή εισαγωγές στο χρηματιστήριο, θα ανέλθουν σε περίπου 225 δισ. δολ. το 2026, εντυπωσιακή αύξηση από τα 44 δισ. δολ. του 2025.

Οι αυξήσεις κεφαλαίου εισηγμένων στις Ηνωμένες Πολιτείες κινούνται επίσης σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Στην Ευρωζώνη δεν παρατηρείται αντίστοιχη έξαρση στις αρχικές δημόσιες προσφορές, γεγονός που πιθανότατα αντικατοπτρίζει την υστέρησή της στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης.

Η επιτυχία της συγκέντρωσης υψηλών κεφαλαίων από τεχνολογικές κυρίως εταιρείες οφείλεται στην άνοδο παθητικών επενδυτών. Δηλαδή, επενδυτικών κεφαλαίων που τοποθετούνται μόνο σε μετοχές που βρίσκονται στους χρηματιστηριακούς δείκτες και ανάλογα με το βάρος που έχουν στους δείκτες αυτούς. Δεν κρίνονται τα ειδικότερα στοιχεία κερδοφορίας κ.λπ. των εταιρειών.

Οι παθητικοί επενδυτές δεν ενδιαφέρονται τόσο για την τιμή της μετοχής, ούτε καν προσαρμόζουν τον αριθμό των μετοχών που αγοράζουν ανάλογα με την τιμή τους. Ακολουθούν «τυφλά» το περιεχόμενο των δεικτών, ώστε να έχουν την απόδοση του δείκτη που επιλέγουν.

Μια εκτίμηση της Vanguard αποδίδει 23% της αμερικανικής κεφαλαιοποίησης σε index funds – το υψηλότερο ποσοστό παγκοσμίως.

Ετσι, όταν αυξάνονται οι παθητικοί επενδυτές όπως συμβαίνει, οι επιχειρήσεις μπορούν να εκδώσουν επιπλέον μετοχές χωρίς ουσιαστικά να περιορίζεται η τιμή των μετοχών. Αυτό εξηγεί την τάση και ελληνικών επιχειρήσεων να εκδίδουν μετοχές αρκεί να έχουν μεγάλο μέγεθος και να βρίσκονται σε δείκτες καθώς η αύξηση των διαθέσιμων των αμοιβαίων κεφαλαίων δεικτών (index funds), ενισχύει την αγορά επιπλέον μετοχών.

Η επιτυχία των αυξήσεων κεφαλαίων ή εισαγωγών στα χρηματιστήρια τους τελευταίους μήνες παρά την αναστάτωση και τις δυσκολίες της συγκυρίας, την άνοδο του ενεργειακού κόστους κ.λπ. οφείλεται στην αύξηση των παθητικών επενδυτικών κεφαλαίων ιδίως στις ΗΠΑ.

Για να μετριαστεί λίγο ο ενθουσιασμός, να σημειωθεί ότι η κορύφωση της έκδοσης μετοχών με μεγάλες δημόσιες εγγραφές συνήθως αντανακλά την ευφορία που επικρατεί στο τέλος ενός κύκλου. Οι μεγάλες εκδόσεις οδηγούν σε χαμηλότερες μελλοντικές αποδόσεις και σοβαρή αδυναμία των χρηματιστηρίων στην επόμενη διόρθωση.

Οσο όμως διαρκεί η όρεξη επενδυτών για αγορές μετοχών χωρίς να ενδιαφέρονται για τις τιμές, οι εταιρείες και κυρίως οι μεγάλες μπορούν να εκμεταλλευθούν τη συγκυρία εκδίδοντας μετοχές σε υψηλές τιμές, αυξάνοντας και τον όγκο των εκδόσεων.

Μεγάλο μέρος των κεφαλαίων αυτών προέρχεται από συνταξιοδοτικά ταμεία, ιδιώτες που αναζητούν μακροπρόθεσμη ικανοποιητική απόδοση και είναι αποτέλεσμα της ενιαίας χρηματαγοράς που υπάρχει στις ΗΠΑ, αλλά όχι στην Ευρωζώνη.

Το αισιόδοξο στοιχείο είναι ότι οι παθητικοί επενδυτές συνήθως δεν έχουν δανειστεί. Αυτό περιορίζει το ενδεχόμενο να προκληθεί μεγάλη κρίση αν αλλάξει η συγκυρία και κυριαρχήσουν στις αγορές επενδυτές που ενδιαφέρονται κυρίως για την τιμή κάθε μετοχής και τις επιδόσεις των εταιρειών.

Το τέλος της χρηματιστηριακής ευφορίας θα μπορούσε να έχει ευρύτερες επιπτώσεις αν τα αναμενόμενα κέρδη παραγωγικότητας και κέρδη από επενδύσεις στην τεχνητή νοημοσύνη δεν υλοποιηθούν. Θα είναι η ανατροπή στο επενδυτικό κλίμα, που ποτέ δεν μπορεί να αποκλειστεί αν πράγματι βαδίζουμε στο τέλος του κύκλου και δεν ισχύει το επιχείρημα «αυτή τη φορά είναι αλλιώς», που πάντα ακούγεται πριν από μια κρίση.

Το δημογραφικό ασκεί ήδη πιέσεις σε οικονομία και τράπεζες

Επιπτώσεις στην αγορά κατοικίας, στις υπηρεσίες υγείας, στο συνταξιοδοτικό

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η δημογραφική γήρανση επηρεάζει διττά τις τράπεζες. Από την πλευρά του ενεργητικού, μια μείωση των νέων νοικοκυριών θα περιορίσει τη ζήτηση για στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια. Από την πλευρά του παθητικού, οι ηλικιωμένοι απαιτούν δαπανηρή, εξατομικευμένη εξυπηρέτηση σε φυσικά καταστήματα.

Η δημογραφική γήρανση της Ευρώπης δεν αποτελεί πλέον μια μακρινή στατιστική πρόβλεψη, αλλά μια σκληρή πραγματικότητα που αναδιαμορφώνει ριζικά την οικονομία και το τραπεζικό σύστημα. Σε ομιλία του στο 14ο Ρυθμιστικό Συνέδριο του Πανεπιστημίου Εφαρμοσμένων Επιστημών της Deutsche Bundesbank στη Φρανκφούρτη, το μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Πάτρικ Μοντανιέ τόνισε ότι η υπογεννητικότητα και η αύξηση του προσδόκιμου ζωής δημιουργούν αλυσιδωτές πιέσεις, οι οποίες εξελίσσονται ταχύτερα από ό,τι εκτιμούσαν οι οικονομολόγοι μόλις πριν από ένα χρόνο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat που επικαλέστηκε ο Μοντανιέ, ο δείκτης γονιμότητας στην Ευρωπαϊκή Ενωση υποχώρησε στα 1,34 παιδιά ανά γυναίκα το 2024, ενώ η μέση ηλικία απόκτησης πρώτου παιδιού έχει ανέβει στα 29,9 έτη. Ταυτόχρονα, στις αρχές του 2025 το 22% του ευρωπαϊκού πληθυσμού ήταν άνω των 65 ετών (έναντι κάτω του 18% πριν από 15 χρόνια), ποσοστό που αναμένεται να φτάσει στο 30% έως το 2050. Μέχρι το τέλος του αιώνα ο πληθυσμός σε εργάσιμη ηλικία εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 65 εκατομμύρια άτομα, ενώ οι πολίτες άνω των 80 ετών θα υπερδιπλασιαστούν. Ενα κρίσιμο σημείο που ανέδειξε ο αξιωματούχος της ΕΚΤ είναι η λεγόμενη «πληθυσμιακή ορμή». Οι δημογραφικές τάσεις αντιστρέφονται αργά. Ακόμη κι αν εφαρμοστούν επιτυχημένες πολιτικές στήριξης της οικογένειας και αυξηθούν τα ποσοστά γονιμότητας, ο απόλυτος αριθμός των γεννήσεων θα συνεχίσει να μειώνεται. Αυτό συμβαίνει επειδή οι γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας μειώνονται δραματικά: στις χώρες της Ε.Ε., στην Ιαπωνία, στη Νότια Κορέα και στην Κίνα ο αριθμός τους έπεσε από 669 εκατομμύρια το 1994 σε 634 εκατομμύρια το 2024 και αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 25% (στα 474 εκατ.) έως το 2054.

Τα χαμηλότερα ποσοστά γεννήσεων αποτελούν μόνο μία πτυχή της δημογραφικής μεταβολής. Το μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής αλλάζει επίσης τη σύνθεση του πληθυσμού της Ευρώπης, οδηγώντας σε μεγαλύτερες περιόδους συνταξιοδότησης και καθιστώντας ολόενα και πιο σημαντική τη στήριξη των ηλικιωμένων, ώστε να παραμένουν οικονομικά ενεργοί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Η δημογραφική αλλαγή επηρεάζει την ευρύτερη οικονομία, αλλά οι συνέπειες δεν θα γίνουν αισθητές ομοιόμορφα, όπως τόνισε ο Μοντανιέ. Οι αγορές κατοικίας ενδέχεται να έχουν λιγότερους αγοραστές πρώτης κατοικίας και, με την πάροδο του χρόνου, μεγαλύτερη προσφορά κατοικιών σε περιοχές με μειούμενο πληθυσμό. Ταυτόχρονα, το μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής, οι διαρθρωτικές ελλείψεις στέγης και οι περιορισμοί στην οικονομική προσιτότητα καθυστερούν ήδη την πρόσβαση στην ιδιοκατοίκηση για πολλά νεότερα νοικοκυριά.

Μέχρι το τέλος του αιώνα ο πληθυσμός σε εργάσιμη ηλικία εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 65 εκατομμύρια άτομα, ενώ οι πολίτες άνω των 80 ετών θα υπερδιπλασιαστούν.

Παράλληλα, η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας θα αυξηθεί, οι καταναλωτικές δαπάνες θα μετατοπιστούν από αγαθά που συνδέονται με νεότερες οικογένειες προς την υγεία, την κινητικότητα και την αναψυχή, ενώ τα εκπαιδευτικά συστήματα θα χρειαστεί να προσαρμοστούν στον μειούμενο αριθμό μαθητών και φοιτητών, με πιθανές συνέπειες για το μελλοντικό εργατικό δυναμικό και την ερευνητική ικανότητα.

Η γήρανση του πληθυσμού μπορεί επίσης να οδηγήσει σε δύσκολες πολιτικές επιλογές. Χωρίς περισσότερους εργαζομένους, αυξημένη παραγωγικότητα ή αλλαγές πολιτικής, μια αύξηση των δαπανών που σχετίζονται με τη γήρανση του πληθυσμού θα μπορούσε να μειώσει τους διαθέσιμους πόρους για την εκπαίδευση, την έρευνα και τις υποδομές, επιβαρύνοντας δυνητικά τη μελλοντική οικονομική ανάπτυξη.

Για το τραπεζικό σύστημα οι επιπτώσεις είναι πλέον μετρήσιμες, είπε ο Μοντανιέ. Ερευνα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σε περισσότερες από 4.000 τράπεζες σε ορίζοντα 30 ετών δείχνει ότι κάθε αύξηση κατά 1% του πληθυσμού άνω των 65 ετών συνδέεται με πτώση κατά 5,2 μονάδες στον δείκτη δανείων προς καταθέσεις και 1,4 ποσοστιαίες μονάδες στον δείκτη δανείων προς στοιχεία ενεργητικού.

Η δημογραφική γήρανση επηρεάζει διττά τις τράπεζες, όπως σημείωσε αξιωματούχος της ΕΚΤ. Από την πλευρά του ενεργητικού, μια μείωση των νέων νοικοκυριών θα περιορίσει τη ζήτηση για στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια, ενώ η αποπληρωμή χρεών από νοικοκυριά μεγαλύτερης ηλικίας θα μπορούσε να ενισχύσει αυτή την επίδραση. Σε περιοχές που αντιμετωπίζουν πληθυσμιακή συρρίκνωση, η ασθενέστερη ζήτηση για κατοικίες ενδέχεται επίσης να επηρεάσει τις τιμές των ακινήτων και την αξία των εξασφαλίσεων.

Από την πλευρά του παθητικού, οι ηλικιωμένοι προσφέρουν σταθερές καταθέσεις, αλλά απαιτούν δαπανηρή, εξατομικευμένη εξυπηρέτηση σε φυσικά καταστήματα. Ετσι, οι τράπεζες καλούνται να ισορροπήσουν ανάμεσα στη διατήρηση του δικτύου τους και τις ψηφιακές επενδύσεις που προτιμούν οι νέοι, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τους φόβους των μεγαλύτερων για ψηφιακή απάτη και προστασία δεδομένων.

Τέλος, η άνοδος της «ασημένιας οικονομίας» δημιουργεί ευκαιρίες στη διαχείριση περιουσίας και στον συνταξιοδοτικό σχεδιασμό, ωστόσο ελλοχεύει ο κίνδυνος απώλειας καταθέσεων κατά τη μεταβίβαση του πλούτου στις νεότερες γενιές.

Για τις εποπτικές αρχές η δημογραφική αλλαγή δεν αποτελεί πλέον θεωρητικό σενάριο, αλλά δομικό κίνδυνο που απαιτεί έγκαιρη προσαρμογή των επιχειρηματικών μοντέλων των τραπεζών πριν μετατραπεί σε συστημική ευπάθεια, ανέφερε ο Μοντανιέ.

Περικοπές 204 δισ. στη νέα πρόταση Κόστα για τον προϋπολογισμό Ε.Ε.

Της ανταποκρίτριάς μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗ

Σε εγρήγορση βρίσκεται η Αθήνα ενόψει της έκτακτης Συνόδου Κορυφής αυτή την εβδομάδα στις Βρυξέλλες, καθώς η νέα συμβιβαστική πρόταση του Αντόνιο Κόστα για τον επταετή προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ενωσης (2028-2034), ύψους 1,78 τρισ. ευρώ, προβλέπει περικοπές 204 δισ. ευρώ έναντι της αρχικής πρότασης της Κομισιόν, ενσωματώνει, ωστόσο, σοβαρές ελληνικές διεκδικήσεις. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», από μια πρώτη αξιολόγηση προκύπτει μείωση των πόρων του ελληνικού εθνικού φακέλου κατά περίπου 500 εκατ. ευρώ, σε σταθερές τιμές 2025, έναντι της πρότασης της ιρλανδικής προεδρίας, που κατατέθηκε τον Οκτώβριο. Περιορίζεται, όμως, η δυσανάλογη επιβάρυνση του ελληνικού προϋπολογισμού από τις νέες πηγές χρηματοδότησης της Ε.Ε., ενώ το συνολικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα για τη χώρα παραμένει υπό εξέταση.

Οι πρόσθετες περικοπές έναντι της ιρλανδικής πρότασης ανέρχονται συνολικά σε 44 δισ. ευρώ και επηρεάζουν και την πολιτική συνοχής. Διατηρείται, πάντως, η πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους 5,2 δισ. ευρώ για 15 κράτη-μέλη – ανάμεσά τους και η Ελλάδα– που είχε εξασφαλιστεί επί κυπριακής προεδρίας. Η Αθήνα επαναβεβαίωσε χθες τη στήριξή της στην κοινή δήλωση των 17 ηγετών των «Φίλων της Συνοχής» της 15ης Οκτωβρίου. Στην υπουργική συνάντηση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, στις Βρυξέλλες η γενική γραμματέας ΕΣΠΑ Βασιλική Παντελοπούλου υπογράμμισε ότι ο εκσυγχρονισμός της πολιτικής και η νέα αρχιτεκτονική των εθνικών σχεδίων δεν πρέπει να οδηγήσουν σε περιορισμό των διαθέσιμων πόρων, καθώς αυξάνονται οι ανάγκες για ανταγωνιστικότητα, ανθεκτικότητα και ασφάλεια.

Προκειμένου να συγκρατήσει τις εθνικές εισφορές, ο Αντόνιο Κόστα προτείνει πέντε νέες πηγές εσόδων για τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, όπως εισφορά για τα μη συλλεγόμενα ηλεκτρονικά απόβλητα (18,2 δισ. ευρώ ετησίως), απόδοση μέρους των εσόδων από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών ρύπων

Πρόταση για πέντε πηγές εσόδων – Πού προκύπτει μείωση κονδυλίων για Ελλάδα, αρνητικές αντιδράσεις από Γαλλία και Γερμανία.

(8,5 δισ.), εισφορά που συνδέεται με τα καπνικά προϊόντα (7 δισ.), φορολόγηση μεγάλων ψηφιακών εταιρειών (5,2 δισ.) και έσοδα από τον μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, που αφορά εισαγόμενα προϊόντα (1,9 δισ.).

Οι πέντε νέοι πόροι εκτιμάται πως θα αποφέρουν περίπου 40 δισ. ευρώ ετησίως σε σταθερές τιμές 2025, ενώ μαζί με τις αλλαγές στους υφιστάμενους πόρους τα πρόσθετα έσοδα υπολογίζονται σε περίπου 60 δισ. ευρώ.

Οπως είχε αναδείξει σε πρόσφατο ρεπορτάζ της η «Κ», η Αθήνα εκτιμούσε ότι ορισμένοι εξ αυτών θα επιβάρυναν σοβαρά τον ελληνικό προϋπολογισμό.

Στη νέα πρόταση προβλέπεται

Ο Αντόνιο Κόστα προτείνει πέντε νέες πηγές εσόδων για τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, οι οποίες εκτιμάται πως θα αποφέρουν περίπου 40 δισ. ευρώ ετησίως σε σταθερές τιμές 2025, ενώ μαζί με τις αλλαγές στους υφιστάμενους πόρους τα πρόσθετα έσοδα υπολογίζονται σε περίπου 60 δισ. ευρώ.

για χώρες όπως η Ελλάδα σταδιακή εφαρμογή της εισφοράς επί των εσόδων από τις εκπομπές ρύπων (ETS), από μηδενικό συντελεστή το 2028 έως 30% το 2034. Αντίστοιχη μεταβατική ρύθμιση προβλέπεται για την εισφορά που συνδέεται με τα καπνικά προϊόντα, με τον συντελεστή να αυξάνεται σταδιακά από 5% σε 15%.

Ενσωματώνεται, επίσης, η πρόταση του προέδρου του Eurogroup Κυριάκου Πιερρακάκη για αξιοποίηση των μελλοντικών εσόδων από την παραχώρηση ραδιοσυχνοτήτων για υπηρεσίες 6G, με στόχο τη μείωση των εθνικών εισφορών και ορίζοντα νομοθετικής πρωτοβουλίας το πρώτο εξάμηνο του 2028. Σημαντική για την Αθήνα, σύμφωνα με πληροφορίες, είναι και η αυστηρότερη διατύπωση για τη συμμετοχή τρίτων χωρών στο αμυντικό σκέλος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, καθώς, πέραν συγκεκριμένων εξαιρέσεων, απαιτείται εταιρική σχέση ασφάλειας και άμυνας με την Ε.Ε. Η πρόβλεψη ανταποκρίνεται στις ελληνικές θέσεις έναντι των επιδιώξεων της Τουρκίας, συμπίπτει ωστόσο με πρόσθετη περικοπή 19,5 δισ. ευρώ, σε σταθερές τιμές, στο συγκεκριμένο χρηματοδοτικό σκέλος.

Οι πρώτες αντιδράσεις κάποιων ευρωπαϊκών πρωτευουσών, όμως, φαίνεται ότι δυσχεραίνουν την επιδίωξη του Αντόνιο Κόστα για συμφωνία έως τα Χριστούγεννα. Η Γερμανία ζητεί περαιτέρω περικοπές, η Δανία θεωρεί ότι πλήττονται δυσανάλογα οι νέες προτεραιότητες, η Γαλλία εκφράζει απογοήτευση για τη στήριξη των αγροτών, ενώ η Ιρλανδία αντιτίθεται στον ψηφιακό φόρο.

Για την Αθήνα, ενδεχόμενη παράταση των διαπραγματεύσεων, σε συνδυασμό με τον εκλογικό κύκλο του 2027 σε σημαντικά κράτη-μέλη της Ε.Ε., όπως η Γαλλία, ενέχει τον κίνδυνο μετάθεσης του δυσκολότερου μέρους τους στο δεύτερο εξάμηνο του επόμενου έτους, επί ελληνικής προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Alpha bank
ορίζοντας ένα νέο μαζί
alphabank.com.cy

Ελληνικοί τραπεζικοί όμιλοι στο εξωτερικό

ΙΟΥΝΙΟΣ 2026

ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΔΑΝΕΙΑ (προ προβλέψεων)	ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Νοτιοανατολική Ευρώπη	55.682	26.151	479	1,8%	44.227	310	7.510
Βουλγαρία	14.599	9.828	233	2,4%	11.641	180	3.271
Δημοκρατία Βόρ. Μακεδονίας	2.589	1.916	54	2,8%	1.992	55	969
Κύπρος	38.494	14.407	192	1,3%	30.594	75	3.270
Χρηματοοικονομικά κέντρα	12.049	7.685	122	1,6%	3.216	5	270
Γερμανία	2.714	2.520	111	4,4%	117	1	14
Ην. Βασίλειο	682	576	11	1,9%	540	1	91
Λουξεμβούργο	8.653	4.589	0	0,0%	2.559	3	165
Λοιπές χώρες*	217	62	1	1,4%	186	15	317
ΣΥΝΟΛΟ	67.948	33.898	602	1,8%	47.629	330	8.097

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

* Οι λοιπές χώρες περιλαμβάνουν την Ουκρανία.

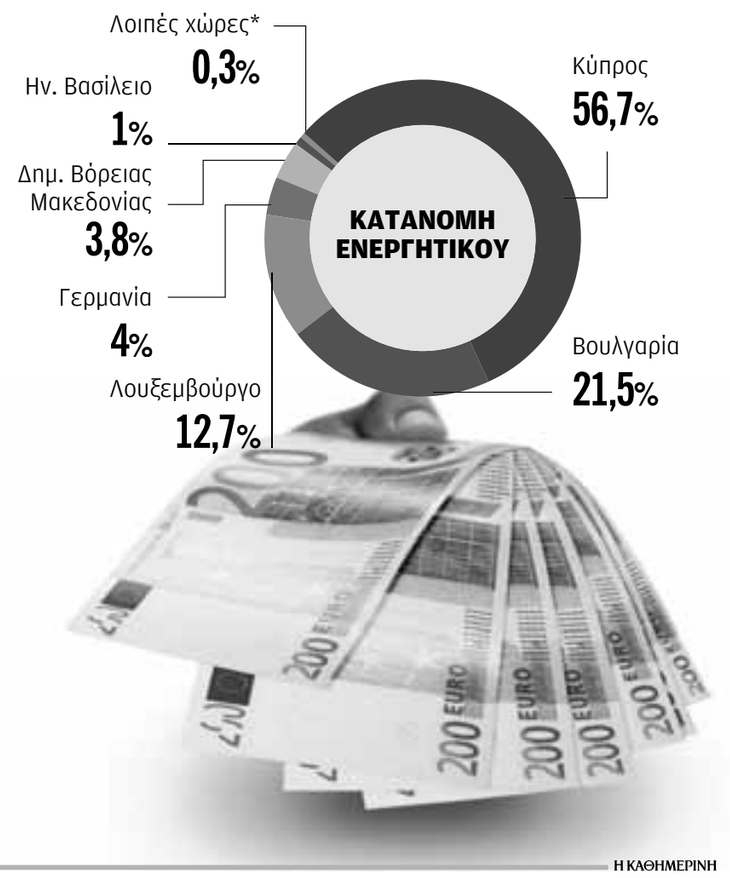

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα επόμενα βήματα των 4 τραπεζών

Τα σχέδια ανάπτυξης εκτός συνόρων και οι κινήσεις στις ασφάλειες και στη διαχείριση περιουσίας

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Σχεδιάζοντας τους νέους δρόμους ανάπτυξης για την επόμενη πενταετία, ο ορίζοντας των ελληνικών τραπεζών ανοίγει εκ νέου έπειτα από χρόνια συρρίκνωσης. Από τα Βαλκάνια και την Κεντρική Ευρώπη έως την Κύπρο, η οποία μετατρέπεται σε πύλη για την υποδοχή επενδύσεων προς την Ευρώπη, το βλέμμα των ελληνικών τραπεζών φτάνει μέχρι την Ινδία και τις χώρες του Κόλπου. Οι κινήσεις τους δεν περιορίζονται στην επέκταση των τραπεζικών εργασιών, αλλά εκτείνονται στις ασφάλειες και στη διαχείριση περιουσίας, που αποτελεί τον πολλά υποσχόμενο τομέα για τη διεύρυνση των εσόδων.

Η επιστροφή των ελληνικών τραπεζών στην εξωστρέφεια δεν ακολουθεί ένα ενιαίο σχέδιο. Κάθε όμιλος επιχειρεί να χτίσει τη δική του φυσιογνωμία, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα και τις συνεργασίες του, ώστε να δημιουργήσει νέους μοχλούς ανάπτυξης και κερδοφορίας. Η Eurobank προβάλλει τον ρόλο του περιφερειακού παίκτη στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, η Alpha Bank αξιοποιεί τη συνεργασία με τη UniCredit για να διευρύνει την εμβέλεια και τις υπηρεσίες της, ενώ η Πειραιώς ποντάρει κυρίως στην εγχώρια αγορά και στην ευρεία πελατειακή βάση στο εσωτερικό. Η Εθνική μετά την επανάκαμψή της στον τομέα των ασφαλειών και με εφόδιο την κεφαλαιακή άνεση που διαθέτει –το κεφαλαιακό απόθεμα που φτάνει τα 2 δισ.– εξετάζει, σύμφωνα με πληροφορίες, εξαγορά τράπεζας στην Κεντρική Ευρώπη.

Eurobank

Εξωστρέφεια και νέες εξαγορές

Το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αυτής της εξωστρεφούς στρατηγικής είναι η Eurobank, με τη συμφωνία για την εξαγορά της Fibank να προσθέτει το πιο πρόσφατο και φιλόδοξο κομμάτι στο σχέδιό της. Η τράπεζα συμφώνησε στην εξαγορά της βουλγαρικής τράπεζας Fibank έναντι 1 δισ. ευρώ, την οποία θα συγχωνεύσει με την Postbank, με στόχο να δημιουργήσει τη μεγαλύτερη τράπεζα στη Βουλγαρία, με συνδυαστικό ενεργητικό 25,5 δισ. ευρώ, καταθέσεις 19,9 δισ. και δάνεια 15,2 δισ. ευρώ. Για τη χρηματοδότηση της εξαγοράς, η Eurobank σχεδιάζει αύξηση κεφαλαίου περίπου 750 εκατ. ευρώ μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης σε ειδικούς επενδυτές, με κατάργηση των δικαιωμάτων προτίμησης των υφιστάμενων μετόχων, και θα χρησιμοποιήσει παράλληλα μέρος των κεφαλαιακών της αποθεμάτων. Η διοίκηση άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο νέων εξαγορών, με επίκεντρο τις ασφάλειες και τη διαχείριση περιουσίας και πιθανές ευκαιρίες στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία και στο Λουξεμβούργο, αναφορά που έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς η εξαγορά της Fibank δεν εμφανίζεται ως μεμονωμένη κίνηση, αλλά ως μέρος μιας στρατηγικής που επιδιώκει να συνδυάσει τραπεζική κλίμακα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη με ανάπτυξη δραστηριοτήτων υψηλότερων προμηθειών.

Από τα Βαλκάνια και την Κεντρική Ευρώπη έως την Κύπρο το βλέμμα των ελληνικών τραπεζών φτάνει μέχρι την Ινδία και τις χώρες του Κόλπου.

Το σχέδιο για την ανάδειξη του ομίλου σε περιφερειακό παίκτη χτίζεται συστηματικά τα τελευταία χρόνια και αποφέρει ήδη το 45,9% της κερδοφορίας του ομίλου, ενώ μετά την απόκτηση της Fibank, το ποσοστό θα προσεγγίσει το 50%. Βασικός πυλώνας του σχεδίου ανάπτυξης είναι η Κύπρος και η απόκτηση της Ελληνικής Τράπεζας, η οποία συνενώθηκε με τη Eurobank Cyprus. Η Eurobank Limited, όπως μετονομάστηκε η ενιαία τράπεζα, αναδεικνύεται ως πρώτη τράπεζα στην κυπριακή αγορά, με μερίδιο 41% στις καταθέσεις και ηγετική θέση στις ασφάλειες. Το σχέδιο αναδιάταξης στον ασφαλιστικό τομέα προβλέπει την πώληση στη Fairfax του 45% της κυπριακής ERB Asfalistiki έναντι περίπου 55 εκατ. ευρώ, ενώ ο όμιλος ολοκλήρωσε πρόσφατα την εξαγορά του 80% της Eurolife FFH Life Insurance από τη Fairfax, έναντι τιμήματος περίπου 813 εκατ. ευρώ, κατέχοντας πλέον το 100% της ασφαλιστικής ζωής.

Πέρα από τις τρεις βασικές αγορές, το Λουξεμβούργο λειτουργεί ως διεθνής κόμβος του ομίλου για το private banking και τη διαχείριση περιουσίας, καθώς εκεί έχουν ενοποιηθεί οι σχετικές υπηρεσίες της Eurobank. Το περιφερειακό αφήγημα του ομίλου συμπληρώνει το γραφείο αντιπροσωπείας στη Βομβάη, που εγκαινιάστηκε τον Μάιο του 2026 και αποτελεί σημείο επαφής για συνεργασίες και επενδύσεις, ενώ σε εξέλιξη είναι οι διαδικασίες για το άνοιγμα γραφείου στο Ισραήλ και υποκαταστήματος στο Αμπου Ντάμπι.

Alpha Bank

Η Κύπρος και η σύμμαχος UniCredit

Η Alpha Bank περιγράφει το σχέδιό της ως μετάβαση σε ένα μοντέλο «Universal Bank», με στόχο να καλύπτει περισσότερες ανάγκες κάθε πελάτη και να ενισχύει τα έσοδα από υπηρεσίες πέρα από τον δανεισμό. Στο πλαίσιο του Investor Day η τράπεζα εξειδίκευσε τη στρατηγική της σε δύο συμπληρωματικούς πυλώνες, την universal business bank για επιχειρήσεις και το wealth και personal banking για ιδιώτες, εύπορους πελάτες και οικογένειες. Μέσω της αλλαγής η τράπεζα θέλει να αυξήσει το μερίδιό της στις συνολικές συναλλαγές και ανάγκες των πελατών, να ενισχύσει τις προμήθειες και να περιορίσει την εξάρτηση από τα έσοδα των επιτοκιακών περιθωρίων. Για το 2030 θέτει στόχο αύξησης άνω του 20% στα έσοδα από wholesale και investment banking, από περίπου 300 εκατ. ευρώ, και ενίσχυσης κατά 30% των διασταυρούμενων πωλήσεων στους υφιστάμενους δανειολήπτες. Η Κύπρος αποτελεί βασικό πεδίο ανάπτυξης και η Alpha επιδιώκει να εδραιώσει εκεί μια ολοκληρωμένη παρουσία σε τραπεζικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Με την απόκτηση σχεδόν του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της AstroBank, η οποία ολοκληρώθηκε το φθινόπωρο του 2025, η Alpha Bank Cyprus έγινε η τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας, με ενεργητικό άνω των 6,6 δισ. ευρώ, δάνεια πάνω από 2 δισ. και καταθέσεις άνω των 5,6 δισ. ευρώ. Η Alpha στοχεύει η κυπριακή δραστηριότητα να συνεισφέρει περίπου το 10% των καθαρών κερδών του ομίλου έως το 2030, από περίπου 6% το 2025. Στις ασφάλειες, η Alpha ολοκλήρωσε πρόσφατα την εξαγορά του 100% της Altius Insurance και προχωράει στη συμφωνημένη συνένωση της Altius με τη Universal Life, στην οποία ο όμιλος θα έχει πλειοψηφική συμμετοχή. Η συνδυασμένη εταιρεία αναμένεται να συγκαταλέγεται στις τρεις μεγαλύτερες ασφαλιστικές της Κύπρου στους κλάδους ζωής και γενικών ασφαλίσεων, με ισχυρή θέση στις ασφάλειες ατυχημάτων και υγείας.

Την επέκταση πέρα από την ελληνική και κυπριακή αγορά υποστηρίζει η συνεργασία με τη UniCredit, η οποία κατέχει περίπου το 29,8% της Alpha Bank. Η UniCredit λειτουργεί ως εμπορικός εταίρος και σημαντικός μέτοχος, διευρύνοντας την εμβέλεια του ομίλου Alpha στις 13 ευρωπαϊκές αγορές. Στο Investor Day η Alpha ανέφερε ότι πάνω από 100 ελληνικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τη UniCredit για ανάγκες trade finance και ότι πελάτες της διατηρούν 2,2 δισ. ευρώ σε κεφάλαια της UniCredit.

Η διεθνής στρατηγική περιλαμβάνει επίσης τη νέα δομή στη Ρουμανία, όπου η Alpha θα διατηρήσει συμμετοχή περίπου 10% στην τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας μετά τη συγχώνευση με τη UniCredit. Συνολικά, η Alpha στοχεύει το διεθνές σκέλος να συνεισφέρει περίπου το 18% των καθαρών κερδών του ομίλου έως το 2030.

Πειραιώς

Μεγάλο στοίχημα η Εθνική Ασφαλιστική

Με επίκεντρο την ελληνική αγορά αναπτύσσεται το επιχειρηματικό σχέδιο 2026-2030 της Τράπεζας Πειραιώς που σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της διοίκησης επιδιώκει να αξιοποιήσει την ισχυρή πελατειακή της βάση και να αποτελέσει έναν όμιλο χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Η ανάπτυξη δεν στηρίζεται σε περιφερειακή επέκταση, αλλά στην αξιοποίηση του μεγάλου εγχώριου δικτύου της, στη χρηματοδότηση περισσότερων επιχειρήσεων και νοικοκυριών και στην ενίσχυση δραστηριοτήτων πέρα από την παραδοσιακή τραπεζική, επιδιώκοντας να μετατρέψει την εγχώρια τραπεζική της βάση σε ευρύτερη πλατφόρμα χρηματοδότησης, ασφάλισης και διαχείρισης κεφαλαίων. Με τη μεγαλύτερη καταθετική και πελατειακή βάση η Ελλάδα θα αποτελέσει τον μοχλό της πιστωτικής επέκτασης κατά 3,2 δισ. ευρώ ετησίως την περίοδο 2026-2030, με έμφαση στις επιχειρήσεις. Οπως έχει ανακοινώσει η διοίκηση, το χαρτοφυλάκιο των δανείων θα φτάσει το 2030 στα 56 δισ. από 39 δισ. ευρώ σήμερα με αιχμή τα επιχειρηματικά δάνεια που θα φτάσουν στα 42 δισ. ευρώ.

Κάθε όμιλος επιχειρεί να χτίσει τη δική του φυσιογνωμία, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα και τις συνεργασίες του, ώστε να δημιουργήσει νέους μοχλούς κερδοφορίας.

Το δεύτερο μεγάλο στοίχημα είναι η Εθνική Ασφαλιστική, με τη συνεργασία για τη διανομή προϊόντων να ξεκινάει το 2027. Η εξαγορά της εντάσσεται σε σχέδιο να γίνει η ασφάλιση και το bancassurance σταθερός κινητήρας ανάπτυξης. Η Πειραιώς στοχεύει να αυξήσει τα εγγεγραμμένα ασφάλιστρα από 800 εκατ. ευρώ το 2025 σε περίπου 1,6 δισ. το 2030 και τα έσοδα από ασφαλιστικές και bancassurance προμήθειες από 90 εκατ. σε πάνω από 210 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, η τράπεζα επιδιώκει να αυξήσει το αποτύπωμά της στη διαχείριση περιουσίας, με στόχο τα υπό διαχείριση κεφάλαια να ξεπεράσουν τα 20 δισ. ευρώ και οι σχετικές προμήθειες τα 150 εκατ. ευρώ. Μαζί με την ασφάλιση, η διαχείριση περιουσίας αναμένεται να αυξήσει τη συμμετοχή των δραστηριοτήτων χαμηλότερης κεφαλαιακής έντασης στα έσοδα του ομίλου από μονοψήφιο ποσοστό σήμερα σε μεσαίο διψήφιο έως το 2030.

Εθνική

Συνεργασία με την Allianz

Για την Εθνική, το πιο χειροπιαστό βήμα προς νέες πηγές εσόδων είναι η συμφωνία με την Allianz για την απόκτηση μειοψηφικής συμμετοχής 30% στην Allianz Ελλάδος και για μακροπρόθεσμη αποκλειστική συνεργασία bancassurance, μέσω της οποίας θα διαθέτει τα ασφαλιστικά προϊόντα της από το δίκτυό της.

Παράλληλα, η Εθνική αξιοποιεί την κυπριακή θυγατρική της ως βάση για τη διεύρυνση των διεθνών εταιρικών χρηματοδοτήσεων. Την έχει ενισχύσει κεφαλαιακά με 300 εκατ. ευρώ στη διετία 2024-2025 και το χαρτοφυλάκιο εταιρικών χορηγήσεών της έχει ξεπεράσει το 1 δισ. ευρώ. Πάνω σε αυτή την πλατφόρμα σχεδιάζει την επέκταση στη Σαουδική Αραβία, συστήνοντας την NBG Capital με έδρα το Ριάντ που θα λειτουργήσει ως βραχίονας για τη διαμεσολάβηση επενδύσεων και τη συμμετοχή σε διεθνή κοινοπρακτικά δάνεια.

Στο περιφερειακό αποτύπωμα της Εθνικής προστίθεται η Stopanska Banka, θυγατρική στην οποία κατέχει ποσοστό 94,64% και η οποία αποτελεί την εδραιωμένη παρουσία του ομίλου στη Βόρεια Μακεδονία. Το κεφαλαιακό απόθεμα προσφέρει στην τράπεζα σημαντική ευχέρεια για τα επόμενα βήματα, ενώ το νέο επιχειρησιακό σχέδιο αναμένεται να ανακοινωθεί τον Φεβρουάριο του 2027.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα: Ανθεκτικό το ελληνικό τραπεζικό σύστημα

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Επαρκώς κεφαλαιοποιημένες παραμένουν οι ελληνικές τράπεζες, με την ΕΚΤ να μειώνει από το 2027 την πρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση για την Alpha Bank και την Πειραιώς, ενώ αμετάβλητη διατηρεί την απαίτηση για την Εθνική και τη Eurobank. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ετήσιας εποπτικής αξιολόγησης των τραπεζών (SREP) που δημοσιεύτηκαν χθες, η απαίτηση του Πυλώνα 2 υποχωρεί στο 2,8% των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού για την Alpha, από 2,9%, και στο 2,75% για την Πειραιώς, από 2,9%. Πρόκειται για το πρόσθετο κεφάλαιο που ζητάει ο επόπτης από κάθε τράπεζα για να καλύπτει ειδικούς κινδύνους, πέρα από τις κοινές ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Η μείωση αντιστοιχεί σε 10 μονάδες βάσης για την Alpha και 15 για την Πειραιώς.

Στο πλαίσιο της SREP η ΕΚΤ εξετάζει, μεταξύ άλλων, την κεφαλαιακή επάρκεια, τη ρευστότητα, το επιχειρηματικό μοντέλο, τη διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων και μπορεί να επιβάλει πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ή άλλα εποπτικά μέτρα. Ο Πυλώνας 2 είναι αυτή η πρόσθετη, ειδική για κάθε τράπεζα κεφαλαιακή απαίτηση. Ερχεται πάνω από τις ελάχιστες απαιτήσεις του Πυλώνα 1 και καλύπτει κινδύνους που η ΕΚΤ θεωρεί ότι δεν αποτυπώνονται επαρκώς στους κοινούς κανόνες. Για κάθε τράπεζα ο υπολογισμός αυτός είναι δεσμευτικός και οφείλει να τον καλύπτει. Το ποσοστό υπολογίζεται επί των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού (Risk Weighted Assets - RWA), επομένως η μείωσή του περιορίζει το πρόσθετο κεφαλαιακό «μαξιλάρι» που πρέπει να διατηρεί η τράπεζα για τους συγκεκριμένους κινδύνους.

Η απαίτηση της Alpha είχε ήδη μειωθεί από 3% το 2025 σε 2,9% το 2026 και υποχωρεί περαιτέρω κατά 10 μονάδες βάσης για το 2027. Για την Πειραιώς παρέμεινε στο 2,9% το 2025 και το 2026 και για το 2027 μειώνεται κατά 15 μονάδες βάσης. Για την Εθνική και τη Eurobank η μείωση είχε γίνει ήδη στον προηγούμενο κύκλο και δεν υπάρχει νέα μείωση για το 2027, διαμορφώνοντας την απαίτηση στο 2,50% και 2,75% αντιστοίχως.

Οι ελληνικές τράπεζες παραμένουν επαρκώς κεφαλαιοποιημένες.

Με δεδομένο ότι τα RWA διαμορφώθηκαν στα 35 δισ. για την Alpha και στα 37,8 δισ. για την Πειραιώς (στοιχεία Σεπτεμβρίου) και με την παραδοχή ότι παραμένουν στα ίδια επίπεδα, η μείωση αντιστοιχεί σε όφελος 35 εκατ. και 57 εκατ. αντιστοίχως. Η μείωση αυτή δεν σημαίνει ότι μπορούν να διανέμουν περισσότερα κέρδη, αλλά ότι χρειάζεται να διατηρούν περίπου 35 εκατ. και 57 εκατ. λιγότερα κεφάλαια για να καλύπτουν τη συγκεκριμένη απαίτηση.

Οι μειώσεις δεν σηματοδοτούν χαλάρωση των απαιτήσεων για το τραπεζικό σύστημα συνολικά. Η ΕΚΤ διατήρησε σχεδόν αμετάβλητες τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις και το 2027: στο 11,3% των RWA για CET1 και στο 15,7% για τα συνολικά κεφάλαια. Η νέα μεθοδολογία του Πυλώνα 2, που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στον φετινό κύκλο SREP, άλλαξε τις απαιτήσεις για το 61% των εποπτευόμενων τραπεζών. Για πάνω από τις μισές από αυτές, οι απαιτήσεις μειώθηκαν κατά μέσον όρο περίπου 20 μονάδες βάσης. Για τις υπόλοιπες αυξήθηκαν σχεδόν κατά 20 μονάδες βάσης. Η ΕΚΤ αποδίδει τις μεταβολές είτε στις αλλαγές στο προφίλ κινδύνου των τραπεζών είτε στον νέο τρόπο αξιολόγησης των επιμέρους κινδύνων.

Η εικόνα που περιγράφει η ΕΚΤ είναι ενός ανθεκτικού τραπεζικού συστήματος, με κινδύνους όμως που μπορεί να εμφανιστούν με καθυστέρηση στους ισολογισμούς. Οι γεωπολιτικές εντάσεις, ένα ενδεχόμενο νέο ενεργειακό σοκ, η άνοδος των κρατικών αποδόσεων και η μεταβλητότητα στις αγορές θα μπορούσαν να επιβαρύνουν την ικανότητα αποπληρωμής που έχουν οι δανειολήπτες, το κόστος χρηματοδότησης και την ποιότητα ενεργητικού. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια παραμένουν χαμηλά, στο 1,9% το β΄ τρίμηνο του 2026, αλλά η ΕΚΤ επισημαίνει ευπάθειες στην καταναλωτική πίστη, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στα εμπορικά ακίνητα.

Οι αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις το 2027

Πώς ο υψηλός πληθωρισμός θα επηρεάσει τα εισοδήματα των νοικοκυριών – Ποιοι είναι οι κερδισμένοι

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Με τον πληθωρισμό του 2027 να υπολογίζεται από την κυβέρνηση στο 2,8%, το ερώτημα για τα νοικοκυριά είναι αν οι αυξήσεις που δρομολογούνται αρκούν για να μη χάσουν αγοραστική δύναμη. Η αύξηση των συντάξεων κατά 2,9%, η άνοδος του κατώτατου μισθού κατά 40 ευρώ και η αντίστοιχη οριζόντια αύξηση στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων δεν μεταφράζονται για όλους σε ίδια ποσοστιαία μεταβολή των καθαρών αποδοχών. Καθοριστικό ρόλο παίζουν η φορολογία –το 2027 δεν έχει γενικευμένη μείωση παρακράτησης φόρου όπως το 2026–, οι κρατήσεις για τις εισφορές και το πότε ξεκινάει η κάθε αύξηση: οι συντάξεις αυξάνονται από τον Ιανουάριο, ενώ οι μισθοί από την 1η Απριλίου.

Τα διαθέσιμα δεδομένα δείχνουν ότι η αύξηση των καθαρών αποδοχών πάνω από το 2,8% είναι εξασφαλισμένη για όσους αμείβονται με τον κατώτατο μισθό, για τους χαμηλοσυνταξιούχους, για τους τρίτεκνους και, χάρη στο επίδομα Χριστουγέννων, για τους δημοσίους υπαλλήλους με χαμηλούς και μεσαίους μισθούς. Αντίθετα, οι συνταξιούχοι με μεσαίες συντάξεις και οι μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα που δεν θα πάρουν αύξηση από τον εργοδότη τους θα χάσουν αγοραστική δύναμη, ιδίως αν ο πληθωρισμός φτάσει το 3,2% που εκτιμά η Κομισιόν και όχι στο 2,8% που προβλέπει ο προϋπολογισμός.

Τα παραδείγματα που ακολουθούν συγκρίνουν τις συνολικές καθαρές ετήσιες αποδοχές του 2027 με εκείνες του 2026. Οι υπολογισμοί έγιναν με τη φορολογική κλίμακα που ισχύει από το 2026 και με κρατήσεις 13,37% για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα (12,87% από τον Απρίλιο του 2027), περίπου 15% για τους δημοσίους υπαλλήλους και 6% εισφορά υγείας για τους συνταξιούχους.

> **Ο μισθωτός του ιδιωτικού τομέα με τρία παιδιά και μεικτές αποδοχές 1.800 ευρώ θα δει τα καθαρά του να αυξάνονται κατά 5,9%, ακόμη κι αν δεν πάρει καμία αύξηση από τον εργοδότη του.**

Κατώτατος μισθός

Ο κατώτατος μισθός ανεβαίνει από τα 920 στα 960 ευρώ τον Απρίλιο, δηλαδή κατά 4,35%. Ο μισθωτός που αμείβεται με τον κατώτατο θα δει τον καθαρό μηνιαίο μισθό του να ανεβαίνει από 797 σε 836 ευρώ περίπου (μαζί με τη μείωση των εισφορών κατά 0,5 μονάδες). Στο σύνολο της χρονιάς, με τα δώρα και το επίδομα αδείας, οι καθαρές αποδοχές του φτάνουν σε 11.150 ευρώ, από 10.720 ευρώ, δηλαδή αυξάνονται κατά 4%. Στο ποσοστό αυτό μετράει και η φετινή αύξηση του Απριλίου 2026, γιατί το 2027 ισχύει για όλους τους μήνες: τον Ιανουάριο - Μάρτιο του 2026 ο κατώτατος ήταν ακόμη 880 ευρώ.

Ακόμη μεγαλύτερο είναι το όφελος για όσους συμπληρώνουν τριετία. Οι τριετίες, δηλαδή η προσαύξηση του κατώτατου μισθού κατά 10% για κάθε τρία χρόνια προϋπηρεσίας (έως τρεις τριετίες), «ξεπάγωσαν» από την 1η Ιανουαρίου 2024. Έτσι, την 1η Ιανουαρίου 2027 δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι συμπληρώνουν την πρώτη τριετία μετά το «ξεπάγωμα» και παίρνουν επιπλέον 10%. Για έναν τέτοιο μισθωτό ο μεικτός μισθός ανεβαίνει από 920 σε 1.012 ευρώ τον Ιανουάριο και σε 1.056 ευρώ τον Απρίλιο. Ο καθαρός μηνιαίος μισθός του φτάνει στα 920 ευρώ περίπου, από 797 ευρώ φέτος. Στο σύνολο του έτους οι καθαρές αποδοχές του ανεβαίνουν στις 12.060 ευρώ, από 10.720 ευρώ. Είναι 1.340 ευρώ περισσότερα, δηλαδή αύξηση 12,5%, πάνω από τετραπλάσια του πληθωρισμού.

Αντίθετα, ο μισθωτός του ιδιωτικού τομέα με μεικτές αποδοχές 1.500 ευρώ, αν δεν πάρει αύξηση από τον εργοδότη του, θα κερδίσει μόνο από τη μείωση των εισφορών: περίπου 64 ευρώ τον χρόνο, δηλαδή αύξηση 0,4%. Ο προϋπολογισμός προβλέπει ότι οι αμοιβές ανά μισθωτό θα αυξηθούν κατά μέσον όρο 3,9%.

Καθαρές ετήσιες αποδοχές

	2026	2027	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Κατώτατος μισθός, χωρίς τριετίες	€10.720	€11.150	4,0%
Κατώτατος μισθός, με νέα τριετία από 1/1/2027	10.720	12.060	12,5%
Ιδιωτικός υπάλληλος 1.500 ευρώ, χωρίς αύξηση	16.307	16.371	0,4%
Συνταξιούχος 700 ευρώ	7.896	8.125	2,9%
Συνταξιούχος 1.000 ευρώ	10.901	11.163	2,4%
Συνταξιούχος 1.500 ευρώ	15.315	15.697	2,5%
Δημόσιος υπάλληλος 1.200 ευρώ (με επίδομα €500)	11.664	12.234	4,9%
Δημόσιος υπάλληλος 1.700 ευρώ (με επίδομα €500)	15.642	16.212	3,7%
Ιδιωτικός υπάλληλος 1.800 ευρώ, τρίτεκνος	20.698	21.930	5,9%
Δημόσιος υπάλληλος 2.000 ευρώ, τρίτεκνος	19.668	21.131	7,4%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Συνταξιούχοι

Η αύξηση των κύριων συντάξεων κατά 2,9% ισχύει από την 1η Ιανουαρίου και δεν συμψηφίζεται πλέον με την προσωπική διαφορά. Για τις συντάξεις που μένουν κάτω από το όριο φορολόγησης, η καθαρή αύξηση είναι ακριβώς 2,9%, οριακά πάνω από τον πληθωρισμό. Μια μεικτή σύνταξη 700 ευρώ φέρνει 8.125 ευρώ καθαρά τον χρόνο, από 7.896 ευρώ, δηλαδή 229 ευρώ περισσότερα.

Οσο ανεβαίνει η σύνταξη, ένα μέρος της αύξησης πηγαίνει στην εφορία, επειδή τα κλιμάκια της φορολογικής κλίμακας δεν αναπροσαρμόζονται με τον πληθωρισμό. Για μεικτή σύνταξη 1.000 ευρώ η καθαρή αύξηση περιορίζεται στο 2,4% (262 ευρώ τον χρόνο) και για σύνταξη 1.500 ευρώ στο 2,5% (382 ευρώ). Και στις δύο περιπτώσεις μένει κάτω από το 2,8%. Και πρέπει να συνυπολογιστεί ότι οι επικουρικές συντάξεις δεν θα αυξηθούν, οπότε στο συνολικό εισόδημα η ποσοστιαία μεταβολή είναι ακόμη μικρότερη. Η ενίσχυση των 400 ευρώ του Νοεμβρίου είναι ίδια και στις δύο χρονιές, οπότε δεν αλλάζει τη σύγκριση.

Δημόσιοι υπάλληλοι

Η αύξηση κατά 40 ευρώ μεικτά ξεκινάει τον Απρίλιο, οπότε μέσα στο 2027 ο υπάλληλος θα την πάρει για εννέα μήνες. Χωρίς το νέο επίδομα Χριστουγέννων, ο υπάλληλος με μεικτές αποδοχές 1.200 ευρώ θα έβλεπε τις καθαρές ετήσιες αποδοχές του να αυξάνονται μόνο κατά 2,05% και εκείνος με 1.700 ευρώ μόλις κατά 1,5%. Και οι δύο θα έμεναν κάτω από τον πληθωρισμό.

Η εικόνα ανατρέπεται με το επίδομα των 500 ευρώ μεικτά, που θα καταβληθεί τον Δεκέμβριο του 2027. Με αυτό η αύξηση φτάνει το 4,9% για τον υπάλληλο των 1.200 ευρώ (570 ευρώ περισσότερα τον χρόνο) και το 3,65% για εκείνον των 1.700 ευρώ. Σε ετήσια βάση η απώλεια καλύπτεται, όμως για 11 μήνες οι αποδοχές θα «τρέχουν» πιο αργά από τις τιμές.

Τρίτεκνοι

Τη μεγαλύτερη ώθηση παίρνουν οι οικογένειες με τρία παιδιά, για τις οποίες ο φορολογικός συντελεστής μηδενίζεται από το 2027 για εισόδημα έως 20.000 ευρώ. Ο μισθωτός του ιδιωτικού τομέα με τρία παιδιά και μεικτές αποδοχές 1.800 ευρώ θα δει τα καθαρά του να αυξάνονται κατά 5,9% (1.230 ευρώ τον χρόνο), ακόμη κι αν δεν πάρει καμία αύξηση από τον εργοδότη του. Ο δημόσιος υπάλληλος με τρία παιδιά και 2.000 ευρώ μεικτά κερδίζει 7,4%. Το όφελος αφορά τα μεσαία εισοδήματα, γιατί για χαμηλότερους μισθούς ο φόρος ήταν ήδη σχεδόν μηδενικός.

Προτού αγοράσεις ή ενοικιάσεις οποιοδήποτε κτήριο, ζήτα το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης. Η γνώση της ενεργειακής κλάσης ενός ακινήτου είναι το πρώτο βήμα για έξυπνες και συμφέρουσες αποφάσεις.

Τι πρέπει να γνωρίζεις:

- Υποχρεωτική έκδοση & επίδειξη: Το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης είναι απαραίτητο σε κάθε αγοραπωλησία ή ενοικίαση.
- Διαφάνεια στις αγγελίες: Η αναγραφή της ενεργειακής κατηγορίας του κτηρίου είναι υποχρεωτική σε κάθε καταχώριση.
- Έλεγχος κόστους: Γνωρίζοντας την κατηγορία, υπολογίζεις ακριβέστερα το κόστος λειτουργίας και θέρμανσης/ψύξης.

Μάθε περισσότερα στο **energy.gov.cy**

Τόσο έξυπνα. Τόσο απλά.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ | ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Νέο Στεγαστικό Σχέδιο,

για οικογένειες και νέα ζευγάρια

Όσο οι οικογένειες μεγαλώνουν, τόσο μεγαλώνουν και οι στεγαστικές ανάγκες. Το νέο Στεγαστικό Σχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών, σας δίνει τη δυνατότητα να αξιοποιήσετε την υφιστάμενη κατοικία σας με προσθήκη ορόφου, επέκταση ή δημιουργία επιπρόσθετης κατοικίας, για τη στέγαση μελών της οικογένειάς σας. Η νέα κατοικία μπορεί να έχει εμβαδόν μέχρι 150 τ.μ.

Νέες δυνατότητες **στέγασης.**
Με τους νέους στο επίκεντρο.

Για περισσότερες πληροφορίες:
gov.cy/moi

Τι αγοράζουν μαζικά οι Ελληνες στις κρίσεις

Από το γάλα εβαπορέ την εποχή του Τσερνόμπιλ και τις μαζικές «επιθέσεις» στα σούπερ μάρκετ επί κορωνοϊού μέχρι το zwan για το κιτ επιβίωσης 72 ωρών

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

«Η μη κανονικότητα είναι η νέα κανονικότητα», είπε την περασμένη Τετάρτη ο Απόστολος Πεταλάς, γενικός διευθυντής της Ενωσης Σούπερ Μάρκετ Ελλάδας (ΕΣΕ), κατά τη συνέντευξη Τύπου του κλάδου, για να περιγράψει την αβεβαιότητα διαρκείας που βιώνουν τα τελευταία χρόνια οι καταναλωτές. Αυτές, μάλιστα, οι συνθήκες αβεβαιότητας φαίνεται να εξηγούν σε μεγάλο βαθμό την αντίδραση των καταναλωτών στην Ελλάδα τις τελευταίες εβδομάδες, οι οποίοι μπορεί να μη συνέρρευσαν μαζικά στα σούπερ μάρκετ, όπως συνέβη λίγο πριν από το πρώτο lockdown το 2020, αλλά έσπευσαν να αγοράσουν τρόφιμα μακράς διαρκείας και είδη που σχετίζονται με την επιβίωση εκτός σπιτιού, είτε από τα σούπερ μάρκετ είτε από άλλα καταστήματα. Αγορές ακόμη και εξαπλάσιες σε σύγκριση με μερικές ημέρες πριν σε ορισμένες κατηγορίες και αγορές τέτοιες, που είχαν ως αποτέλεσμα την αναπάντεχη αύξηση του τζίρου των σούπερ μάρκετ, σε μια περίοδο που δεν θεωρείται αιχμής, όπως είναι αυτή των αρχών Νοεμβρίου.

Το ενδιαφέρον, σε αντίθεση με το παρελθόν, τόσο το πρόσφατο, όπως το 2020 με την πανδημία του κορωνοϊού, όσο και το πιο μακρινό, όπως το 1986 με το πυρηνικό δυστύχημα στο Τσερνόμπιλ, είναι ότι η «συμπεριφορά έκτακτης ανάγκης» των καταναλωτών εκδηλώθηκε χωρίς να υπάρχει καμία έκτακτη ανάγκη, καμία κρίση σε εξέλιξη ή έστω και κάποια πολύ πιθανή στο άμεσο μέλλον κρίση.

Το ενδιαφέρον, σε αντίθεση με το παρελθόν, είναι ότι τώρα η «συμπεριφορά έκτακτης ανάγκης» των καταναλωτών εκδηλώθηκε χωρίς να υπάρχει καμία έκτακτη ανάγκη.

Στη Skroutz, οι πωλήσεις το διάστημα 3-5 Νοεμβρίου σε σύγκριση με το διάστημα 27-29 Οκτωβρίου αυξήθηκαν κατά 535% στις λάμπες για κάμπινγκ και κατά 358% στα ραδιόφωνα.

Το 1986, όταν με καθυστέρηση αρκετών ημερών έγινε γνωστό το πυρηνικό δυστύχημα, οι καταναλωτές έσπευσαν να αδειάσουν τα ράφια κυρίως από το γάλα εβαπορέ, αλλά και άλλα προϊόντα μακράς διαρκείας. Το 1987, όταν τα τουρκικά ωκεανογραφικά «Σισμίκ» και «Πίρι Ρέις» βγήκαν στο Αιγαίο και η χώρα βρισκόταν σε πολεμική ετοιμότητα, ήταν επίσης αναμενόμενο να γίνει ένας άλλος «πόλεμος» στα σούπερ μάρκετ, με τους καταναλωτές τότε να αγοράζουν κυρίως ζυμαρικά, αλεύρι, ζάχαρη και γάλα.

Στις 26 Ιουνίου 2015, όταν η τότε κυβέρνηση ανακοίνωσε τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος και πλέον ήταν σίγουρη η επιβολή capital controls από τη Δευτέρα 28 Ιουνίου, ουκ ολίγοι πολίτες συνέρρευσαν στα σούπερ μάρκετ για να προμηθευτούν τρόφιμα και άλλα είδη νοικοκυριού, θεωρώντας ότι δεν θα έχουν χρήματα το επόμενο διάστημα. Οι κατηγορίες που σημείωσαν τις μεγαλύτερες πωλήσεις τότε ήταν: όσπρια, αλεύρι, ζυμαρικά, ρύζι, γάλα, τοματοειδή, τόνος (σε κονσέρβα), λάδι, χαρτί υγείας και κρέας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς IRI (νυν Circana), την εβδομάδα 28 Ιουνίου έως 5 Ιουλίου 2015 οι πωλήσεις των σούπερ μάρκετ αυξήθηκαν κατά 37,6% σε σύγκριση με έναν χρόνο πριν.

Στα τέλη Φεβρουαρίου του 2020, όταν καταγράφηκαν τα πρώτα κρούσματα κορωνοϊού στην Ελλάδα, καθώς και τις επόμενες ημέρες, όταν διαφαινόταν η επιβολή του lockdown, έγινε μαζική «επίθεση» στα σούπερ μάρκετ.

Το διάστημα 24/2/2020 - 22/3/2020 ο τζίρος των σούπερ μάρκετ αυξήθηκε κατά 35,1% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019, ενώ οι κατηγορίες που πενταπλασίασαν και τετραπλασίασαν τις πωλήσεις τους ήταν το οινόπνευμα (σ.σ. ήταν περιορισμένη ακόμη η παραγωγή αντισηπτικών), τα υγρά μαντιλάκια, τα αντισηπτικά μαντιλάκια, τα γάντια και φυσικά το... luncheon meat.

Ακόμη και το 2022, όταν μετά την επίθεση της Ρωσίας στην Ουκρανία υπήρξε κινητικότητα στα σούπερ μάρκετ, με τους καταναλωτές να φοβούνται ελλείψεις και μεγάλες ανατιμήσεις στο αλεύρι και στο πλιέλαιο και τελικά να επιβάλλεται από κάποιες αλυσίδες πλαφόν στις ποσότητες που μπορούσε να αγοράσει κανείς, υπήρχε ένα πραγματικό μεγάλο γεγονός, ένας πόλεμος.

Αυτό που πυροδότησε τις μαζικές αγορές luncheon meat, μπαταριών, φακών κ.ά. τις τελευταίες ημέρες ήταν... η παρουσίαση από την Κομισιόν, στις 3 Νοεμβρίου 2026, νέων κατευθυντήριων γραμμών για την προετοιμασία των πολιτών, όπου εκεί υπάρχει μεταξύ άλλων αναφορά και στο πολυσυζητημένο «κιτ επιβίωσης» των πρώτων 72 ωρών. Πρόκειται για κατευθυντήριες γραμμές που επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα και που ίσως πλέον αποκτούν μεγαλύτερη αξία και χρησιμότητα, αφενός διότι η κλιματική αλλαγή προκαλεί ολοένα και πιο συχνά ακραία καιρικά φαινόμενα, αφετέρου διότι η μεγάλη εξάρτηση των ανεπτυγμένων κοινωνιών από την τεχνολογία τις καθιστά πολύ πιο ευάλωτες σε περιπτώσεις που αυτή πλήττεται, είτε πρόκειται για βλάβες είτε για κυβερνοεπιθέσεις.

Οπως αποκάλυψε η «Καθημερινή» (φύλλο 19/11/2026), οι πωλήσεις τροφίμων στα σούπερ μάρκετ την εβδομάδα που τελείωσε στις 8 Νοεμβρίου 2026 σε σύγκριση με την αντίστοιχη εβδομάδα του 2025 αυξήθηκαν, βάσει των στοιχείων της NielsenIQ, κατά 9,4%, των ειδών νοικοκυριού κατά 12,2% και των ειδών ατομικής υγιεινής κατά 7,7%. Εντυπωσιακές επιδόσεις κατέγραψαν τα έτοιμα γεύματα με αύξηση πωλήσεων 151,40%, προϊόντα όπως το luncheon meat (κρέας, αλλαντικό σε κονσέρβα) με αύξηση πωλήσεων 127,40%, τα ψάρια σε κονσέρβα (47,80%), οι μπαταρίες (41,40%).

Στη μεγαλύτερη πλατφόρμα ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ελλάδα, τη Skroutz, οι πωλήσεις το διάστημα 3-5 Νοεμβρίου 2026 σε σύγκριση με το διάστημα 27-29 Οκτωβρίου αυξήθηκαν κατά 535% στις λάμπες για κάμπινγκ, κατά 461% στις γεννήτριες, κατά 358% στα ραδιόφωνα.

«Οι καταναλωτές δεν επηρεάζονται πλέον κυρίως από τους λιανοπωλητές και τις μάρκες. Ολο και περισσότερο επηρεάζονται από το ευρύτερο περιβάλλον γύρω τους: τίτλους ειδήσεων, συζητήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δημόσιο διάλογο, οικονομική αβεβαιότητα, γεωπολιτικά γεγονότα, ακόμη και φήμες. Τα σήματα που διαμορφώνουν τις αγοραστικές αποφάσεις προέρχονται όλο και περισσότερο εκτός του ίδιου του οικοσυστήματος λιανικής πώλησης. Ισως το πιο πολύτιμο στοιχείο για τα δεδομένα δεν είναι αυτό που αγόρασαν οι καταναλωτές. Είναι αυτό που τους έκανε να νιώσουν ότι έπρεπε να το αγοράσουν», έγραψε στον λογαριασμό του στο LinkedIn ο Αλέξανδρος Φλώρος, στέλεχος της NielsenIQ.

Αγορές από τους καταναλωτές στην Ελλάδα σε περιόδους έκτακτων γεγονότων

2026
Ανακοίνωση από την Κομισιόν κατευθυντήριων γραμμών για την επιβίωση τις πρώτες 72 ώρες ύστερα από μια κρίση
Αντιληλιακά, έτοιμα γεύματα, luncheon meat, ψάρι σε κονσέρβα, μπαταρίες, φώτα κάμπινγκ, γεννήτριες, ραδιόφωνα, έτοιμα κιτ επιβίωσης

1986
Πυρηνικό δυστύχημα στο Τσερνόμπιλ
Γάλα εβαπορέ, εμφιαλωμένο νερό, κονσέρβες, ζυμαρικά

1987
Το «Σισμίκ» και το «Πίρι Ρέις» στο Αιγαίο
Ζυμαρικά, αλεύρι, ζάχαρη, γάλα

2015
Capital controls
Οσπρια, αλεύρι, ζυμαρικά, γάλα, τόνος (κονσέρβα), λάδι, χαρτί υγείας

2020
Κορωνοϊός
Οινόπνευμα, αντισηπτικά μαντιλάκια, παραφαρμακευτικά, συμπληρώματα διατροφής, γάντια, luncheon meat, χλωρίνη, αλεύρι, ζυμαρικά, ρύζι

2022
Εισβολή Ρωσίας στην Ουκρανία
Αλεύρι, πλιέλαιο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αδειασαν τα ράφια οι Αμερικανοί μετά τα μπλακ άουτ

Οι διαδοχικές τεχνολογικές βλάβες σε κρίσιμες αμερικανικές υποδομές, σε συνδυασμό με την έξαρση της καταστροφολογίας στα κοινωνικά δίκτυα, πυροδοτούν νέο κύμα αγορών πανικού στις ΗΠΑ. Καταναλωτές και νοικοκυριά σπεύδουν να δημιουργήσουν αποθέματα τροφίμων και εξοπλισμού έκτακτης ανάγκης, μετατρέποντας την άλλοτε περιθωριακή κουλτούρα των «preppers» σε μαζική καταναλωτική τάση που αποτυπώνεται πλέον και στα οικονομικά μεγέθη του λιανεμπορίου.

Σύμφωνα με στοιχεία της ερευνητικής εταιρείας Mizuho, οι πωλήσεις της Costco στις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 11%-12% την τελευταία εβδομάδα του Οκτωβρίου (έναντι ενός κανονικού ρυθμού της τάξης του 6%-7%), οδηγώντας τη συνολική μηνιαία άνοδο στο 8,1%.

Η ζήτηση παρέμεινε αυξημένη και τον Νοέμβριο, με 21 από τις 26 ακριβές γεννήτριες στην ιστοσελίδα της αλυσίδας να εξαντλούνται και τις πωλήσεις σε ρύζι, κονσέρβες και εμφιαλωμένο νερό να καταγράφουν μεγάλη άνοδο.

Εως 450% η αύξηση πωλήσεων σε εταιρείες με είδη επιβίωσης. Ρύζι, κονσέρβες και γεννήτριες καταγράφουν μεγάλη άνοδο.

Με φόντο την ισχυρή ζήτηση, ο αναλυτής Ντέιβιντ Μπέλινγκερ αύξησε την τιμή-στόχο για τη μετοχή της Costco στα 1.150 δολάρια –από 1.100 δολάρια– προβλέποντας άνοδο πωλήσεων άνω του 10% τον Νοέμβριο, ενώ τα αποτελέσματα τριμήνου στις 10 Δεκεμβρίου αναμένεται να δείξουν αν η τάση αυτή προσελκύει και νέους συνδρομητές. Σημαντικά οφέλη την ίδια στιγμή καταγράφουν οι Walmart και Sam's Club στα τρόφιμα, καθώς και οι Home Depot και Lowe's στον εξοπλισμό.

Ακόμη πιο εντυπωσιακή είναι η εικόνα στις εξειδικευμένες εταιρείες επιβίωσης, όπως η Survival Frog, η οποία διαθέτει προϊόντα όπως τρόφιμα μακράς διαρκείας και εξοπλισμό έκτακτης ανάγκης. Ο ιδρυτής της και διευθύνων σύμβουλος Μπάιρον Γουόκερ ανέφερε στο Axios αύξηση πωλήσεων έως και 450% το διάστημα 27 Οκτωβρίου - 16 Νοεμβρίου, υπογραμμίζοντας ότι πρόκειται κατά κύριο λόγο για νέους πελάτες, που μέχρι πρότινος δεν ανήκαν στο συνηθισμένο καταναλωτικό κοινό. Στην κορυφή της ζήτησης βρίσκονται τα τρόφιμα, κυρίως οι κονσέρβες και τα κρέατα, ενώ τη λίστα συμπληρώνουν βασικά εφόδια επιβίωσης, όπως ραδιόφωνα, ηλιακές γεννήτριες, μπαταρίες και φίλτρα νερού, απαραίτητα σε περίπτωση μπλακ άουτ ή ελλείψεων στην αγορά.

Η ανησυχία πυροδοτήθηκε από διαδοχικά μπλακ άουτ που προκάλεσαν συναγερμό μέσα σε λίγα 24ωρα: την περασμένη Πέμπτη κατέρρευσαν προσωρινά πλατφόρμες της Microsoft, την Παρασκευή η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (FAA) πάγωσε τις αναχωρήσεις πτήσεων σε εθνικό επίπεδο, τη Δευτέρα ένα σφάλμα λογισμικού στην JPMorgan Chase μπλόκαρε μια σειρά συναλλαγές, ενώ την Τρίτη η Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ (NSA) ανακοίνωσε προσωρινή διακοπή στο δίκτυο επικοινωνιών της.

Παρά τις διαβεβαιώσεις των αρμόδιων αρχών ότι τα περιστατικά δεν συνδέονται μεταξύ τους, η ανησυχία στην κοινή γνώμη εντείνεται. Το κλίμα πανικού ενίσχυσαν οι συστάσεις της Ε.Ε. και του Ηνωμένου Βασιλείου προς τους πολίτες για προμήθειες τριών ημερών, αλλά και δημοσιεύματα για ένα σχέδιο ετοιμότητας 90 ημερών στις αμερικανικές στρατιωτικές βάσεις που πυροδότησαν φήμες περί τρίμηνου μπλακ άουτ στις ΗΠΑ.

Ο Αμερικανός αντιπρόεδρος Τζέι Ντι Βανς εμφανίστηκε καθησυχαστικός. Οπως δήλωσε στο Fox News, αποθάρρυνε ακόμη και φίλους του από το να κατασκευάσουν καταφύγια ή να συσσωρεύουν προμήθειες, τονίζοντας πως δεν υπάρχει καμία ένδειξη επικείμενης κρίσης. Οπως επισημαίνει, ωστόσο, ο λέκτορας του Πανεπιστημίου του Γκρίνουιτς Μάικλ Μιλς, η αίσθηση ανασφάλειας έχει ήδη ριζώσει στους πολίτες, με αποτέλεσμα η ήπια προετοιμασία έκτακτης ανάγκης να γίνεται για πολλούς η νέα κανονικότητα.

Ανακάμπτει η διακίνηση φορτίων στον Πειραιά

Σταθερή τροχιά ανάκαμψης διαγράφει η διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στο λιμάνι του Πειραιά, επιβεβαιώνοντας τη σταδιακή επαναφορά του μεγαλύτερου ελληνικού λιμένα στους βασικούς άξονες του διεθνούς θαλάσσιου εμπορίου. Παρά τη συνεχιζόμενη κρίση στον Περσικό Κόλπο αλλά και την Ερυθρά Θάλασσα, σύμφωνα με τα επίσημα μηνιαία στοιχεία της Cosco Shipping Ports Limited, ο όγκος διακίνησης στους προβλήτες ΙΙ και ΙΙΙ, τους οποίους διαχειρίζεται η θυγατρική Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά (ΣΕΠ Α.Ε.), ανήλθε τον Οκτώβριο του 2026 σε 330.800 TEU (τυπική μονάδα εμπορευματοκιβωτίου μήκους 20 ποδιών), έναντι 311.200 TEU τον αντίστοιχο μήνα του 2025, καταγράφοντας ετήσια αύξηση 6,3%. Η επίδοση αυτή οδήγησε το σωρευτικό αποτέλεσμα του πρώτου δεκαμήνου του 2026 στα 3.416.200 TEU (περίπου 3,42 εκατ. TEU), σημειώνοντας άνοδο 2,1% σε σύγκριση με τα 3.344.800 TEU της αντίστοιχης περυσινής περιόδου.

Η θετική μεταβολή αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα δεδομένης της υποτονικής εκκίνησης του έτους, καθώς κατά το πρώτο εξάμηνο του 2026 η εμπορευματική κίνηση δεχόταν ισχυρές πιέσεις από την αναδιάρθρωση των παγκόσμιων θαλάσσιων δικτύων. Η αντιστροφή του κλίματος ξεκίνησε τον Αύγουστο, εδραιώθηκε κατά το τρίτο τρίμηνο –όπου καταγράφηκε άλμα της τάξης του 11,4%– και συνεχίστηκε απρόσκοπτα τον Οκτώβριο, με τους μηνιαίους όγκους να υπερβαίνουν σταθερά τα επίπεδα του 2025.

Ομαλοποιούνται σταδιακά οι γραμμές στο Σουέζ, αποκαθιστώντας τις απευθείας συνδέσεις Ασίας - Μεσογείου.

Καθοριστικός καταλύτης για την ανάκτηση των χαμένων φορτίων αποτελεί η σταδιακή επιστροφή μεγάλων ναυτιλιακών συμμαχιών ομίλων εκτέλεσης τακτικών γραμμών μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων στις διελεύσεις μέσω της Ερυθράς Θάλασσας και της διώρυγας του Σουέζ. Κατά τα προηγούμενα έτη, οι γεωπολιτικές εντάσεις στη Μέση Ανατολή είχαν αναγκάσει τους ναυτιλιακούς κολοσσούς στον περίπλου της Αφρικής, εξέλιξη που περιόρισε τον ρόλο της Ανατολικής Μεσογείου ως διαμετακομιστικού κόμβου. Πλέον, μέλη της Ocean Alliance, όπως οι Cosco Shipping, OOCL και CMA CGM, επαναφέρουν σταδιακά γραμμές υψηλής χωρητικότητας στη διαδρομή του Σουέζ, αποκαθιστώντας τις απευθείας συνδέσεις Ασίας - Μεσογείου. Η επιλογή αυτή συντομεύει τον χρόνο του πλου έως και κατά δύο εβδομάδες, προσφέροντας σημαντική εξοικονόμηση καυσίμων και βελτιστοποίηση της διαχείρισης του στόλου.

Παρά τη σαφή βελτίωση των δεικτών, οι παράγοντες της αγοράς διατηρούν στάση συγκρατημένης αισιοδοξίας. Η επιστροφή στην κανονικότητα παραμένει μερική, καθώς αρκετές ναυτιλιακές εταιρείες εξακολουθούν να εφαρμόζουν ασύμμετρες διαδρομές για τα ταξίδια επιστροφής.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Cosco, ο όγκος διακίνησης στους προβλήτες ΙΙ και ΙΙΙ ανήλθε τον Οκτώβριο σε 330.800 TEU (τυπική μονάδα εμπορευματοκιβωτίου μήκους 20 ποδιών), έναντι 311.200 TEU τον αντίστοιχο μήνα του 2025, καταγράφοντας ετήσια αύξηση 6,3%.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29/11

Ο ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ ΧΩΡΙΣ ΔΟΓΜΑΤΑ

Συναγερμός για τις επιθέσεις χάκερ

Τα πράγματα έχουν αγριέψει λόγω AI, λέει στέλεχος εταιρείας κυβερνοασφάλειας

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

«Τα πράγματα έχουν αγριέψει λόγω της τεχνητής νοημοσύνης. Παλαιότερα, ομάδα ατόμων προσπαθούσε χειροκίνητα να "χακάρει" τα συστήματα, τώρα έχουν αναλάβει οι AI agents που δουλεύουν ακατάπαυστα. Και δεν είναι μόνο ένας, αλλά χιλιάδες». Με αυτή τη φράση ανώτατο στέλεχος εταιρείας που παρέχει υπηρεσίες κυβερνοασφάλειας περιγράφει στην «Κ» την ανησυχία που επικρατεί για τη νέα μορφή των ψηφιακών απειλών. Μια ανησυχία που τον τελευταίο καιρό δεν λέει να κοπάσει. «Τα περιστατικά σε πελάτες μας, των οποίων τα συστήματα προστατεύουμε, αυξάνονται. Οι προσπάθειες δηλαδή επιτηδείων να παραβιάσουν τα συστήματά τους είναι πολλαπλάσιες τους τελευταίους μήνες». Η πίεση εντείνεται καθώς τα τελευταία συμβάντα καταδεικνύουν πως ακόμη και μεγάλοι οργανισμοί δεν είναι άτρωτοι απέναντι στις κυβερνοεπιθέσεις. Μέσα στην εβδομάδα έγινε γνωστό πως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέχτηκε κυβερνοεπίθεση με τη χρήση AI. Οι δράστες έβαλαν στο στόχαστρο προσωπικά δεδομένα υπαλλήλων της. Λίγες μόνο ημέρες πριν, συναγερμός σήμανε και στη Νορβηγία, όταν ο ενεργειακός κολοσσός Equinor εντόπισε κυβερνοεπίθεση σε ορισμένα πληροφοριακά συστήματα, η οποία δεν έπληξε την παραγωγή και τη λειτουργία του. Αναστάτωση προκάλεσε και το «κρασάρισμα» υπηρεσιών της Microsoft –παρότι έσπευσε να διευκρινίσει πως δεν συνδέονταν με κάποιο χάκινγκ– καθώς και πρόσφατες επιθέσεις εναντίον συνεργατών των Visa, Mastercard και JPMorgan Chase. «Αν σκεφτεί κανείς ότι χάκερ μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση ακόμη και στα ψυγεία ενός σούπερ μάρκετ, καταλαβαίνει πόσο έχει αλλάξει το τοπίο. Σήμερα, σχεδόν τα πάντα είναι συνδεδεμένα και μια φαινομενικά μικρή αδυναμία μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία μιας πολύ μεγαλύτερης επίθεσης. Για παράδειγμα, η πρόσβαση σε έναν λογαριασμό εργαζομένου μπορεί να δώσει σε έναν χάκερ τη δυνατότητα να κινηθεί σε άλλα εταιρικά συστήματα, να υποκλέψει δεδομένα ή ακόμη και να διακόψει κρίσιμες λειτουργίες», παρατηρεί στην «Κ» ο Αρης Ζηκόπουλος, συνιδρυτής της Hack The Box και managing director της Cyber Helmets. «Τέτοιες επιθέσεις υπήρχαν και πριν από δύο ή τρία χρόνια. Αυτό που έχει αλλάξει είναι η ταχύτητα και η κλίμακα. Πλέον, πίσω από πολλές επιθέσεις βρίσκονται οργανωμένες ομάδες που λειτουργούν σχεδόν σαν επιχειρήσεις. Υπάρχουν ακόμη και έτοιμα εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιος, χωρίς να έχει ιδιαίτερα εξειδικευμένες γνώσεις».

Πίσω από πολλές επιθέσεις βρίσκονται οργανωμένες ομάδες που λειτουργούν σχεδόν σαν επιχειρήσεις, επισημαίνει ο συνιδρυτής της Hack The Box.

Τα τελευταία συμβάντα καταδεικνύουν πως ακόμη και μεγάλοι οργανισμοί δεν είναι άτρωτοι απέναντι στις κυβερνοεπιθέσεις. Μέσα στην εβδομάδα έγινε γνωστό πως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέχτηκε κυβερνοεπίθεση με τη χρήση AI. Λίγες μόνο ημέρες πριν, συναγερμός σήμανε και στη Νορβηγία, όταν ο ενεργειακός κολοσσός Equinor εντόπισε κυβερνοεπίθεση σε ορισμένα πληροφοριακά συστήματα.

Ολοι αυτοί οι ψηφιακοί κίνδυνοι προκαλούν πονοκέφαλο στις επιχειρήσεις, οι οποίες αναζητούν ισχυρές ψηφιακές ασπίδες προστασίας. Ηδη σπεύδουν να αυξήσουν τους προϋπολογισμούς για να αμυνθούν έναντι των απειλών, καθώς οι παγκόσμιες δαπάνες για προϊόντα και υπηρεσίες ασφάλειας ξεπερνούν τα 300 δισ. δολ., κατά τις εκτιμήσεις της IDC για το 2026.

Συναγερμός έχει σημάνει και στη χώρα μας. Σύμφωνα με την έρευνα The State of Cybersecurity 2026 της Pylones Hellas, περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (55,78%) δήλωσαν πως ο προϋπολογισμός κυβερνοασφάλειας αυξήθηκε τους τελευταίους 12 μήνες, ενώ 1 στους 3 έχει αντιμετωπίσει περιστατικό ασφάλειας χωρίς συνέπειες. Αντίθετα, το 11,22% αναφέρει περιστατικό με συνέπειες. Το ενδιαφέρον εντείνεται και για την κάλυψη ψηφιακών κινδύνων. Τελευταία έρευνα της Ενωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος δείχνει πως τα ασφαλιστήρια cyber για τις επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 35,7% το 2025, φτάνοντας στα 2.758.

«Οπως κάθε εταιρεία χρειάζεται λογιστή για τη διαχείριση των οικονομικών της, έτσι πλέον χρειάζεται και κάποιον να διαχειρίζεται την κυβερνοασφάλειά της», εξηγεί στην «Κ» ο Νikos Λεβαντής, επικεφαλής marketing της Obrela, εταιρείας κυβερνοασφάλειας με περισσότερους από 250 πελάτες σε 21 χώρες. «Παρατηρούμε μια συνεχόμενη αύξηση της ζήτησης για εξειδικευμένες υπηρεσίες κυβερνοασφάλειας, με αξιοποίηση της AI και με την εποπτεία ειδικών. Καθώς οι επιθέσεις γίνονται ολοένα και πιο σύνθετες, καλούμαστε και εμείς να αναπτύξουμε πιο προηγμένες μεθόδους για να τις αποκρούσουμε», εξηγεί, προσθέτοντας πως ενώ παλαιότερα ψηφιακή προστασία ζητούσαν κυρίως μεγάλες επιχειρήσεις, πλέον υπάρχει ανησυχία και από μικρότερες, αφού η AI πολλαπλασιάζει τους δυνητικούς στόχους. «Πάντα σε έκτακτα περιστατικά υπάρχει ομάδα κρούσης που επεμβαίνει εκ των υστέρων για να βοηθήσει κάποιον που δεν προστατεύεται επαρκώς. Βλέπουμε αυξημένη ζήτηση για αυτή την υπηρεσία, ειδικά σε περιόδους κλιμάκωσης των γεωπολιτικών συγκρούσεων».

Στη μάχη ρίχνονται και μικρότερες εταιρείες. Τέτοια είναι η περίπτωση της Cymph, η οποία μέσω της πλατφόρμας της βοηθάει οργανισμούς να διαχειρίζονται κάποιο περιστατικό ασφαλείας. Το τελευταίο διάστημα «χτυπάει την πόρτα» δυνητικών πελατών, διαπιστώνοντας μεγαλύτερη ανταπόκριση. «Υπάρχει έντονη κινητικότητα και από το εξωτερικό», αναφέρει στην «Κ» ο Σπύρος Αντωνάτος, συνιδρυτής της εταιρείας, τονίζοντας πως εκτός από την AI που κάνει τις επιθέσεις γρήγορες και εύκολες, το ρυθμιστικό πλαίσιο, όπως η ευρωπαϊκή οδηγία NIS2, υποχρεώνει πλέον τις επιχειρήσεις σε κρίσιμους τομείς να οχυρωθούν.

Οι παγκόσμιες δαπάνες για προϊόντα και υπηρεσίες ασφάλειας ξεπερνούν τα 300 δισ. δολ., κατά τις εκτιμήσεις της IDC για το 2026.

Κίνδυνος AI δύο ταχυτήτων στις επιχειρήσεις

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης στην ελληνική οικονομία προσκρούει στη δομή του παραγωγικού ιστού: περίπου 950.000 από το ένα εκατομμύριο επιχειρήσεις απασχολούν κάτω από δέκα εργαζομένους, συγκεντρώνοντας σχεδόν το ήμισυ της ιδιωτικής απασχόλησης χωρίς τμήμα πληροφορικής. Κατά τη Eurostat (Δεκέμβριος 2025), η χρήση AI στις ελληνικές επιχειρήσεις με τουλάχιστον δέκα εργαζομένους περιορίζεται στο 8,9%, έναντι 20% στην Ε.Ε., 19,6% στην Ιρλανδία, 26% στη Γερμανία και 42% στη Δανία. Η υστέρηση αυτή εγκυμονεί τον κίνδυνο «τεχνητής νοημοσύνης δύο ταχυτήτων» μεταξύ μεγάλων ομίλων και μικρών μονάδων, όπως επισήμανε ο πρόεδρος του ΕΒΕΑ Γιάννης Μπρατάκος στο 5ο GenAI Summit, ενώ ο γενικός διευθυντής του ΙΝΣΕΤΕ Ηλίας Κικίλιας τόνισε ότι η τεχνολογία πρέπει να απαντά στις πραγματικές λειτουργικές ανάγκες των μικρών επιχειρήσεων, καλύπτοντας το μειονέκτημα παραγωγικότητάς τους.

Η πλατφόρμα AI Navigator των Gravity και PwC, τα διδάγματα από εννέα χώρες και γιατί η επιδότηση χωρίς διάγνωση οδηγεί σε αστοχίες.

Σε αυτό το κενό παρεμβαίνει η πρωτοβουλία AI Navigator, που παρουσιάστηκε στο ΚΠΙΣΝ και αναπτύχθηκε από την εταιρεία αναλύσεων και στρατηγικής επικοινωνίας Gravity The Newtons σε συνεργασία με την PwC. Οπως εξήγησαν ο πρόεδρος της The Newtons Laboratory και επικεφαλής της Gravity The Newtons Στέλιος Ζωντός, ο Partner της PwC Κυριάκος Ανδρέου και ο Director, AI Strategy της PwC Γιώργος Γουδέλης, πρόκειται για μια μεθοδολογία και ψηφιακή πλατφόρμα σε πιλοτική λειτουργία που σύντομα θα είναι ελεύθερα προσβάσιμη. Βασισμένη σε έρευνα μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων οργανώνει περιπτώσεις εφαρμογής ανά δραστηριότητα –από ξενοδοχεία μέχρι εστίαση και ενοικιάσεις αυτοκινήτων– προτείνοντας έναν πρακτικό οδικό χάρτη. Αντί για δαπανηρό ολικό μετασχηματισμό ή απλή αγορά συνδρομής, το εργαλείο επιτρέπει στον επιχειρηματία να πειραματιστεί σε ένα πεδίο, να εκπαιδεύσει το προσωπικό του και να κλιμακώσει με μετρήσιμα αποτελέσματα, με στόχο την αξιοποίησή του από επιμελητήρια και κλαδικούς φορείς.

Την αξία της καθοδήγησης πριν από την αγορά τεχνολογίας τεκμηριώνει η μελέτη της Gravity The Newtons («Εννέα δρόμοι προς τη μικρή επιχείρηση»), εξετάζοντας εννέα εθνικά προγράμματα. Τα ισχυρότερα αποτελέσματα καταγράφονται όπου επιδοτήθηκε η γνώση: στη Δανία (SMV: Digital, επιδότηση 50% για συμβουλευτική σε 3.500 έργα) οι δικαιούχοι αύξησαν τον τζίρο τους κατά 16,7% στη διετία έναντι 8,7% της ομάδας ελέγχου, ενώ στη Νότια Κορέα (vouchers έως 200 εκατ. γουόν σε πάνω από 1.000 έργα) οι πωλήσεις ενισχύθηκαν κατά 30% και η απασχόληση κατά 6 μονάδες. Αντίστοιχα, η Σιγκαπούρη διευκολύνει την επιλογή μέσω καταλόγου 300 προεγκεκριμένων λύσεων, τριμηνων δοκιμών (όπου 8 στις 10 επιχειρήσεις συνέχισαν τη χρήση) και της συμβολής τραπεζών όπως η DBS, ανεβάζοντας τη χρήση AI στις ΜμΕ από 4,2% το 2023 σε 23,4% το 2025, αν και η απόσταση από τις μεγάλες εταιρείες (70,4%) διευρύνθηκε.

Αντιθέτως, η επιδότηση λογισμικού χωρίς συμβουλευτική υποστήριξη υποαποδίδει. Στη Βρετανία, το «Help to Grow: Digital» έκλεισε πρόωρα με 830 εξαργυρωμένα vouchers έναντι στόχου 100.000, κοστίζοντας 33 εκατ. στερλίνες ή 40.000 στερλίνες ανά ωφελούμενο. Στην Ισπανία, το «Kit Digital» (3,067 δισ. ευρώ σε 670.000 δικαιούχους) αύξησε τη συνολική παραγωγικότητα μόλις κατά 1,2% (Τράπεζα της Ισπανίας), οδηγώντας το 2024 σε προσθήκη συμβουλευτικού σκέλους 300 εκατ. ευρώ. Υψηλή διείσδυση πέτυχαν όσες χώρες αξιοποίησαν τοπικούς θεσμούς και προέταξαν τη διάγνωση: η Γερμανία με 100 ουδέτερους εκπαιδευτές AI προσέγγισε δωρεάν 360.000 επιχειρήσεις, η Ιταλία εξυπηρετεί 150.000 ετησίως μέσω 88 σημείων στα επιμελητήρια, ενώ Πορτογαλία (25 επιταχυντές) και Ιρλανδία (31 τοπικά γραφεία) χορηγούν vouchers μόνο έπειτα από υποχρεωτική διάγνωση ωριμότητας.

Για την Ελλάδα –όπου στους δύο κύκλους του «Ψηφιακά Εργαλεία ΜμΕ» διατέθηκαν 226 εκατ. ευρώ χωρίς συμβουλευτικό σκέλος, με 411.000 αιτήσεις για 64.300 θέσεις στον δεύτερο κύκλο– προτείνεται αρχιτεκτονική δύο επιπέδων μέσω των 59 επιμελητηρίων, των 7 Κόμβων Ψηφιακής Καινοτομίας, των τραπεζών και των λογιστών, αξιοποιώντας την υποχρεωτική ηλεκτρονική τιμολόγηση. Το πρώτο επίπεδο (διάδοση) παρέχει δωρεάν τριώρη διάγνωση, ελληνικό κατάλογο λύσεων και τριμηνη δοκιμή με κόστος 258 ευρώ ανά επιχείρηση, ενώ το δεύτερο (εμβάθυνση) χρηματοδοτεί εξειδικευμένα έργα με δημόσια συμμετοχή 6.300 ευρώ. Σε βάθος τριετίας, το κεντρικό σενάριο (135.000 επιχειρήσεις στο πρώτο επίπεδο και 6.000 έργα στο δεύτερο) κοστολογείται στα 72,7 εκατ. ευρώ (24 εκατ. ετησίως), με το χαμηλό στα 35,6 εκατ. και το υψηλό στα 126,8 εκατ. ευρώ.

Δημήτρης Κ. Μέλισσας & Χρίστης Θ. Λοττίδης
ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Αθήνα
• Ιπποκράτους 23 | Τ.Κ. 10679
• Κ. Λουκάρεως 29 και Μομφεράτου 154 | Τ.Κ. 11475
Θεσσαλονίκη
• Φράγκων 1 | Τ.Κ. 54626
• Εθ. Αμύνης 42 | Τ.Κ. 54621
Λευκωσία
• Νικολάου Σαριπόλου 2 Γωνία & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη
Η Δημοκρατία προϋποθέτει διαφάνεια, προϋποθέτει αξιοπιστία, προύποθέτει την τήρηση των κανόνων, που η ίδια έχει θεσπίσει, άσχετα με το τι θέλει να ακούσει ο κάθε πολίτης
€22
www.sakkoulas.gr

Ανάπτυξη 2,3% το 2027 με μοχλό τις επενδύσεις

Αποκλιμάκωση πληθωρισμού στο 2,8% από 4% φέτος και διατήρηση κατανάλωσης σε υψηλά επίπεδα προβλέπει ο προϋπολογισμός

Της **ΘΕΛΜΑΣ ΧΑΤΖΗΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Υψηλό πληθωρισμό με έκρηξη στα φορολογικά έσοδα, αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ με αντίστοιχη μείωση του δημοσίου χρέους και υψηλές δαπάνες για τις παρεμβάσεις στήριξης του εισοδήματος προβλέπει για το 2026 και το 2027 το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Στον τελικό προϋπολογισμό που κατατέθηκε χθες στη Βουλή, τα δημοσιονομικά και τα μακροοικονομικά μεγέθη προδίδουν τη συνεχιζόμενη επίδραση της ενεργειακής κρίσης και το επόμενο έτος.

Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να φτάσει από 2% το 2026 σε 2,3% το 2027 με στήριγμα αφενός την αύξηση των επενδύσεων (7,9% το 2027) παρά το επενδυτικό κενό που θα δημιουργήσει η λήξη του Ταμείου Ανάκαμψης, αφετέρου τη διατήρηση της ιδιωτικής και δημόσιας κατανάλωσης σε υψηλά επίπεδα (1,5% και 1,4% αντίστοιχα το 2027). Παράλληλα, ο πληθωρισμός αναμένεται να αποκλιμακωθεί από 4% το 2026 σε 2,8% το 2027, με το υπουργείο να αναθεωρεί προς τα επάνω τις προβλέψεις του Οκτωβρίου λόγω των τιμών ενέργειας που παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Στο μεταξύ, ο υψηλός πληθωρισμός συντελεί στην αύξηση των φορολογικών εσόδων, αλλά και στη διόγκωση του ονομαστικού ΑΕΠ. Ειδικότερα, το ονομαστικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 263,4 δισ. ευρώ το 2026 και σε 275,9 δισ. ευρώ το 2027. Σε ό,τι αφορά το χρέος, μετά τη διόγκωση του ΑΕΠ σε ονομαστικούς όρους, αλλά και τις πρόωρες αποπληρωμές ύψους 12,84 δισ. ευρώ, προβλέπεται να υποχωρήσει φέτος σε 135,8% του ΑΕΠ, φέρνοντας την Ελλάδα στη δεύτερη θέση στην Ε.Ε. ως προς τον δείκτη χρέους/ΑΕΠ, για πρώτη φορά έπειτα από 20 χρόνια. Το 2027, αναμένεται να υποχωρήσει περαιτέρω στο 128,5% του ΑΕΠ.

Οσον αφορά το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να μειωθεί από 8,4% το 2026 σε 7,9% το 2027, ενώ οι αμοιβές ανά εργαζόμενο αναμένεται να ενισχυθούν κατά 3,7% το 2026 και 3,9% το 2027.

Ταυτόχρονα, το προσχέδιο του προϋπολογισμού αποτυπώνει τις αυξημένες δαπάνες για την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος και την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Για το 2027 προβλέπεται άλμα δαπανών 1,114 δισ. ευρώ έναντι του στόχου σε συνολικά 87,907 δισ. ευρώ, ενώ για το 2027 αναμένεται να μειωθούν στα 85,784 δισ. ευρώ κυρίως λόγω της λήξης του Ταμείου Ανάκαμψης. Για το επόμενο έτος έχει ενσωματωθεί αυξημένη πρόβλεψη για δαπάνες 200 εκατ. ευρώ προς κάλυψη τυχόν αναγκών από την ενεργειακή κρίση. Ανάμεσα στις κυριότερες δημοσιονομικές παρεμβάσεις για το 2027 περιλαμβάνεται η απαλλαγή –για τους συνεπείς ελεύθερους επαγγελματίες– από τις προσαυξήσεις βάσει του κύκλου εργασιών και της μισθοδοσίας προσωπικού, κατά τον υπολογισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος. Επίσης, προβλέπεται ο μηδενισμός του φορολογικού συντελεστή για τους επαγγελματίες αγρότες και τους τριτέκνους με φορολογητέο εισόδημα έως 20.000 ευρώ.

Το χρέος εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει φέτος σε 135,8% του ΑΕΠ, φέρνοντας την Ελλάδα στη δεύτερη θέση στην Ε.Ε. ως προς τον δείκτη χρέους/ΑΕΠ, πρώτη φορά μετά 20 χρόνια.

Θεσπίζεται, μεταξύ άλλων, επίδομα Χριστουγέννων ύψους 500 ευρώ μεικτά για τους δημοσίους υπαλλήλους και ειδικός επενδυτικός λογαριασμός για παιδιά με κρατική συνεισφορά.

Στον προϋπολογισμό περιλαμβάνεται επίσης η αύξηση της ενισχυσης του Νοεμβρίου σε συνταξιούχους, άτομα με αναπηρία και ανασφάλιστους υπερηλίκους από 300 ευρώ σε 400 ευρώ καθαρά και η επέκταση της ενίσχυσης στους συνταξιούχους άνω των 65 ετών από τον Νοέμβριο του 2026. Προβλέπεται η θέσπιση επιδόματος Χριστουγέννων ύψους 500 ευρώ μεικτά για τους δημοσίους υπαλλήλους από το 2027, καθώς και η θέσπιση ειδικού επενδυτικού λογαριασμού για παιδιά με κρατική συνεισφορά έως 1.200 ευρώ ετησίως έως τη συμπλήρωση των 18 ετών. Επιπλέον, αναφέρεται η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 0,5% από τον Απρίλιο 2027 για τον ιδιωτικό τομέα, η κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος στην ελληνική περιφέρεια και τη Θεσσαλονίκη, η μείωση της προκαταβολής φόρου από 55% σε 50% για τους ελεύθερους επαγγελματίες από το φορολογικό έτος 2027 και η θέσπιση επιταχυνόμενων αποσβέσεων σε 6 έτη από 10 έτη για επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό των επιχειρήσεων. Στις βασικές παρεμβάσεις αναφέρεται και η τιμαριθμοποίηση των αναπηρικών επιδομάτων, η κατάργηση από το 2027 του ΕΝΦΙΑ σε οικισμούς έως 2.000 κατοίκων και έως 2.200 κατοίκων στη Δυτική Μακεδονία και στις περιφερειακές ενότητες που εφάπτονται στα χερσαία σύνορα της χώρας. Σημειώνεται επίσης η αύξηση του εθνικού σκέλους του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων με νέες επενδύσεις με στόχο μεταξύ άλλων τη μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος.

Επιπλέον, τίθεται στόχος αύξησης του κατώτατου μισθού στα 1.000 ευρώ, με δύο αυξήσεις, τον Απρίλιο του 2027 και τον Ιανουάριο του 2028. Για το στεγαστικό ζήτημα δημιουργείται τέλος πρόγραμμα «Σπίτι μου ΙΙΙ» με πόρους 2 δισ. ευρώ.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα δημοσιονομικά μέτρα που έχουν ανακοινωθεί, το πρωτογενές πλεόνασμα αναμένεται να ανέλθει σε 3,6% του ΑΕΠ το 2026, και σε 3,2% το 2027, ενώ το συνολικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε 0,6% το 2026 και σε 0,1% το 2027.

Κυριότερες μόνιμες δημοσιονομικές παρεμβάσεις

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	2026	2027
Απαλλαγή από τις προσαυξήσεις ελάχιστου καθαρού εισοδήματος για συνεπείς **ελεύθερους επαγγελματίες**	0	-170
Μείωση **φορολογικού συντελεστή** κατά κύριο επάγγελμα **αγροτών σε 0%** για εισοδήματα **έως 20.000 ευρώ**	0	-87
Μείωση ασφαλιστικών **εισφορών ιδιωτικού τομέα** κατά 0,5% από Απρίλιο 2027	0	-163
Μείωση **φορολογικού συντελεστή τριτέκνων σε 0%** για εισοδήματα **έως 20.000 ευρώ**	0	-55
Οριζόντια **αύξηση μισθών δημοσίων** υπαλλήλων βάσει αύξησης κατώτατου μισθού	0	-382
Επίδομα εορτών **Χριστουγέννων 500 ευρώ** μεικτά από Δεκέμβριο 2027	0	-433
Αύξηση ενίσχυσης **συνταξιούχων στα 400 ευρώ** και επέκταση δικαιούχων	-301	-301
Σταδιακή **κατάργηση τέλους επιτηδεύματος**	0	-82
Αύξηση επιστροφής **επενδυτικού R&D Clawback**	0	-25
Αύξηση εθνικού σκέλους **Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων**	-300	-400
Κατάργηση **ΕΝΦΙΑ** σε οικισμούς **έως 2.000 κατοίκων** και **έως 2.200 στη Δυτική Μακεδονία**	0	-8

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	2026	2027
Αύξηση **φόρου μεταβίβασης σε 15%** για αγορά κατοικίας από φορολογικούς **κατοίκους τρίτων χωρών**	0	41
Παράταση μείωσης φόρου εισοδήματος για δαπάνες **αναβάθμισης κτιρίων**	0	-5
Επέκταση **απαλλαγής ΦΠΑ στα νέα κτίρια**	0	-18
Ειδικός **επενδυτικός λογαριασμός για βρέφη** με κρατική συνεισφορά **έως 1.200 ευρώ** ετησίως	0	-55
Τιμαριθμοποίηση **αναπηρικών επιδομάτων**	0	-47
Αύξηση **voucher βρεφονηπιακών σταθμών** κατά 10% και αλλαγή εισοδηματικών ορίων	0	-37
Αύξηση **επιδόματος γέννησης πολυτέκνων** κατά 1.000 ευρώ ανά τέκνο	-4	-4
Φορολογική **προστασία μονογονεϊκότητας**	0	-10
Αύξηση **αποζημίωσης σίτισης φοιτητών**	0	-27
Μείωση ΦΠΑ σε **είδη γυναικείας υγιεινής**	0	-15
ΣΥΝΟΛΟ	-605	-2.282

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

15ος ακριβότερος δρόμος η Ερμού παγκοσμίως

Το μέσο μηνιαίο ενοίκιο αυξήθηκε κατά 2% το 2026 σε ετήσια βάση, σε 315 ευρώ ανά τ.μ./μήνα ή 3.780 ευρώ/τ.μ. τον χρόνο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σταθερά στις υψηλές θέσεις της παγκόσμιας κατάταξης με τους ακριβότερους εμπορικούς δρόμους βρίσκεται η οδός Ερμού. Στην τελευταία ετήσια έκθεση που επιμελείται η Cushman & Wakefield για το 2026, εκ των μεγαλύτερων ομίλων παροχής υπηρεσιών συμβούλων ακινήτων διεθνώς, η Ερμού διατηρείται στη 15η θέση, όπου βρισκόταν και πέρυσι, καθώς το μέσο μηνιαίο ενοίκιο αυξήθηκε κατά 2% σε ετήσια βάση, σε 315 ευρώ/τ.μ./μήνα, ή 3.780 ευρώ/τ.μ. τον χρόνο. Πρόκειται για τιμή που είναι σχεδόν διπλάσια συγκριτικά με άλλες δημοφιλείς εμπορικές πιάτσες, όπως για παράδειγμα η οδός Τσιμισκή στη Θεσσαλονίκη, ή η Γλυφάδα, όπου το μέσο μηνιαίο κόστος διαμορφώνεται πέριξ των 165 ευρώ/τ.μ.

Οπως επισημαίνει η Νίκη Σύμπουρα, ιδρύτρια της Cushman & Wakefield Proprius, «η σταθερή παρουσία της Ερμού στη 15η θέση επιβεβαιώνει ότι η Αθήνα βρίσκεται πλέον σταθερά στον χάρτη των διεθνών εμπορικών σημάτων. Ο ισχυρός τουρισμός, η ανθεκτικότητα της καταναλωτικής δαπάνης και η εξαιρετικά περιορισμένη διαθεσιμότητα χώρων υψηλών προδιαγραφών εξακολουθούν να στηρίζουν τα μισθώματα. Εκτιμούμε ότι η ζήτηση για καταστήματα-ναυαρχίδες στην Ερμού θα παραμείνει ισχυρή και το 2027».

Η Ερμού βρίσκεται ακριβώς μετά τη Maximilianstraße του Μονάχου (14η θέση, 4.320 ευρώ/τ.μ. ετησίως) και πριν από την Passeig de Gràcia της Βαρκελώνης (16η θέση, 3.660 ευρώ/τ.μ. ετησίως). Διατηρεί επίσης υψηλότερη θέση από γνωστούς εμπορικούς δρόμους της Ευρώπης, όπως η Grafton Street στο Δουβλίνο, η Parizska στην Πράγα και η P.C. Hooftstraat στο Αμστερνταμ.

Σύμφωνα με την ανάλυση της Cushman & Wakefield Proprius, που αποτελεί τον αποκλειστικό συνεργάτη της Cushman & Wakefield στην Ελλάδα και στην Κύπρο, «η ετήσια αύξηση των μισθωμάτων κατά 2% στην Ερμού είναι ελαφρώς χαμηλότερη από τον παγκόσμιο μέσο όρο του 3% και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 2,9%. Η ισχύς της Ερμού έγκειται στη σταθερότητα και όχι στις απότομες αυ-

Ο τουρισμός, η ανθεκτικότητα της κατανάλωσης και η περιορισμένη διαθεσιμότητα χώρων υψηλών προδιαγραφών στηρίζουν τα μισθώματα.

ξήσεις. Διαχρονικά, τα μισθώματα παραμένουν σε γενικές γραμμές σταθερά ή ακολουθούν ανοδική πορεία, με λιγότερες διακυμάνσεις σε σύγκριση με πολλούς άλλους κορυφαίους εμπορικούς δρόμους. Η σταθερή ανάπτυξη της Ερμού την καθιστά μία από τις πιο προβλέψιμες αγορές εμπορικών ακινήτων υψηλών προδιαγραφών, τόσο για τους λιανεμπόρους όσο και για τους επενδυτές». Σε διεθνές επίπεδο, στην κορυφή της παγκόσμιας κατάταξης για το 2026 έχει επιστρέψει η Upper Fifth Avenue της Νέας Υόρκης, κάτι μάλιστα που συμβαίνει για πρώτη φορά από το 2023. Ο λόγος είναι η σημαντική αύξηση των μισθωμάτων κατά 35%, σε 25.000 ευρώ/τ.μ. σε ετήσια βάση. Ακολουθούν η New Bond Street του Λονδίνου με ετήσιο κόστος 20.642 ευρώ/τ.μ. και η Via Montenapoleone του Μιλάνου, όπου το κόστος μίσθωσης διαμορφώνεται σε 20.000 ευρώ/τ.μ τον χρόνο.

Σε αμφότερες αυτές τις εμπορικές οδούς τα ενοίκια παρέμειναν σταθερά κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους. Στον αντίποδα, στην τέταρτη Tsim Sha Tsui, οδό που βρίσκεται στο Χονγκ Κονγκ, παρατηρήθηκε πτώση κατά 3%, σε 13.016 ευρώ/τ.μ. σε ετήσια βάση, ενώ σταθερά ήταν τα ενοίκια στην Avenue des Champs-Elysées του Παρισιού, σε 12.519 ευρώ/τ.μ. τον χρόνο. Οπως είναι εμφανές, οι τρεις πρώτες εμπορικές οδοί καταγράφουν μισθώματα που απέχουν σημαντικά από τον υπόλοιπο κόσμο.

Η Ερμού βρίσκεται ακριβώς μετά τη Maximilianstraße του Μονάχου (14η θέση, 4.320 ευρώ/τ.μ. ετησίως) και πριν από την Passeig de Gràcia της Βαρκελώνης (16η θέση, 3.660 ευρώ/τ.μ. ετησίως) στην παγκόσμια κατάσταση με τους ακριβότερους δρόμους. Διατηρεί επίσης υψηλότερη θέση από γνωστούς εμπορικούς δρόμους της Ευρώπης, όπως η Grafton Street στο Δουβλίνο, η Parizska στην Πράγα και η P.C. Hooftstraat στο Αμστερνταμ.

Η έκθεση της Cushman & Wakefield παρακολουθεί 147 εμπορικές τοποθεσίες σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή έρευνα παρατηρείται μέση αύξηση των ενοικίων κατά 3% (σε τοπικό νόμισμα), από 4,3% το 2025. Αύξηση ενοικίων καταγράφεται στο 49% των δρόμων, ενώ στο 32% οι τιμές έμειναν σταθερές και στο υπόλοιπο 19% υποχώρησαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η Αμερική και η περιοχή Ασίας - Ειρηνικού κατέγραψαν την υψηλότερη αύξηση, κατά 3,1%, ενώ ακολούθησε η Ευρώπη με 2,9%. Οι ευρωπαϊκοί εμπορικοί δρόμοι με τις μεγαλύτερες αυξήσεις ήταν η Calea Victoriei στο Βουκουρέστι με 29%, ενώ ακολούθησαν με αυξήσεις 13% το Covent Garden και η Regent Street του Λονδίνου. Αντιστοίχως, κατά 7% αυξήθηκαν οι τιμές των ενοικίων στην Passeig de Gràcia της Βαρκελώνης και κατά 5% στη Serrano της Μαδρίτης.

Ωστόσο, όπως είναι εμφανές και στην οδό Ερμού, ο αριθμός των νέων μισθώσεων είναι χαμηλός, καθώς η διαθεσιμότητα χώρων είναι περιορισμένη. Είναι χαρακτηριστικό ότι στους 30 κορυφαίους εμπορικούς δρόμους σημειώθηκαν μόλις 153 νέες μισθώσεις και εγκαίνια καταστημάτων, με το 90% των επιφανειών να απορροφάται από διεθνή εμπορικά σήματα, ενώ στους περισσότερους κορυφαίους εμπορικούς δρόμους τα ποσοστά κενών καταστημάτων παραμένουν σε μονοψήφια επίπεδα.

Γολγοθάς η μεταβίβαση και με το Κτηματολόγιο

Μετά τρεις δεκαετίες και 1 δισ. ευρώ το έργο ολοκληρώνεται, αλλά οι περισσότερες εγγραφές ακινήτων έχουν λάθη

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τρεις δεκαετίες χρειάστηκαν προκειμένου να οδεύει προς ολοκλήρωση η διαδικασία κτηματογράφησης της χώρας, ένα έργο που στοίχισε 1 δισ. ευρώ προκειμένου να αποτυπωθούν με ακρίβεια οι ιδιοκτησίες και τα όρια των ακινήτων σε όλη την επικράτεια. Ωστόσο, όπως φαίνεται, θα χρειαστούν ακόμη πολλά χρόνια έως ότου το Εθνικό Κτηματολόγιο μπορέσει να λειτουργήσει αποτελεσματικά και με ταχύτητα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την επιτάχυνση της διαδικασίας αγοραπωλησίας, γονικής παροχής ή κληρονομιάς ενός ακινήτου. Αιτία είναι ο μεγάλος όγκος λαθών που έχουν γίνει στις εγγραφές των δικαιωμάτων στο Κτηματολόγιο, ο οποίος αφορά τόσο αστικά ακίνητα όσο και αγροτεμάχια. Το γεγονός αυτό καθιστά κάθε μεταβίβαση ακινήτου έναν «Γολγοθά» για τους ενδιαφερομένους, παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει, τόσο νομοθετικές όσο και σε επίπεδο λειτουργίας των κτηματολογικών γραφείων. Υπενθυμίζεται ότι σήμερα το Κτηματολόγιο έχει ολοκληρωθεί σε ποσοστό 99% αναφορικά με την ανάρτηση των δικαιωμάτων, ενώ το ποσοστό περαίωσης (οριστικοποίηση των κτηματολογικών πινάκων και διαγραμμάτων και έναρξη λειτουργίας του Κτηματολογίου) διαμορφώνεται στο 81%.

Οπως αναφέρει στην «Κ» ο κ. Μάνος Κρανίδης, γραμματέας Ενημέρωσης της ΠΟΜΙΔΑ και πολιτικός μηχανικός, «τα περισσότερα συμβόλαια φέρουν λάθη στις μετρήσεις των επιφανειών των ακινήτων, διότι δεν προβλεπόταν η ακριβής καταγραφή των τετραγωνικών από μηχανικό μέχρι το 2022, όταν κατέστη υποχρεωτική η έκδοση της ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου. Το αποτέλεσμα είναι οι κτηματολογικές εγγραφές να φέρουν κι αυτές λάθη που χρήζουν διόρθωσης».

Σε πρόσφατη μελέτη του το ΚΕΦΙΜ (Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών) επισημαίνει ότι ένα μεγάλο μέρος του υφιστάμενου αποθέματος κατοικιών που ξεπερνάει το 50% (κατ' άλλους προσεγγίζει το 80%) φέρει μικρές ή μεγαλύτερες αποκλίσεις μεταξύ συμβολαίων, Ε9, Κτηματολογίου και πραγματικής κατάστασης του ακινήτου, καθώς και πολεοδομικές εκκρεμότητες ή αυθαίρετες παρεμβάσεις που απαιτούν τακτοποίηση πριν από οποιαδήποτε μεταβίβαση. Παράλληλα, η συγκεκριμένη μελέτη συμπληρώνει ότι «οι διαδικασίες αυτές δημιουργούν επιπλέον σημεία συμφόρησης σε μηχανικούς, συμβολαιογράφους και πολεοδομικές υπηρεσίες, προκαλώντας πρόσθετη καθυστέρηση στη συναλλαγή. Ετσι, ένα σημαντικό ποσοστό των ακινήτων έχουν καταχωρισθεί με λάθος τρόπο στο Κτηματολόγιο όχι μόνο κατά τις πρώτες φάσεις του έργου, αλλά και στις πιο πρόσφατες των τελευταίων ετών, με αποτέλεσμα σήμερα να απαιτούνται διορθώσεις προτού ολοκληρωθεί οποιαδήποτε συναλλαγή.

Κατά το ΚΕΦΙΜ, μάλιστα, η μέση διάρκεια ολοκλήρωσης μιας μεταβίβασης ακινήτου στην Ελλάδα ανέρχεται σε 226 ημέρες (περίπου 7,5 μήνες), ενώ σε αρκετές περιπτώσεις υπερβαίνει το ένα έτος.

Οι συνέπειες είναι ορατές στα κτηματολογικά γραφεία της χώρας, που έχουν αντικαταστήσει τα παλαιά υποθηκοφυλακεία. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, από τα περίπου 39,15 εκατ. ιδιοκτησιακά δικαιώματα σε όλη τη χώρα, το 8,82%, ή 3,45 εκατ., εμφανίζεται ως άγνωστου ιδιοκτήτη. Παράλληλα όμως, όπως τονίζεται στην έκθεση, πάνω από τις μισές συμβάσεις κτηματογράφησης της τελευταίας δεκαετίας (3η και 4η γενιά) ολοκληρώθηκαν χωρίς προηγουμένως να έχουν εξεταστεί οι αιτήσεις διόρθωσης και οι ενστάσεις από τις αρμόδιες επιτροπές, ενώ ένα πρόσθετο 15% ολοκληρώθηκε χωρίς να έχουν εξεταστεί ούτε οι αιτήσεις διόρθωσης από τον ίδιο τον ανάδοχο που ανέλαβε το έργο. Κάπως έτσι, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Φεβρουάριος 2026), που περιλαμβάνονται στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκκρεμούσαν περίπου 233.000 υποθέσεις. Κάποιες ενστάσεις αφορούν λάθη στην καταχώριση από τους ίδιους τους ιδιοκτήτες, ενώ άλλες αφορούν και λάθη που έχουν γίνει από τους αναδόχους που ολοκλήρωσαν το έργο της κτηματογράφησης. Μάλιστα, σύμφωνα με καταγγελίες συλλόγων μηχανικών, παρότι επισημάνθηκαν και υποβλήθηκαν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά από τους ενδιαφερομένους, ουδέποτε διορθώθηκαν. Στα νούμερα αυτά δεν περιλαμβάνονται ασφαλώς και τα λάθη που θα προκύψουν στην πορεία, όταν οι ιδιοκτήτες θα θελήσουν να μεταβιβάσουν τα ακίνητά τους.

Οπως φαίνεται, θα χρειαστούν ακόμη πολλά χρόνια έως ότου το Κτηματολόγιο μπορέσει να λειτουργήσει αποτελεσματικά και με ταχύτητα. Αιτία, ο μεγάλος όγκος λαθών που έχουν γίνει στις εγγραφές των δικαιωμάτων, τόσο για αστικά ακίνητα όσο και για αγροτεμάχια.

Χαρακτηριστική είναι η καταγγελία του Συλλόγου Μηχανικών Ελευθέρων Επαγγελματιών Τριφυλίας, που αναφέρεται στο Κτηματολόγιο των περιοχών της Μεσσηνίας και της Ηλείας. «Στους 4,5 μήνες που μεσολάβησαν από την ολοκλήρωση της κτηματογράφησης στην περιοχή, διαπιστώνουμε ότι τα "λάθη" που εμφανίζονται στην κτηματογράφηση σε όσες περιπτώσεις ήρθαν στα γραφεία μας για μεταβίβαση, πώληση, αποδοχή κληρονομιάς ή οτιδήποτε άλλο ανέρχονται σε ποσοστό πάνω από 80%, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να προχωρήσει τίποτα αν δεν προηγηθεί η "διόρθωση" στο Κτηματολόγιο». Σύμφωνα με την ανακοίνωση των μηχανικών, η οποία έως ένα βαθμό αποτυπώνει την κατάσταση που ισχύει σε πληθώρα περιοχών της χώρας, αυτά τα λάθη περιλαμβάνουν εσφαλμένη απεικόνιση των ορίων, αλλά και μη καταχώριση του μεγαλύτερου ποσοστού συμβολαίων που συντάχθηκαν από το 2023 έως το 2025, με αποτέλεσμα το ακίνητο σήμερα να εμφανίζεται στο όνομα του προηγούμενου ιδιοκτήτη ή ως αγνώστου.

Στους συμβολαιογράφους τα «κλειδιά» των ακινήτων

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές κινήσεις και νομοθετικές παρεμβάσεις προκειμένου να υπάρξει επιτάχυνση των διαδικασιών και της γραφειοκρατίας που συνοδεύει τη μεταβίβαση ακινήτων. Μεταξύ των πιο πρόσφατων κινήσεων είναι η διάταξη που περιλαμβάνεται στον νόμο 5293/2026, με τίτλο «Παρεμβάσεις για ένα κράτος πιο φιλικό στον πολίτη», και ψηφίστηκε νωρίτερα εντός του έτους.

Στο πλαίσιο αυτό προβλέφθηκε η καθιέρωση των συμβολαιογράφων σε «υπηρεσία μίας στάσης» για τη διαχείριση όλης της διαδικασίας μιας μεταβίβασης ακινήτου, από αγοραπωλησίες και γονικές παροχές μέχρι αποδοχές κληρονομιάς. Η πρωτοβουλία είναι σημαντική, ωστόσο, παρότι έχουν μεσολαβήσει περί τους έξι μήνες, εξακολουθεί να μην έχει εκδοθεί η απαιτούμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση των υπ. Δικαιοσύνης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αλλά και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σε συνεργασία με τον διοικητή της ΑΑΔΕ.

Σε κάθε περίπτωση, μόλις αυτό συμβεί, οι πολίτες θα μπορούν πλέον να απευθύνονται σε μόνο ένα σημείο, στο γραφείο του συμβολαιογράφου, το οποίο και θα αναλαμβάνει το σύνολο των διαδικασιών, από τη συλλογή των απαιτούμενων δικαιολογητικών έως τη σύνταξη και τη μεταγραφή του συμβολαίου στο Κτηματολογικό Γραφείο, αξιοποιώντας τις δυνατότητες διαλειτουργικότητας με τις όλες τις δημόσιες αρχές και υπηρεσίες και το Κτηματολόγιο.

Μεταξύ άλλων θα συλλέγει αποδεικτικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, την ηλεκτρονική ταυτότητα κτιρίου, το κτηματολογικό φύλλο και κτηματολογικό διάγραμμα του μεταβιβαζόμενου ακινήτου, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη συμπλήρωση της δήλωσης φόρου μεταβίβασης ακινήτου, η τον φόρο κληρονομιάς, δωρεάς ή γονικής παροχής για το μεταβιβαζόμενο ακίνητο, ενώ θα έχει και τη δυνατότητα να παρακρατεί από το τίμημα και να καταβάλλει στην εφορία το ποσό προς εξόφληση των οφειλών προς το Δημόσιο (π.χ. προς άρση τυχόν κατάσχεσης). Παράλληλα θα εισπράττει και θα αποδίδει τα τέλη εγγραφής του συμβολαίου στο Κτηματολόγιο και θα υποβάλλει και τη συμβολαιογραφική πράξη σε αυτό. Με αυτόν τον τρόπο εκτιμάται ότι θα μειωθούν ο χρόνος και η ταλαιπωρία των ιδιοκτητών, που σήμερα καλούνται να συλλέξουν μια σειρά από πιστοποιητικά, συχνά χωρίς να διαθέτουν την απαιτούμενη εξοικείωση, κάτι που επίσης συμβάλλει στον χρόνο που χρειάζεται έως ότου ολοκληρωθεί μια συναλλαγή. Ακόμη πιο σημαντική κρίνεται ασφαλώς η δυνατότητα που έχει παρασχεθεί στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες να προχωρούν σε μονομερή τροποποίηση της σύστασης οριζοντίου ιδιοκτησίας, χωρίς να απαιτείται η συναίνεση και εκείνων των όμορων διαμερισμάτων, ή ακόμη και του υπόλοιπου κτιρίου, όπως οριζόταν στις αρχικές εκδοχές του θεσμικού πλαισίου για την έκδοση της ηλεκτρονικής ταυτότητας κτιρίου. Ετσι, την τελευταία διετία έχει διευκολυνθεί σημαντικά το έργο των μηχανικών που προχωρούν πλέον στη σύνταξη και έκδοση των σχετικών εκθέσεων, με βάση τον χρόνο και τον προσωπικό φόρτο τους, χωρίς άλλες πηγές καθυστερήσεων. Ασφαλώς είναι τέτοιος ο φόρτος τόσο των ιδίων όσο και των συμβολαιογραφικών γραφείων που επικυρώνουν τις τροποποιήσεις των συστάσεων, που και πάλι απαιτούνται κατά μέσον όρο 3-6 μήνες, εφόσον πρόκειται για ακίνητα σε περιοχές με μεγάλο κτιριακό απόθεμα και σημαντική ζήτηση.

MUSKITA

Νέα καμπάνια «Aluminium Shaping Life»

Η MUSKITA Aluminium Industries παρουσιάζει τη νέα της τηλεοπτική διαφήμιση, την κεντρική διαφήμιση της καμπάνιας «Aluminium Shaping Life.». Η διαφήμιση αφηγείται μια ολόκληρη ζωή μέσα από το σπίτι που τη φιλοξενεί, και μιλά πρώτα απ' όλα στον άνθρωπο που ζει σε χώρους διαμορφωμένους από τα συστήματα της MUSKITA. Το αλουμίνιο της MUSKITA δεν είναι ποτέ το θέμα της ιστορίας. Είναι το σταθερό φόντο της. Η διαφήμιση επιλέγει συνειδητά να μην εστιάσει σε κανένα πρόσωπο. Ακολουθεί τα χέρια, που μεγαλώνουν και ωριμάζουν μέσα από την ομορφιά, την τρυφερότητα και τις περιπέτειες της ζωής, ώστε ο καθένας να μπορεί να δει τον εαυτό του ή την οικογένειά του μέσα από τον φακό της. Η καμπάνια αποτελεί την πιο ορατή έκφραση της ανανεωμένης ταυτότητας της MUSKITA και ένα βήμα προς μια πιο ανθρώπινη επικοινωνία. Μετά από δεκαετίες που έχει συμβάλει στη δημιουργία σπιτιών και κτιρίων στην Κύπρο και διεθνώς, επιλέγει να μιλήσει όχι μόνο στους επαγγελματίες που σχεδιάζουν και υλοποιούν τους χώρους, αλλά και σε όσους τους ζουν. Η τηλεοπτική διαφήμιση «Aluminium Shaping Life.» προβάλλεται ήδη τηλεοπτικά, διαδικτυακά και ραδιοφωνικά.

LURPAK®

Γιόρτασε 125 χρόνια με ένα λαμπερό gala dinner

Το LURPAK® γιόρτασε τα 125 χρόνια του με ένα anniversary gala dinner, την Πέμπτη 19 Νοεμβρίου, στο 1888 Events Venue στην Παλιά Λευκωσία. Εκπρόσωποι της Arla Foods και της iPH, συνεργάτες, εκπρόσωποι των ΜΜΕ και food content creators βρέθηκαν γύρω από το ίδιο τραπέζι για να τιμήσουν ένα brand που, εδώ και περισσότερο από έναν αιώνα, έχει κερδίσει μια ξεχωριστή θέση στις κουζίνες. Η ιστορία του LURPAK® ξεκινά το 1901 στη Δανία, όταν παραγωγοί γάλακτος και γαλακτοκομεία ενώθηκαν γύρω από ένα κοινό σήμα ποιότητας για το δανέζικο βούτυρο, ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να το εμπιστεύονται όπου κι αν το αγόραζαν. Έμβλημα του σήματος έγινε το lur, ένα αρχαίο σκανδιναβικό μουσικό όργανο, και τα δύο χαρακτηριστικά lur κοσμούν μέχρι σήμερα τη συσκευασία του LURPAK®. Ήδη, από το 1911, τα γαλακτοκομεία έπρεπε να περνούν από επίσημες γευσιγνωσίες βουτύρου για να έχουν δικαίωμα χρήσης του σήματος, μια πειθαρχία στην ποιότητα που έγινε αναπόσπαστο κομμάτι της ταυτότητας του brand. Στην Κύπρο, το LURPAK® διανέμεται αποκλειστικά από το 2011 από την Ιάκωβος Φωτιάδης Group of Companies, η οποία ιδρύθηκε το 1981 με δέσμευση να φέρνει ποιοτικά brands τροφίμων στην κυπριακή αγορά.

CABLENET

Νέα premium εμπειρία τεχνολογίας στο City of Dreams Mediterranean

Η Cablenet εγκαινίασε επίσημα το νέο της Premium Store στο City of Dreams Mediterranean στη Λεμεσό, παρουσιάζοντας μια νέα προσέγγιση στην εμπειρία τεχνολογίας, σε έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς φιλοξενίας και ψυχαγωγίας της Κύπρου. Σχεδιασμένος ώστε να εναρμονίζεται με τον ξεχωριστό χαρακτήρα, την κομψότητα και τη σύγχρονη αισθητική του City of Dreams Mediterranean, ο νέος χώρος αποτελεί το πιο πρόσφατο βήμα στη νέα εποχή συνδεσιμότητας της Cablenet. Η βραδιά ξεκίνησε με την επίσημη τελετή κοπής της κορδέλας από τον επαγγελματία αντισφαιριστή, προπονητή και πρεσβευτή της Garmin Μάρκο Παγδατή, σηματοδοτώντας την έναρξη λειτουργίας του νέου Premium Store. Ξεχωριστή στιγμή της εκδήλωσης αποτέλεσε η πρώτη αποκλειστική παρουσίαση στην Κύπρο του Garmin MARQ Gen 3, δίνοντας στους παρευρισκόμενους την ευκαιρία να γνωρίσουν τη συλλογή premium έξυπνων ρολογιών της Garmin. Με τη δημιουργία του νέου Premium Store, η Cablenet διευρύνει τον τρόπο με τον οποίο συνδέεται με τους πελάτες της, επεκτείνοντας την παρουσία της πέρα από τις παραδοσιακές τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες και φέρνοντας την τεχνολογία ακόμη πιο κοντά στις διαφορετικές πτυχές της καθημερινότητας.

McDONALD'S

«Home Alone» Meal μέσα από το χριστουγεννιάτικο γεύμα

Αυτές τις γιορτές, η McDonald's προσκαλεί τους fans να ανακαλύψουν τη δική τους παιχνιδιάρικη και ανέμελη πλευρά, μέσα από το Home Alone Meal, που περιλαμβάνει προϊόντα περιορισμένης διάρκειας και συλλεκτικές κάλτσες, καθώς και νέους τρόπους για να ζήσουν τη δική τους ξεχωριστή γιορτινή εμπειρία. Το νέο γεύμα θα είναι διαθέσιμο από την 1η Δεκεμβρίου και για περιορισμένο χρονικό διάστημα, μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων. Ο πρωταγωνιστής του Home Alone, Macaulay Culkin, γνωστός για τον εμβληματικό του ρόλο ως Kevin McCallister, προσκαλεί τους fans σε μια γιορτινή περιπέτεια μέσα από τη νέα χριστουγεννιάτικη καμπάνια της McDonald's. Το Home Alone Meal μεταφέρει τις πιο χαρακτηριστικές κινηματογραφικές στιγμές του Kevin σε μια εμπειρία που οι fans μπορούν να δοκιμάσουν, να συλλέξουν και να κάνουν δική τους. Με κάθε γεύμα, οι fans θα μπορούν να ανακαλύψουν ένα από τα τέσσερα συλλεκτικά, γιορτινά ζευγάρια κάλτσες, για να ακολουθήσουν κυριολεκτικά τα βήματα του Kevin. Με σχέδια εμπνευσμένα από εμβληματικές σκηνές της ταινίας, οι συλλεκτικές κάλτσες ζωντανεύουν τον κόσμο του Home Alone με έναν μοναδικό τρόπο.

WOLT CATERING

Ολοκληρωμένες λύσεις για κάθε εκδήλωση

Το Wolt Catering είναι διαθέσιμο στην Κύπρο, προσφέροντας μια πρακτική λύση για επιχειρήσεις, οργανισμούς και ιδιώτες που επιθυμούν να διοργανώσουν εκδηλώσεις και συγκεντρώσεις με ευκολία, ταχύτητα και αξιοπιστία. Στην πλατφόρμα συμμετέχουν επιλεγμένοι συνεργάτες της Wolt, προσφέροντας μια μεγάλη ποικιλία επιλογών για κάθε περίσταση. Η υπηρεσία ανταποκρίνεται στις ανάγκες εταιρικών συναντήσεων, συνεδρίων, εκπαιδευτικών σεμιναρίων και κάθε είδους κοινωνικής εκδήλωσης, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη εμπειρία μέσα από απλά βήματα στην εύχρηστη εφαρμογή της Wolt. Το Wolt Catering δίνει στους πελάτες τη δυνατότητα να προγραμματίζουν τις παραγγελίες τους έως και 30 ημέρες νωρίτερα, ώστε να οργανώνουν εγκαίρως τις εκδηλώσεις τους. Ειδικά για τις επιχειρήσεις, η Wolt προσφέρει τη δυνατότητα συγκέντρωσης όλων των παραγγελιών catering σε μία ενιαία μηνιαία κατάσταση πληρωμών. Το Wolt Catering αποτελεί μέρος των B2B υπηρεσιών της Wolt για επιχειρήσεις, μαζί με το Wolt for Work που απευθύνεται σε εταιρείες και εργαζόμενους, προσφέροντας λύσεις για εταιρικά γεύματα και μαζικές παραγγελίες. Όλες οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο Wolt Catering είναι διαθέσιμες στην εφαρμογή της Wolt.

LIDL

Νέα ψηφιακή Δωροκάρτα Lidl Business για επιχειρήσεις

Η Lidl Κύπρου παρουσιάζει τη νέα ψηφιακή Δωροκάρτα Lidl Business, προσφέροντας στις επιχειρήσεις μια σύγχρονη, ευέλικτη και ουσιαστική λύση επιβράβευσης για το ανθρώπινο δυναμικό και τους συνεργάτες τους. Με τη νέα Δωροκάρτα Lidl Business, η Lidl Κύπρου δίνει στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς τη δυνατότητα να μετατρέψουν ένα απλό «ευχαριστώ» σε ένα πραγματικά χρήσιμο δώρο, χαρίζοντας στους εργαζομένους τους την απόλυτη ελευθερία να επιλέξουν όσα πραγματικά χρειάζονται μέσα από τη μεγάλη γκάμα ποιοτικών προϊόντων της εταιρείας. Η υπηρεσία αφορά αποκλειστικά εταιρικούς πελάτες και διατίθεται σε ψηφιακή μορφή, αποτελώντας ένα ευέλικτο εργαλείο για εταιρικές επιβραβεύσεις, εορταστικά δώρα ή αναγνώριση επιδόσεων. Οι επιχειρήσεις μπορούν να ορίσουν την αξία κάθε κάρτας από 5 έως 1.500 ευρώ, αποκτώντας τη στην ονομαστική της αξία χωρίς καμία επιπλέον προμήθεια ή διαχειριστικό κόστος. Η νέα ψηφιακή Δωροκάρτα Lidl Business αποτελεί την πιο πρακτική απόδειξη εκτίμησης προς το ανθρώπινο δυναμικό και τους συνεργάτες, μετατρέποντας κάθε επιβράβευση σε ένα δώρο καθημερινής αξίας και ελευθερίας επιλογής.

Θέατρο Ριάλτο

Δεκέμβριος 2026

4 - 6
ΠΑΡ / ΚΥΡ 19:30
Cyprus Jazz and World Music Showcase 2026

Το Τμήμα Σύγχρονου Πολιτισμού του Υφυπουργείου Πολιτισμού και το Θέατρο Ριάλτο διοργανώνουν το 13ο Cyprus Jazz & World Music Showcase, παρουσιάζοντας μια σφαιρική εικόνα της σύγχρονης κυπριακής μουσικής δημιουργίας. Τα επιλεγμένα σχήματα έχουν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τη δουλειά τους τόσο στο κοινό της Κύπρου, όσο και σε επαγγελματίες από το εξωτερικό, που προσκαλούνται να παρακολουθήσουν το Showcase, το οποίο θα πλαισιωθεί και φέτος με παράλληλες δράσεις αλλά και με pre-event. **€10 / 8** (**€20** για 3 μέρες)

7 - 9
ΔΕΥ - ΤΕΤ
Εκατό χρόνια από τη γέννηση του Νίκου Κούνδουρου

Με αφορμή τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του σημαντικού Έλληνα σκηνοθέτη Νίκου Κούνδουρου, το Θέατρο Ριάλτο, το Τμήμα Καλών Τεχνών του ΤΕΠΑΚ και η Κινηματογραφική Λέσχη Λεμεσού φιλοξενούν ένα τριήμερο αφιέρωμα στο έργο του, που περιλαμβάνει: Στις 7/12 εγκαίνια έκθεσης των εικαστικών καλλιτεχνών Γιούλας Χατζηγεωργίου, Νίκου Σύννου και Μάκη Φάρου και προβολή της ταινίας του «Ο Δράκος» στον κινηματογράφο ΡΙΟ. Στις 8/12 θα πραγματοποιηθεί συζήτηση για το έργο του Κούνδουρου στο ΤΕΠΑΚ και το αφιέρωμα θα ολοκληρωθεί στις 9/12 με προβολή των ταινιών του, *Μαγική Πόλη* και *1922*, στο Θέατρο Ριάλτο. **Είσοδος Ελεύθερη**

12
ΣΑΒ 19:00 (175')
André Rieu's 2026 Christmas Concert: Let It Snow

Φέτος τις γιορτές, απολαύστε τις ομορφότερες στιγμές του χρόνου στη μεγάλη οθόνη, με τη Χριστουγεννιάτικη Συναυλία του André Rieu. Ένα εορταστικό υπερθέαμα, γεμάτο αγαπημένα κλασικά τραγούδια, μαγευτικά βαλς και εκπλήξεις. Μαζί με την παγκοσμίου φήμης Ορχήστρα Johann Strauss, εξαιρετικές σοπράνο, και μια επιβλητική ανδρική χορωδία εκατό φωνών, ο André ζωντανεύει το πνεύμα των Χριστουγέννων σε μια συναυλία, που ξεχειλίζει από μουσική και γιορταστικό κέφι, ιδανική για όλη την οικογένεια. **€15 /10**

13
ΚΥΡ 17: 00 (60')
Χριστούγεννα με τους Άνταμς
Μια μονομαχία χορωδίας
Π.Κ. Επιλογή

Αυτά τα Χριστούγεννα, δύο διαφορετικοί κόσμοι συναντιούνται! Η μελωδική Δημοτική Χορωδία και η αλλόκοτα γοητευτική οικογένεια Άνταμς μπλέκονται σε μια μουσική μονομαχία γεμάτη χιούμορ και αναπάντεχες αρμονίες. Ένα πρωτότυπο χριστουγεννιάτικο μιούζικαλ, με την Παιδική Χορωδία και το Μουσικό Εργαστήρι της Πολιτιστικής Κίνησης «Επιλογή», όπου το διαφορετικό γίνεται αξέχαστο! Κείμενο, Ενορχηστρώσεις, Διδασκαλία Χορωδίας: Κορίνα Βασιλείου. Σολίστες: Άντρεα Σοφοκλέους, Ηρόδοτος Αχιλλέως, Κυριακή Ερωτοκρίτου, Χριστούλλα Κυριάκου. Πιάνο: Κορίνα Βασιλείου, Ευφώνιο: Αντρέας Θεοχάρους, Τρομπέτα: Γιώργος Ελ Χάμπερ. **€15/10**

17
ΠΕΜ 20:30 (135')
Φροστ/Νίξον
Νέα Σκηνή ΘΟΚ

Ένα καθηλωτικό πολιτικό δράμα που μεταφέρει στη σκηνή μία από τις πιο διάσημες τηλεοπτικές αναμετρήσεις του 20ού αιώνα, ανάμεσα στον τηλεπαρουσιαστή Ντέιβιντ Φροστ και τον Πρόεδρο των ΗΠΑ, Ρίτσαρντ Νίξον. Ένα έργο για την εξουσία και την ευθύνη, για τη δημοσιογραφία, τη χειραγώγηση και την ανάγκη του ανθρώπου να αφήσει πίσω του τη δική του εκδοχή της ιστορίας. Μετάφραση-Σκηνοθεσία: Ανδρέας Αραούζος. Ερμηνεία: Βαρνάβας Κυριαζής, Γιώργος Αναγιωτός, Σταύρος Δημόπουλος, Ανδρέας Βούλγαρης, Γρηγόρης Γεωργίου, Μιχάλης Παπέττας, Μαρίνα Μακρή, Δημήτρης Αντωνίου, Φάνος Θεοφάνους, Ιωάννα Κεραυνού. Με αγγλικούς και τουρκικούς υπέρτιτλους. **€15 / 6**

18
ΠΑΡ 19:00 (90')
Χριστούγεννα με το Μουσικό Σχολείο Λεμεσού «Μάριος Τόκας»

Το Μουσικό Σχολείο Λεμεσού «Μάριος Τόκας» συμπληρώνει φέτος 20 χρόνια από την ίδρυσή του και 10 χρόνια υπέροχης συνεργασίας με το Θέατρο Ριάλτο. Στη φετινή Χριστουγεννιάτικη Συναυλία του, θα παρουσιαστεί ένα εορταστικό πρόγραμμα με τη συμμετοχή Μουσικών Συνόλων του σχολείου υπό τη διδασκαλία και διεύθυνση των υπεύθυνων καθηγητών τους. Στηρίζουν οι Διευθύνσεις και οι Σύνδεσμοι Γονέων του Λανιτείου Λυκείου και Γυμνασίου. **€5**

20
ΚΥΡ 20:30 (150')
Μαρίνα Σπανού Live

Η Μαρίνα Σπανού, μετά από ένα καλοκαίρι γεμάτο συναυλίες, έρχεται για πρώτη φορά στο Θέατρο Ριάλτο και δίνει ραντεβού με το κοινό της για μια βραδιά γεμάτη αγαπημένα τραγούδια, έρωτα, και όλες εκείνες τις ιστορίες που βρίσκουν πάντα τον δρόμο τους μέσα από τη μουσική. Με τις αποσκευές της γεμάτες εικόνες και ταξίδια, η Μαρίνα ανεβαίνει στη σκηνή και μας προσκαλεί να τραγουδήσουμε μαζί της, να ονειρευτούμε και να ζήσουμε ξανά για λίγο την ανεμελιά του καλοκαιριού. Μουσικοί: Κωστής Βήχος - Μπάσο, Ενορχηστρώσεις, Διονύσης Μόρφης – Κιθάρα, Αποστόλης Μπουρνιάς - Κρουστά, Τύμπανα, Γιώργος Κουρέλης – Πλήκτρα. Χρήστος Σπανός - Καλλιτεχνική Επιμέλεια. **€25 / 20**

21
ΔΕΥ 20:30 (110')
Ένα ψέμα του μυαλού
Θέατρο Διόνυσος

Το θεατρικό έργο του Σαμ Σιέπαρντ, γραμμένο το 1985, παραμένει βαθιά επίκαιρο. Στον πυρήνα του έργου βρίσκεται η ενδοοικογενειακή βία, όχι ως ένα μεμονωμένο γεγονός, αλλά ως αποτέλεσμα βαθύτερων συστημικών προβλημάτων μέσα στην οικογένεια και την κοινωνία. Μετάφραση: Γιώργος Χατζηνικολάου. Σκηνοθεσία: Αιμίλιος Χαραλαμπίδης. Ηθοποιοί: Σάββας Μενοίκου, Χρήστος Γκρόζος, Πωλίνα Ματθαίου, Κωνσταντίνος Τσίτσιος, Έρικα Μπεγιέτη, Μυρτώ Κουγιάλη, Χρήστος Γιάγκου, Έλενα Δημητρίου. **€15 / 12**

22
ΤΡΙ 20:30 (120')
Christmas Concert with works by Strauß & Robert Stolz
Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Ένα εορταστικό πρόγραμμα γεμάτο αυθεντική βιεννέζικη γοητεία, με αγαπημένα τραγούδια του Robert Stolz, βαλς, πόλκες, εμβατήρια και γκάλοπ των Johann Strauß **I**, Johann Strauß **II**, Joseph Strauß και Eduard Strauß. Οι εξαίρετοι λυρικοί καλλιτέχνες, Μαρίζα Αναστασιάδη, σοπράνο, και ο τενόρος Dario Di Vietri, συμπράττουν με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου υπό τη διεύθυνση του Καλλιτεχνικού της Διευθυντή, Μύρωνα Μιχαηλίδη. **€30** / 23 Zone A & **€25** / 20 Zone B

77777745
rialto.com.cy

Θεσμικός Χορηγός Επικοινωνίας
Official Communications Partner
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανοδος στο Χρηματιστήριο με ώθηση από τη Γουόλ Στριτ

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.562,36 μονάδες, καταγράφοντας κέρδη 0,38%

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι εκθέσεις των διεθνών οίκων συνεχίζουν να είναι υποστηρικτικές για την ελληνική αγορά, και ειδικά για τις ελληνικές τράπεζες. Η Morgan Stanley, μάλιστα, τοποθέτησε τις ελληνικές τράπεζες στις κορυφαίες επιλογές της από την Ευρώπη.

Με ώθηση από το πολύ θετικό διεθνές κλίμα, το ελληνικό Χρηματιστήριο απορρόφησε τις ενδοσυνεδριακές απώλειες και γύρισε στα θετικά λίγο πριν από το κλείσιμο της συνεδρίασης. Αν και η αγορά κατέγραφε πτώση στο μεγαλύτερο μέρος της ημέρας, με τους πωλητές να έχουν προβάδισμα ασκώντας πιέσεις σε επιλεγμένα blue chips, το ράλι στη Γουόλ Στριτ άλλαξε εντελώς την επενδυτική διάθεση. Το άλμα της μετοχής της Nvidia μετά την επιστροφή του Τζένσεν Χουάνγκ στο τιμόνι του τεχνολογικού κολοσσού οδήγησε σε ράλι ανακούφισης στις ΗΠΑ έπειτα από το ισχυρό τεχνολογικό sell-off της περασμένης εβδομάδας, ενισχύοντας το κλίμα και στις ευρωπαϊκές αγορές και στο Χ.Α.

Πιο αναλυτικά, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 2.562,36 μονάδες, καταγράφοντας κέρδη 0,38%, από απώλειες έως και 1,12% ενδοσυνεδριακά, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 421,13 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με άνοδο 0,5%, στις 6.572,7 μονάδες, ενώ κατά 0,5% υποχώρησε η μεσαία κεφαλαιοποίηση, στις 3.017,11 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, με άνοδο 2,34% έκλεισε η Cenergy και με κέρδη 2% η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ενώ το 1% ξεπέρασαν τα κέρδη στις Βιοχάλκο και Coca-Cola. Στον αντίποδα, με πτώση άνω του 2% έκλεισαν οι Aktor, Lamda Development, Allwyn, Motor Oil, ΕΥΔΑΠ και ΔΕΗ, ενώ ακολούθησαν με απώλειες άνω του 1% οι Jumbo και ΔΑΑ.

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε άνοδο 1,5%, κλείνοντας στις 3.091,13 μονάδες, με την CrediaBank να ενισχύεται κατά 4,69%, την Τράπεζα Πειραιώς να ακολουθεί με κέρδη 3,58%, ενώ στο 1,99% και στο 1,97% διαμορφώθηκαν τα κέρδη σε Εθνική Τράπεζα και Alpha Bank, αντιστοίχως. Ακολούθησαν η Optima Bank με άνοδο 1,48% και η Τράπεζα Κύπρου με κέρδη 0,19%, ενώ με απώλειες 1,04% έκλεισε η Eurobank.

Ενδοσυνεδριακά ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε απώλειες έως και 1,12%.

Πάντως, οι εκθέσεις των διεθνών οίκων συνεχίζουν να είναι υποστηρικτικές για την ελληνική αγορά, και ειδικά τις ελληνικές τράπεζες. Η Morgan Stanley μάλιστα τοποθέτησε τις ελληνικές τράπεζες στις κορυφαίες επιλογές της από την Ευρώπη. Οπως σημείωσε, η πιστωτική επέκταση θα συνεχίσει να στηρίζεται από τα επιχειρηματικά δάνεια τα επόμενα δύο χρόνια, χωρίς οι συστημικές τράπεζες να χρειαστεί να «κυνηγήσουν» καταθέσεις, δεδομένων των ισολογισμών τους με υψηλή ρευστότητα, της ιδιαίτερα συγκεντρωμένης αγοράς και των ακόμη σχετικά χαμηλών υπολοίπων στους λογαριασμούς όψεως.

Από την πλευρά της η UBS ανέφερε πως οι ελληνικές τράπεζες βρίσκονται στο ραντάρ των Αμερικανών επενδυτών, όπως διαπίστωσε στις συναντήσεις που είχε κατά το πρόσφατο ταξίδι της στις ΗΠΑ.

Στη συζήτηση για το ποιες αγορές είναι διαρθρωτικά πιο θωρακισμένες έναντι του υψηλότερου κόστους χρηματοδότησης, η Ελλάδα αναδείχθηκε ως η κοινή επιλογή των επενδυτών των ΗΠΑ, σε αντίθεση με το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ισπανία και τη Γερμανία που θεωρούνται πιο ευάλωτες. Επιπλέον, σε επίπεδο επενδυτικής τοποθέτησης, η UBS σημειώνει ότι υπάρχει σύγκλιση απόψεων μεταξύ των Αμερικανών επενδυτών και των προτιμήσεών της, με τις ελληνικές τράπεζες να συγκαταλέγονται στις επιλογές που προκρίνονται.

Ράλι στις ευρωπαϊκές αγορές λόγω Nvidia

Τη μεγαλύτερη ημερήσια άνοδο των τελευταίων έξι και πλέον μηνών κατέγραψαν στο ξεκίνημα της εβδομάδας οι ευρωπαϊκές μετοχές, με τον τεχνολογικό κλάδο να δίνει τον τόνο, στον απόηχο της απόφασης της Nvidia να επαναφέρει τον Τζένσεν Χουάνγκ στη θέση του διευθύνοντος συμβούλου. Η εξέλιξη αυτή έβαλε φρένο στην κρίση ηγεσίας του αμερικανικού κολοσσού των μικροτσίπ τεχνητής νοημοσύνης, καθησυχάζοντας τις ευρύτερες ανησυχίες που είχαν πυροδοτήσει παγκόσμιο κύμα ρευστοποιήσεων, λόγω του καθοριστικού ρόλου του Χουάνγκ στη σύναψη συμφωνιών στον κλάδο.

Παρά την προσωρινή ανακούφιση στις αγορές πάντως, ο Χουάνγκ και η Nvidia παραμένουν στο μικροσκόπιο των ρυθμιστικών αρχών στην Ουάσιγκτον για τις σχέσεις τους με μία φερόμενη ως Κινέζα κατάσκοπο, τη στιγμή που οι Δημοκρατικοί ετοιμάζονται να αναλάβουν τον έλεγχο του Κογκρέσου, σημειώνει το Reuters. «Η σημερινή ανάκαμψη των αγορών συνιστά τεράστια ανάσα ανακούφισης για τους επενδυτές. Ωστόσο δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο μιας πιο συντηρητικής προσέγγισης από τον Χουάνγκ στο εξής», δήλωσε ο Νταν Κόουτσγουορθ, επικεφαλής αγορών στην AJ Bell. «Είναι πιθανό οι επενδυτές να σταθούν πιο επικριτικά απέναντι στον ρυθμό και την κλίμακα των συμφωνιών χρηματοδότησης και να αρχίσουν να θέτουν περισσότερα ερωτήματα σχετικά με την οικονομική τους απόσβεση», πρόσθεσε.

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 έκλεισε με άλμα 1,9% στις 637,84 μονάδες, σημειώνοντας την ισχυρότερη ημερήσια επίδοση από τις αρχές Μαΐου. Ανάλογα θετικό ήταν το κλίμα και στις μεγάλες αγορές της περιοχής, με τον γερμανικό DAX να επανέρχεται πάνω από τις 25.000 μονάδες, στις 25.363, με ισχυρή άνοδο 2,26%, τον CAC 40 στο Παρίσι να καταγράφει κέρδη 1,48% στις 8.044 μονάδες και τον FTSE 100 στο Λονδίνο να προσθέτει 1,30% στις 10.480 μονάδες.

Στις εταιρείες ημιαγωγών, η AT&S εκτινάχθηκε κατά 13%, η BE Semiconductor ενισχύθηκε κατά 9,2% και η Aixtron κατά 8,9%. Ισχυρά κέρδη κατέγραψαν και οι κατασκευαστές εξοπλισμού τεχνητής νοημοσύνης, με τη Siemens Energy να ενισχύεται κατά 7% και τη Schneider Electric κατά 4,1%.

Παρά το ράλι της Δευτέρας, ο τεχνολογικός κλάδος εξακολουθεί να μετράει απώλειες σχεδόν 13% στο τρίμηνο, εν μέσω προβληματισμού για την απόσβεση των δισεκατομμυρίων που έχουν επενδυθεί στην AI – ανησυχίες που αντανακλώνται και στην πορεία της αμερικανικής Anthropic μετά το δυναμικό της ντεμπούτο.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY/d	183,71	3,2137
ALCOA CORP/d	34,69	3,8001
ALTRIA GROUP/d	73,7503	-1,4955
AMAZON COM/d	256,96	4,1083
AMER EXPRESS C/d	306,91	1,7269
AMER INTL GROU/d	80,42	0,9287
AMGEN/d	450,1	3,3193
APPLE INC/d	348,69	1,7895
BANK OF AMERIC/d	48,305	2,6892
BAXTER INTL IN/d	26,07	2,6782
BOEING CO/d	162,16	4,0221
BRISTOL MYERS /d	59,495	1,182
CATERPILLAR IN/d	547,51	7,2603
THE CIGNA GP O/d	270,74	-0,0591
CHEVRON/d	206,51	-0,8926
CISCO SYSTEMS/d	96,42	6,3769
CITIGROUP/d	114,61	3,6069
CERVECERIAS/d	9,92	1,3279
COCA-COLA CO/d	95,645	-1,3867
COLGATE PALMOL/d	98,54	-0,1722
DANAOS CORP/d	145,12	0,638
DIANA SHIPPING/d	2,25	1,81
DOW INC/d	28,47	-1,929
DUPONT DE NMOU/d	150,47	3,4656
GLBL X EM MR E/d	32,31	8,7879
ENTERGY CP/d	107,43	2,922
EXXONMBL HLD O/d	157,7	-1,4313
FEDEX CORP/d	310,78	2,2336
FORD MOTOR CO/d	11,615	3,9839
INTL BUS MACHI/d	233,3	3,9476
GENERAL DYNAMI/d	348,55	2,0644
GE AEROSPACE O/d	322	3,9984
GOLDM SACHS GR/d	824,51	4,2773
HALLIBURTON CO/d	30,73	0,6551
THE HTFD INS O/d	137,13	0,2119
HP INC/d	28,85	3,1831
HOME DEPOT INC/d	345,89	2,0204
INTEL CORP/d	57,71	12,539
JOHNSON JOHNSO/d	270,64	0,0629
JPMORGAN CHASE/d	318,52	2,573
LAZARD INC ORD/d	37,935	6,5889
MCDONALD'S COR/d	274,72	0,5416
MERCK & CO/d	134,915	0,8937
MICROSOFT CP/d	498,205	2,8244
3M COMPANY/d	183,78	3,253
MORGAN STANLEY/d	172,94	4,3882
NIKE INC CL B/d	33,715	2,4149
NORFOLK SOUTHE/d	316,99	1,9228
PFIZER INC/d	27,505	0,3832
PROCTER & GAMB/d	169,855	0,2864
ROCKWELL AUTOM/d	385,33	6,4653
SLB LMTD ORD/d	46,445	1,2094
SOUTHERN/d	92,885	-0,2631
STEALTHGAS/d	7,59	2,7064
UNISYS CORP/d	2,605	4,6185
UNITEDHEALTH G/d	334,46	-1,586
US BANCORP/d	57,475	2,5424
VERIZON COMMS/d	45,92	-1,2048
WALT DISNEY CO/d	119,38	1,1866
WELLS FARGO & /d	80,265	2,0923
WALMART INC OR/d	128,48	0,3828

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN/d	3251,3371	4,681
A.B.FOOD/d	2014	-0,297
ADMIRAL GRP/d	3896	-0,562
ANTOFAGASTA/d	2725	4,294
AVIVA/d	737,6	1,114
ASTRAZENECA/d	13540	0,954
BABCOCK INTL/d	1042	3,015
BAE SYS./d	1820	0,331
BARCLAYS/d	399,45	3,65
BR.AMER.TOB./d	4382	-0,432
BERKELEY GP.HL/d	3488	-0,172
BR.LAND/d	435,4	1,587
BUNZL/d	2902	0,554
BP/d	547,3519	-0,582
BURBERRY GRP/d	1115,4551	1,912
BT GROUP/d	207,9	-2,073
COCACOLA HBC A/d	4292	0,988
CENTRICA/d	149	1,051
COMPASS GROUP/d	33,81	0,775
CAPITA GROUP/d	62,5	-74,385
DCC ENERGY/d	6470	0,232
DIAGEO/d	1863,2159	-0,691
EXPERIAN/d	2823,7734	0,285
EASYJET/d	688,4	0,058
FRESNILLO/d	2256	4,881
GLENCORE/d	463,45	3,103
GSK/d	1853,5	0,597
HIKMA/d	1674	-0,712
HAMMERSON/d	346	1,466
HSBC HLDGS.UK/d	1250,8	3,241
INTL CONSOL AI/d	441,8784	3,785
INTERCON. HOTE/d	171,9	3,212
3I GRP./d	2525	2,579
IMP.BRANDS/d	2767,6923	0,863
INTERTEK GROUP/d	5945	0,168
ITV/d	61,9	0,081
JOHNSON MATTHE/d	2408,3218	3,215
KINGFISHER/d	389,1578	2,662
LAND SECS./d	690,5	0,652
LEGAL&GEN./d	293,7726	0,891
LLOYDS GRP/d	95,1	1,71
MARKS & SP./d	149	1,057
MONDI/d	749,2	2,015
NATIONAL GRID/d	1224	0,611
NEXT/d	16030	0,913
PRUDENTIAL/d	941,5705	2,19
PERSIMMON/d	1236,9488	-0,323
PEARSON/d	1289,5	-0,77
RELX/d	2933	-1,445
RIO TINTO/d	5768,4259	2,234
ROLLS-ROYCE HL/d	1295,2	4,966
SAINSBURY(J)/d	345,1	0,232
SAGE GRP./d	1124,2665	-0,62
ST.JAMES'S PLA/d	1070	2,687
SMITHS GROUP/d	2565	2,151
SMITH&NEPHEW/d	1121	0,087
SSE/d	2594	1,331
STAND.CHART./d	2027	4,933
SEVERN TRENT/d	3222	0,249
TRAVIS PERKINS/d	618	1,218
TESCO/d	552,2	-0,145
TAYLOR WIMPEY/d	74,5	-0,72
UNILEVER/d	4861	-0,542
UTD. UTILITIES/d	1528	0,394
VODAFONE GRP./d	105,25	-5,076
WPP/d	396,3	0,431
WHITBREAD/d	2810	0,465

Zurich/Zupixn

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N/d	68,32	4,56
RICHEMONT N/d	174,4	3,2
GEBERIT N1/d	585,2	1,77
NOVARTIS N/d	128,02	0,2
SGS N/d	102,1	0,34
SWATCH GROUP I/d	195	3,67
ADECCO N/d	24,46	0,66
JULIUS BAER N/d	64,22	-1,77
GIVAUDAN N/d	4074	0,62
NESTLE SA/d	84,88	-0,78
SWISSCOM N/d	702,5	-1,68
SWISS RE N/d	150,8	0,53
UBS GROUP N/d	37,93	2,6
ZURICH INSURAN/d	635	0,25

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N/d	168,1	3,1
ALLIANZ SE/d	457	5,2
BASF SE/d	49,965	0,605
BAY MOT WERKE/d	53,48	0,02
BEIERSDORF/d	79	-0,18
BAYER N AG/d	52,98	-0,38
COMMERZBANK/d	36,69	0,34
CONTINENTAL AG/d	71,02	1,48
DEUTSCHE BANK /d	30,525	1,395
DT BOERSE N/d	310,9	-4,2
DT LUFTHANSA A/d	8,912	0,218
DT TELEKOM N/d	26,25	-0,09
E.ON SE NA/d	18,74	0,13
FRESENIUS MEDI/d	38,09	0,49
HEIDELBERG MAT/d	177,7	4,15
HENKEL AG&CO V/d	85,88	0,16
INFINEON TECH /d	48,42	2,98
K+S NA/d	11,85	-0,59
MERCK KGAA/d	149,5	3,05
MUENCH RUECK N/d	582,4	2,4
RWE AG/d	56,86	1,16
THYSSENKRUPP A/d	10,395	0,085
VOLKSWAGEN VZ/d	63,96	1,34
VONOVIA SE/d	17,07	0,18
SIEMENS N/d	265,15	10,5
SAP SE/d	186,34	2,66

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS/d	40,16	4,31
AEGON/d	7,606	1,12
ABN AMRO BANK/d	39,85	2,68
AKZO NOBEL/d	61,44	2,23
ARCELORMITTAL/d	54,4	5,39
ASML HOLDING/d	1272,2	8,92
HEINEKEN/d	82,58	0,12
ING GROEP/d	27,81	2,26
KPN KON/d	4,265	-1,82
NN GROUP/d	78	1,33
IMCD/d	103,45	1,82
RANDSTAD/d	40,64	-0,78
RELX/d	35,06	-1,41
VOPAK/d	53,4	1,23
WOLTERS KLUWER/d	83,88	-2,33

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ENI/d	**23,84**	**24,16**
#N/A Invalid field.	5,838	2,76
MEDIOBANCA/d	25,80	25,80
RCS MEDIAGROUP/d	0,82	0,81
SNAM/d	5,96	6,00
TELECOM ITALIA/d	5,28	5,29
TENARIS/d	24,84	25,40
TERNA/d	9,40	9,46
UNICREDIT/d	76,8	2,02

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO/d	3819	-7,06
ASAHI GROUP HL/d	1784	-2,17
ASTELLAS PHARM/d	2751,5	-0,65
BRIDGESTONE CO/d	4238	-2,73
CANON INC/d	4796	-0,35
CASIO COMPUTER/d	1968	-4,21
CITIZEN WATCH/d	1781	-6,61
CREDIT SAISON/d	4606	-5,3
DAIWA SEC GROU/d	1666,5	-4,55
SUBARU/d	2697,5	-2,79
FUJIFILM HOLDI/d	3699	-0,38
FUJITSU/d	3332	-2,34
HITACHI/d	4763	-4,7
HONDA MOTOR/d	1736,5	-2,99
IHI/d	2181	-5,71
ISUZU MOTORS/d	2020	-5,61
KAWASAKI HVY I/d	1529	-8,61
KAJIMA CORP/d	4399	-6
KEIO/d	748,3	-1,44
KOBE STEEL/d	1872	-2,32
KONICA MINOLTA/d	514	-4,9
JTEKT/d	1858,5	-3,63
MITSUB UFJ FG/d	3024	-5,41
MITSUBISHI COR/d	4840	-2,24
MITSUBISHI ELE/d	4364	-5,13
MITSUBISHI MOT/d	299,7	-1,9
NEC CORPORATIO/d	4225	-1,38
NIKKON HLDG/d	4010	-2,17
NIKON CORP/d	1477,5	-4,21
NISSUI CORP/d	1784	-2,47
NISSAN MOTOR C/d	266,3	1,41
NOMURA HOLDING/d	1395	-4,48
NISSAN CHEMICA/d	6471	-4,01
NIPPON PAPER I/d	1202	
OBAYASHI CORP/d	3197	-3,36
ODAKYU ELEC RA/d	1794	0,08
OJI HOLDINGS/d	809,1	-1,89
OSAKA GAS/d	5744	-1,1
RICOH CO LTD/d	1582	-1,28
SECOM/d	7220	-0,37
SEVEN & I HLDG/d	2153	-1,69
SHARP CORP/d	487	-2,79
SHIMIZU CORP/d	2056,5	-3,9
SHISEIDO/d	4139	-5,78
SONY GROUP COR/d	4312	-1,21
SMFG/d	2936	-4,58
SUMITOMO CHEM/d	459,6	-5,06
SUZUKI/d	2750	-3
TAISEI CORP/d	10505	-6,08
TDK CORPORATIO/d	2116,5	-6,91
TOBU RAILWAY/d	2868,5	-1,44
TOKIO MARINE H/d	577,5	2,03
TORAY INDUSTRI/d	1290	-4,37
TREND MICRO/d	7583	1,03
TOPY INDS LTD/d	2920	-2,57
TORAY INDUSTRI/d	1290	-4,37
TOYOBO/d	1348	-5
TOYOTA MOTOR C/d	3312	-1,95
YAMAHA CORP/d	1380,5	-0,29

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR/d	49,11	3,24
AIR LIQUIDE/d	187,66	0,04
ALSTOM/d	8,54	1,96
AXA/d	45,36	0,49
BNP PARIBAS/d	91,48	2,16
BOUYGUES/d	42,66	0,38
CAPGEMINI/d	117,20	-0,42
CARREFOUR/d	13,47	-0,22
CASINO GUICHAR/d	0,08	18,59
CREDIT AGRICOL/d	15,43	0,78
DANONE/d	67,86	-0,62
DASSAULT SYSTE/d	22,14	-0,49
L'OREAL/d	438,25	0,75
L.V.M.H./d	388,80	1,79
LAGARDERE/d	18,06	0,44
MICHELIN/d	31,49	0,9
PERNOD RICARD/d	71,22	-0,03
KERING/d	178,42	3,54
PUBLICIS GROUP/d	99,58	-0,2
RENAULT/d	27,19	4,06
SAINT-GOBAIN/d	73,20	2,78
SANOFI/d	85,26	0,4
SCHNEIDER ELEC/d	235,85	4,11
SOCIETE GENERA/d	64,06	3,76
SODEXO/d	58,95	-0,59
TF1/d	6,12	-0,89
THALES/d	226,80	1,52
VEOLIA ENVIRON/d	34,09	1,01

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AACS CONS Y SER/d	86,1	3,9855
AE NA SME/d	27,98	1,2301
ACERINOX/d	14,9	2,4055
ACCIONA/d	190,5	3,1402
AMADEUS/d	59,86	0,2009
BBVA/d	22,5	3,0692
BANKINTER/d	13,885	1,4985
CAIXABANK/d	11,62	1,4847
DSTR INT ALIME/d	46,9	0,2137
ENDESA/d	43,23	0,2551
ENAGAS/d	17,73	0,3396
FERROVIAL NV/d	54,02	2,3106
FOMENTO DE CON/d	10,56	1,3436
GRIFOLS/d	10,955	0,4585
IBERDROLA/d	22,83	0,7058
INT AIRLINES G/d	5,432	3,7037
INDRA SISTEMAS/d	51,54	3,7648
INDITEX/d	58,68	1,5576
MAPFRE/d	4,124	0,8806
MERLIN PROP/d	11,19	2,3788
ARCELORMITTAL/d	54,4	5,3447
REPSOL/d	27,82	-2,2488
BCO DE SABADEL/d	3,609	1,7766
BANCO SANTANDE/d	10,574	2,4612
SACYR/d	4,146	2,2189
TELEFONICA/d	3,319	-1,3084
TECNICAS REUN/d	30,2	6,0393

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0939	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,5711
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	174,01	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,2905
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,455	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,5772
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4746	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	19932,94
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,83673	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,6643
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	372,28	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	101,6395
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,4588	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1475,51
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	5,3483	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	21,0528
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,2375	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,5101
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9186	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	2,0079
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	137,20	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	69,851
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,7285	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4124
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	55,3405	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	37,242
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6532	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	19,1513
ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	6,5611		

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2026	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1234
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8383
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4746
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0975

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	750,00	866,00
ΜΙΣΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	394,00	455,00
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 Kg)	101.000	116.700
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 gr)	101,00	116,70

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	748,84	877,44
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	748,84	877,44
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	748,84	869,31

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.524,88	2.562,36	-37,48	-1,46%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	6.476,26	6.572,70	-96,44	-1,47%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΕΝ.Α. GROWTH ΧΑ	16.023,95	16.121,40	-97,45	-0,60%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	5.300,54	5.367,64	-67,10	-1,25%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.148,42	2.160,82	-12,40	-0,57%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.978,76	3.017,11	-38,35	-1,27%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.520,61	1.543,02	-22,41	-1,45%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ Χ.Α.	553,54	560,93	-7,39	-1,32%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	11.946,78	12.124,68	-177,90	-1,47%
FTSE/Χ.Α. MID CAP ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.372,48	4.428,77	-56,29	-1,27%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	3.381,34	3.452,87	-71,53	-2,07%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	5.128,16	5.204,28	-76,12	-1,46%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	3.035,29	3.091,13	-55,84	-1,81%
FTSE/ATHEX ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	7.082,56	7.189,15	-106,59	-1,48%
FTSE/ATHEX ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	14.195,26	14.455,09	-259,83	-1,80%
FTSE/ATHEX ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.026,93	5.149,48	-122,55	-2,38%
FTSE/ATHEX ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	4.490,98	4.511,15	-20,17	-0,45%
FTSE/ATHEX ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	10.124,43	10.212,10	-87,67	-0,86%
FTSE/ATHEX ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	11.975,45	12.253,51	-278,06	-2,27%
FTSE/ATHEX ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	9.805,63	10.171,99	-366,36	-3,60%
FTSE/ATHEX ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	8.728,86	8.866,75	-137,89	-1,56%

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	173.162.601,04
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	17.046.780,44
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	16.756.602,75
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	14.244.273,62
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	12.199.276,50
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	7.373.497,67
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	7.290.213,05
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	6.857.168,30
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	6.290.744,34
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	5.725.863,32
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	4.094.539,75
ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	2.877.071,07
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	2.058.160,68
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.717.297,10
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	1.522.182,10
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1.227.871,24
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	1.136.274,87
ΤΡΟΦΙΜΑ	989.287,84
ΥΔΡΕΥΣΗ	920.720,10
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	864.985,17
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	767.550,83
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	642.175,62
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	590.745,12
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	469.896,83
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	458.693,60
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	430.989,20
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	283.828,19

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,810	2,84%	VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	14,400	-6,49%
BANK OF CYPRUS HOLD. PLC (ΚΟ)	10,690	1,62%	LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	5,260	-4,80%
ΦΑΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	3,090	1,31%	AKTOR ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΚΟ)	8,990	-4,56%
ALLWYN AG (ΚΟ)	9,540	1,27%	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	20,900	-4,48%
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	51,700	0,98%	ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ (ΚΟ)	4,970	-4,42%
EURONEXT ATHENS (ΚΟ)	11,500	0,88%	LAVIPHARM (ΚΟ)	1,374	-3,78%
AUTOHELLAS (ΚΟ)	9,610	0,84%	CREDIABANK (ΚΟ)	0,884	-3,39%
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	2,260	0,44%	REAL CONSULTING (ΚΟ)	8,200	-3,30%
ΔΕΗ (ΚΟ)	22,700	0,44%	METLEN PLC (ΚΟ)	41,700	-3,25%
STAR BULK CARRIERS CORP. (ΚΟ)	24,580	0,41%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	4,190	-3,23%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΕΥΡΩΒ	4,625	-0,56%
ΕΤΕ	16	-2,59%
ΠΕΙΡ	9,532	-2,66%
ΕΕΕ	51,7	0,98%
ΑΛΦΑ	4,28	-2,64%
ΔΕΗ	22,7	0,44%
MTLN	41,7	-3,25%
BOCHGR	10,69	1,62%
ΜΟΗ	56,7	-2,74%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	44	-1,79%
ΟΤΕ	18,4	-1,23%
ΜΠΕΛΑ	26,84	-0,96%
OPTIMA	14,85	-1,79%
ALWN	9,54	1,27%
TITC	43,5	-1,09%
ΕΛΠΕ	16,8	-1,12%
CENER	20,9	-4,48%
ΔΑΑ	11,94	-1,89%
CREDIA	0,884	-3,39%
AKTR	8,99	-4,56%
BIO	14,4	-6,49%
ΛΑΜΔΑ	5,26	-4,80%
ΑΡΑΙΓ	11,08	-1,95%
ΕΛΧΑ	3,335	-2,77%
ΕΥΔΑΠ	13	-1,66%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	56.501.088,59	ORILINA PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	0,45%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	37.505.973,31	ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)	0,44%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. (ΚΟ)	34.150.913,42	ΟΤΕ (ΚΟ)	0,39%
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	32.512.238,22	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ)	0,34%
ΔΕΗ (ΚΟ)	16.257.403,38	ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	0,33%
METLEN PLC (ΚΟ)	14.244.273,62	ALTER EGO MEDIA Α.Ε. (ΚΟ)	0,31%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	12.199.276,50	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. (ΚΟ)	0,29%
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	10.438.786,48	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,26%
TITAN S.A. (ΚΑ)	7.290.213,05	METLEN PLC (ΚΟ)	0,24%
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK Α.Ε. (ΚΟ)	6.983.107,33	AKTOR ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΚΟ)	0,22%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**349**	1.568	10.670
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	**17**	126	2.518
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**332**	1.442	8.152
MSCI GREECE REBASED	**0**	0	0
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**2.172**	30.783	2.311.264
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**23**	107	9.530
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	**4**	26	4.317
AKTOR Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	**54**	488	224.376
Allwyn AG (ΚΟ)	**100**	713	16.737
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**283**	7.805	52.482
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	**1**	2	198
AUTOHELLAS (ΚΟ)	**0**	0	17
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	**2**	5	1.716
BALLY'S INTRALOT (ΚΟ)	**103**	7.396	1.528.581
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	**3**	17	476
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**18**	68	540
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**53**	239	5.758
CrediaBank (ΚΟ)	**59**	740	260.750
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**1**	4	2.676
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	**96**	562	23.758
EUROBANK (ΚΟ)	**155**	3.592	17.991
EURONEXT ATHENS (ΚΟ)	**0**	0	157
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**42**	194	14.980
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**5**	18	4.359
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**47**	118	3.981
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	**20**	76	2.038
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**106**	557	15.220
JUMBO (ΚΟ)	**21**	61	1.639
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**293**	1.736	37.043
METLEN PLC (ΚΟ)	**190**	1.374	13.066
MIG (ΚΟ)	**0**	0	148
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	**40**	162	713
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**95**	897	10.215
ΤΡΑΠΕΖΑ OPTIMA BANK (ΚΟ)	**12**	46	425
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	723
ΟΛΠ (ΚΟ)	**0**	0	60
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	**224**	3.228	34.525
ΔΕΗ (ΚΟ)	**68**	376	16.298
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**0**	0	171
TITAN (ΚΑ)	**3**	7	1.719
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**51**	169	3.881
Δικαιώματα σε Δείκτες	**21**	435	1.902
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**21**	435	1.902
Δικαιώματα σε Μετοχές	**1**	3	1.175
Allwyn AG (ΚΟ)	**0**	0	186
ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	29
EUROBANK (ΚΟ)	**0**	0	65
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	488
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	48
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΚΟ)	**0**	0	26
ΔΕΗ (ΚΟ)	**1**	3	333
Συνολική Δραστηριότητα	**2.543**	32.789	2.325.011

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 24 Νοεμβρίου 2026

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΥΡΩΒΚΥ	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK Α.Ε. (ΚΟ με ΔΨ_Κ)	4.7000	4.7000	4.7000	-2.2920	10	4.4000	4.8000	4.7000	0.15
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	10.5500	10.6300	10.5681	4.9390	"13,845"	10.5600	10.6300	10.6000	0.00
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	1.2850	1.3000	1.2897	-0.3990	"15,062"	1.2900	1.3000	1.3000	0.78
ΛΕΠΕ	7Q Investments Public Limited (Σ)	0.1100	0.1200	0.1197	1.2900	283	0.0000	0.1280	0.1200	12.15
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.1250	0.1260	0.1259	0.1140	"17,092"	0.1250	0.1260	0.1250	0.00
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.5200	2.6000	2.5872	1.5940	"4,740"	2.6000	2.6200	2.6000	0.78
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						2.3600	2.4000		
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.2960		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0360	0.0420		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)						0.0000	0.0790		
ΑΚΕΠ	"ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0100	0.0000		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0400		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.3780		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0270	0.0300		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)"						0.0310	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0160		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0110		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD						0.0040	0.0055		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0005		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0105	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ "						0.0000	0.0000		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.2000	0.0000		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.1870	0.2000	0.1919	0.5040	"18,721"	0.2000	0.2020	0.2000	6.95
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						1.2200	1.3500		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD	0.2600	0.2600	0.2600	-2.0000	"2,000"	0.0000	0.2600	0.2600	-7.14
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0230	0.0000		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0060	0.0000		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						1.3300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	1.3200	1.3600	1.3507	0.6010	"17,189"	1.3500	1.3750	1.3550	0.37
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD	0.4500	0.4600	0.4561	-0.5230	"3,300"	0.0000	0.4600	0.4600	-7.63
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	6.0500	6.1500	6.1168	1.6020	"9,399"	6.0500	6.1000	6.0500	-0.82
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0605		
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC	3.1200	3.1200	3.1200	0.0000	500	3.0400	3.1400	3.1200	0.00
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						1.2100	0.0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						2.2600	2.5000		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.5300	0.5800		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	0.0000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.1910	0.2100		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.4180	0.4700		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.1910	0.2060		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.1280		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.2100	1.2100	1.2100	0.0000	"1.320"	1.1900	1.2000	1.2100	0.00
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΚΑΕΠ	"ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.2080		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ)						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	"ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	"DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (ΑΝ)						0.0000	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.2420		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΡΙΧΣ1	REHUB PLC – Ομόλογα 2028 (Σ)						100.0000	0.0000		
ΡΙΧΣ2	REHUB PLC – Ομόλογα 2030 (Σ)						100.0000	0.0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.

NBG Securities

ΑΝΑΛΥΣΗ

Δεν είναι Γιάλτα, είναι Μόναχο

Του **ΚΩΣΤΑ ΣΤΟΥΠΑ**

Στις 30 Σεπτεμβρίου 1938 ο Νέβιλ Τσάμπερλεν προσγειώθηκε στο Λονδίνο κουνώντας ένα χαρτί με την υπογραφή του Χίτλερ. Το ίδιο βράδυ υποσχέθηκε στους Βρετανούς «ειρήνη για την εποχή μας». Εντεκα μήνες αργότερα τα γερμανικά τανκς έμπαιναν στην Πολωνία. Ετσι ξεκίνησε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος.

Ο εγχώριος Τύπος βάφτισε τη συνάντηση Τραμπ, Πούτιν και Σι στη Σενζέν «νέα Γιάλτα». Ο τίτλος κολακεύει τον Αμερικανό πρόεδρο. Στη Γιάλτα ο Ρούσβελτ καθόταν στο τραπέζι ως νικητής, με τον ισχυρότερο στρατό και τη μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη πίσω του. Στη Σενζέν ο Τραμπ πήγε φιλοξενούμενος. Γύρισε με κάποια συμφωνία που δεν αναφέρει

Η Ευρώπη χρειάζεται Σύνταγμα και πρόεδρο εκλεγμένο από τους πολίτες της.

ούτε την Ουκρανία ούτε το Ιράν, ούτε κάτι για την Ταϊβάν. Οπως ακριβώς στο Μόναχο αποφάσισαν για την Τσεχοσλοβακία χωρίς την Τσεχοσλοβακία.

Το Μόναχο δεν ήταν μόνο ένα χαρτί. Ηταν ένας αδύναμος ηγέτης της Δύσης που κάθισε απέναντι σε δύο δικτάτορες, τον Χίτλερ και τον Μουσολίνι. Πίστεψε ότι φέρνει αποτέλεσμα, ενώ εκείνοι τον χρησιμοποιούσαν σαν μαριονέτα. Γιατί δικτάτορες; Ο Πούτιν κυβερνά τη Ρωσία από το 2000 και άλλαξε το Σύνταγμα για να μπορεί να μείνει έως το 2036. Ο Σι κατάργησε το 2018 το όριο των δύο θητειών. Στη Ρωσία η αντιπολίτευση καταλήγει στη φυλακή ή στο νεκροταφείο, ρωτήστε τον Ναβάλνι. Στην Κίνα οι μειονότητες καταλήγουν σε στρατόπεδα «επανεκπαίδευσης», ρωτήστε τους Ουιγούρους. Γιατί εισβολείς; Γεωργία το 2008, Κριμαία το 2014, Ουκρανία το 2022. Η Κίνα μπαζώνει υφάλους στη Θάλασσα της Νότιας Κινας, αγνοεί τη διεθνή διαιτησία του 2016 και κάνει γυμνάσια περικύκλωσης της Ταϊβάν. Το έργο το έχουμε ξαναδεί. Οι ηθοποιοί αλλάζουν.

Ο Γκράχαμ Αλισον του Χάρβαρντ εξέτασε 16 περιπτώσεις στα τελευταία 500 χρόνια, όπου μια ανερχόμενη δύναμη απειλησε την κυριαρχη. Οι 12 κατέληξαν σε πόλεμο. Το ονόμασε «παγίδα του Θουκυδίδη», από την Αθήνα και τη Σπάρτη. Η παγίδα δεν κλείνει με χειραψίες. Ο Σι το ξέρει. Ο Τραμπ μάλλον όχι.

Ο Τραμπ θαυμάζει τους αυταρχικούς ηγέτες και τις παρελάσεις τους. Δεν μπορεί να τους μοιάσει, γιατί στις ΗΠΑ τα δικαστήρια, το Κογκρέσο, οι πολιτείες και ο Τύπος ακόμη αντέχουν. Το «ακόμη» είναι η λέξη που πρέπει να μας απασχολεί. Δεν θα αδικήσω τον Αμερικανό πρόεδρο. Είναι καλύτερο να μιλούν οι τρεις μεγαλύτερες πυρηνικές δυνάμεις παρά να μη μιλούν. Και η κοινή δέσμευση ότι ο πυρηνικός πόλεμος δεν κερδίζεται έχει τη σημασία της. Τα χειροπιαστά της διακήρυξης, όμως, δείχνουν ποιος κέρδισε. Περισσότερα πετρελαιοειδή, δηλαδή ανάσα για τη ρωσική πολεμική οικονομία. Χρόνος για την Κίνα να δυναμώσει κι άλλο. Φθηνά καύσιμα για τις δημοκρατίες της Δύσης για να συνεχίσουν να βρίσκονται σε γεωπολιτικό λήθαργο. Οι υπερασπιστές του Τσάμπερλεν λένε ότι αγόρασε έναν χρόνο για να εξοπλιστεί η Βρετανία. Το ερώτημα είναι τι θα κάνει η Ευρώπη με τον χρόνο που της αγοράζει η Σενζέν. Μέχρι σήμερα, τίποτα σπουδαίο. Μια Ενωση με 27 βέτο, χωρίς Σύνταγμα και χωρίς πρόεδρο που να τον εκλέγουν οι πολίτες της, δεν κάθεται στο τραπέζι. Μπαίνει στο μενού.

Ας μην τα φορτώνουμε, πάντως, όλα στις Βρυξέλλες. Το 2005 Γάλλοι και Ολλανδοί ψηφοφόροι είπαν «όχι» στο ευρωπαϊκό Σύνταγμα και οι υπόλοιποι το θάψαμε χωρίς κηδεία. Η γενιά μου μεγάλωσε πιστεύοντας ότι την ειρήνη την πληρώνει κάποιος άλλος, συνήθως με αμερικανική προφορά. Η Ελλάδα, με έναν αναθεωρητικό γείτονα στο Αιγαίο, θα έπρεπε να το έχει καταλάβει πρώτη. Η Ευρώπη χρειάζεται Σύνταγμα και πρόεδρο εκλεγμένο από τους πολίτες της, με πραγματικές εξουσίες στην άμυνα και την εξωτερική πολιτική. Οχι άλλη σύνοδο με ανακοινωθέν. Αλλιώς, όταν εκπνεύσει το νέο Μόναχο, το πεδίο της αναμέτρησης θα είναι η Ευρώπη.

Και αυτή τη φορά δεν θα έχουμε ούτε χαρτί να κουνάμε.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε πρώτη φορά στο Liberal.gr.

Σχέδια αύξησης της φορολόγησης των υπερπλουσίων στις ΗΠΑ

Τι εξετάζεται ενώ η τεχνητή νοημοσύνη δημιουργεί νέους εκατομμυριούχους

Η είσοδος της Anthropic στο χρηματιστήριο δημιούργησε σχεδόν εν μια νυκτί μια νέα γενιά εκατομμυριούχων και δισεκατομμυριούχων. Η συγκυρία, ωστόσο, δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκή για τους νέους μεγιστάνες της τεχνητής νοημοσύνης, καθώς ολοένα και περισσότερες αμερικανικές πολιτείες αναζητούν τρόπους να αυξήσουν τη φορολόγηση των μεγάλων περιουσιών.

Η συρρίκνωση της μεσαίας τάξης και η αυξανόμενη συγκέντρωση πλούτου τροφοδοτούν μια συζήτηση που ενδέχεται να βρεθεί στο επίκεντρο της προεδρικής αναμέτρησης του 2028. Σύμφωνα με το CNN, η Νέα Υόρκη ετοιμάζεται να επιβάλει πρόσθετο ετήσιο φόρο σε πολυτελείς κατοικίες που δεν αποτελούν κύρια κατοικία, ενώ στην Ουάσιγκτον εξετάζεται η φορολόγηση επενδυτικών εισοδημάτων των ευπορότερων νοικοκυριών. Την ίδια στιγμή, η πολιτεία της Ουάσιγκτον προχωρεί στην επιβολή φόρου 9,9% στο εισόδημα άνω του 1 εκατ. δολαρίων, με προβλεπόμενη έναρξη εφαρμογής το 2028, υπό την προϋπόθεση ότι θα ξεπεραστούν οι συνταγματικές προσφυγές. Στην Καλιφόρνια, η πρόταση για εφάπαξ φόρο 5% στην καθαρή περιουσία των δισεκατομμυριούχων απορρίφθηκε στις εκλογές του Νοεμβρίου. Η λεγόμενη Proposition 40 προέβλεπε την επιβολή του φόρου σε όσους κατοικούσαν στην πολιτεία την 1η Ιανουαρίου 2026, εξαιρώντας τα ακίνητα και τους περισσότερους συνταξιοδοτικούς λογαριασμούς.

Η αποτυχία της πρότασης δεν έβαλε τέλος στη συζήτηση. Αντιθέτως, ενίσχυσε τις φωνές που υποστηρίζουν ότι ένας φόρος πλούτου θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτελεσματικότερα σε ομοσπονδιακό επίπεδο.

Ηδη έχει κατατεθεί στο Κογκρέσο νομοσχέδιο που προβλέπει ετήσιο φόρο 5% στην καθαρή περιουσία των Αμερικανών δισεκατομμυριούχων. Ο Δημοκρατικός γερουσιαστής Κρις βαν Χόλεν υποστηρίζει ότι η απόρριψη της πρότασης στην Καλιφόρνια αναδεικνύει τις δυσκολίες εφαρμογής ενός τέτοιου μέτρου μόνο από μία πολιτεία. Ενα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της φορολόγησης περιουσίας αφορά τη ρευστότητα. Η χρηματιστηριακή εισαγωγή της Anthropic, η οποία πέτυχε αποτίμηση 1,76 τρισ. δολαρίων κατά την πρώτη ημέρα διαπραγμάτευσης, ανέδειξε αυτή την αντίφαση.

Πολλοί εργαζόμενοι σε εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης διαθέτουν πλέον μετοχές αξίας εκατομμυρίων δολαρίων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έχουν αντίστοιχα ποσά στους τραπεζικούς λογαριασμούς τους. «Εάν κάποιος έχει περιουσία 1 δισ. δολαρίων, αυτό δεν σημαίνει ότι διαθέτει 50 εκατ. δολάρια σε μετρητά για να πληρώσει τον φόρο», επισημαίνει ο Αντερσον Λαφοντάν, διευθυντικό στέλεχος της Blue Zone Wealth Advisors.

Το πρόβλημα γίνεται εντονότερο όταν οι μέτοχοι υπόκεινται σε περιορισμούς πώλησης των τίτλων τους μετά την εισαγωγή μιας εταιρείας στο χρηματιστήριο.

Από την άλλη πλευρά, ο δισεκατομμυριούχος ακτιβιστής Τομ Στάιερ θεωρεί ότι ακριβώς αυτή είναι η λογική ενός φόρου περιουσίας: να φορολογεί και τον πλούτο που υπάρχει υπό μορφήν περιουσιακών στοιχείων, ακόμη και αν δεν έχει ρευστοποιηθεί. Κατά τον ίδιο, οι κάτοχοι μεγάλων χαρτοφυλακίων μπορούν να δανειστούν χρησιμοποιώντας τις μετοχές τους ως εγγύηση, προκειμένου να καλύψουν τις φορολογικές υποχρεώσεις τους.

Η χρηματιστηριακή εισαγωγή της Anthropic, η οποία πέτυχε αποτίμηση 1,76 τρισ. δολαρίων κατά την πρώτη ημέρα διαπραγμάτευσης, δημιούργησε σχεδόν μια νέα γενιά εκατομμυριούχων και δισεκατομμυριούχων. Πολλοί εργαζόμενοι σε εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης διαθέτουν πλέον μετοχές αξίας εκατομμυρίων δολαρίων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έχουν αντίστοιχα ποσά στους τραπεζικούς λογαριασμούς τους.

Η προοπτική υψηλότερης φορολόγησης έχει ήδη επηρεάσει τις αποφάσεις ορισμένων εύπορων Αμερικανών. Η Μέγκαν Λίζα Τζόουνς, δικηγόρος με ειδίκευση στη φορολογία μεγάλων περιουσιών στη Holland & Knight, αναφέρει ότι πελάτες της έχουν εγκαταλείψει την Καλιφόρνια ή εξετάζουν το ενδεχόμενο μετεγκατάστασης σε πολιτείες με ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς. Ορισμένοι ανησυχούν ότι η φορολόγηση των δισεκατομμυριούχων θα μπορούσε μελλοντικά να επεκταθεί και σε χαμηλότερα επίπεδα περιουσίας.

Αυτή η δυνατότητα μετακίνησης αποτελεί βασικό επιχείρημα όσων τάσσονται υπέρ ενός ενιαίου ομοσπονδιακού φόρου, ώστε να περιοριστεί η μεταφορά φορολογικής κατοικίας από πολιτεία σε πολιτεία. Το αυξημένο κόστος διαβίωσης περιπλέκει ακόμη περισσότερο τη συζήτηση. Στο Σιάτλ, για παράδειγμα, η διάμεση τιμή πώλησης μιας μονοκατοικίας διαμορφώθηκε κοντά στα 1,1 εκατ. δολάρια τον Οκτώβριο, σύμφωνα με ανάλυση της JanusGroup Real Estate. Η κατοχή περιουσιακών στοιχείων έχει αποκτήσει αυξανόμενη σημασία σε μια οικονομία όπου οι τιμές των ακινήτων και των χρηματοοικονομικών επενδύσεων ενισχύουν τις περιουσίες των ιδιοκτητών τους.

Οσοι δεν διαθέτουν αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία βρίσκονται σε μειονεκτικότερη θέση απέναντι στον πληθωρισμό, επισημαίνει ο Λαφοντάν. Ο ίδιος προκρίνει τη φορολόγηση κατά την πώληση των περιουσιακών στοιχείων, αντί της επιβολής φόρου όσο αυτά εξακολουθούν να βρίσκονται στην κατοχή του φορολογουμένου. Πέρα από την άμεση φορολόγηση των νέων δισεκατομμυριούχων, η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης θέτει ένα ευρύτερο ζήτημα για τα δημόσια οικονομικά. Το αμερικανικό φορολογικό σύστημα στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στη φορολόγηση των εισοδημάτων από εργασία. Εφόσον η τεχνητή νοημοσύνη οδηγήσει σε εκτεταμένη αντικατάσταση εργαζομένων, το σημερινό μοντέλο χρηματοδότησης του κράτους ενδέχεται να αντιμετωπίσει νέες πιέσεις.

«Εάν οι άνθρωποι δεν εργάζονται πλέον με τον ίδιο τρόπο, εάν η τεχνητή νοημοσύνη πράγματι αντικαταστήσει θέσεις εργασίας, τότε θα αντιμετωπίσουμε ακόμη μία μεγάλη πρόκληση για το φορολογικό μας σύστημα και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτούμε τις δημόσιες δαπάνες», σημειώνει η Τζόουνς.

Η συζήτηση, επομένως, δεν περιορίζεται στο πόσο πρέπει να φορολογούνται οι δισεκατομμυριούχοι της Silicon Valley. Αφορά και το ποιος θα χρηματοδοτεί το κράτος σε μια οικονομία όπου ολοένα και μεγαλύτερο μέρος του πλούτου μπορεί να παράγεται από την τεχνολογία αντί της ανθρώπινης εργασίας.

Η Chevron ξεκινάει σεισμικές έρευνες σε Πελοπόννησο και Κρήτη

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Στο στάδιο των ερευνών στις παραχωρήσεις «Α2» και «Νότια της Πελοποννήσου», τις οποίες έχει αναλάβει από κοινού με τη HELLENiQ ENERGY, προχωράει η Chevron, την ίδια στιγμή που τρεις διεθνείς εταιρείες εμφανίζονται έτοιμες να αναλάβουν και να χρηματοδοτήσουν με ίδια κεφάλαια τη διερεύνηση νέων περιοχών σε Δυτική και Νότια Ελλάδα. Οι εξελίξεις αυτές, λίγους μήνες πριν από την έναρξη της πρώτης ερευνητικής γεώτρησης στο Block 2 του Ιονίου από την κοινοπραξία ExxonMobil - Energean - HELLENiQ ENERGY, επιβεβαιώνουν το ισχυρό ενδιαφέρον της διεθνούς πετρελαϊκής αγοράς για τους ελληνικούς υδρογονάνθρακες.

Το σεισμογραφικό πλοίο «Ramform Tethys», που φέρει το όνομα της αρχαιοελληνικής Τιτανίδας Τηθύος, έφθασε χθες στο Ιόνιο συνοδευόμενο από δύο υποστηρικτικά πλοία («Thor Freyja» και «EDT Niovi») προκειμένου να ξεκινήσει τις έρευνες στις περιοχές παραχώρησης της κοινοπραξίας Chevron - HELLENiQ ENERGY, μετά και την έγκριση του αιτήματος για την έκδοση NAVTEX με ισχύ έως τις 31 Ιανουαρίου 2027. Το ερευνητικό πλοίο θα «οργώσει» μέχρι τα τέλη Ιανουαρίου μια θαλάσσια έκταση 10.211 τετραγωνικών χιλιομέτρων, συλλέγοντας τρισδιάστατα σεισμικά δεδομένα. Τα στοιχεία αυτά θα αξιολογηθούν από τη Chevron προκειμένου να εκτιμηθούν οι πιθανότητες ύπαρξης κοιτασμάτων φυσικού αερίου και πετρελαίου και να ληφθεί η απόφαση για το επόμενο κρίσιμο βήμα, την πραγματοποίηση ερευνητικής γεώτρησης.

Η έναρξη των εργασιών νότια της Πελοποννήσου αποκτά ευρύτερη σημασία, καθώς σηματοδοτεί την ενεργοποίηση ενός επενδυτικού σχεδιασμού της Chevron που εκτείνεται έως τη θαλάσσια περιοχή νότια της Κρήτης. Η αμερικανική εταιρεία έχει αναλάβει, από κοινού με τη HELLENiQ ENERGY, και τις θαλάσσιες παραχωρήσεις «Νότια της Κρήτης 1» και «Νότια της Κρήτης 2», περιοχές με έντονη γεωπολιτική διάσταση, καθώς εκτείνονται στα όρια του παράνομου τουρκολιβυκού μνημονίου. Αρμόδιες πηγές θεωρούν, πάντως, πολύ πιθανό η Chevron να αξιοποιήσει το ίδιο πλοίο και για τις έρευνες νότια της Κρήτης, δεδομένου ότι θα βρίσκεται ήδη στην ευρύτερη περιοχή. Εφόσον επιβεβαιωθεί αυτή η εκτίμηση, οι έρευνες στις επίμαχες περιοχές τοποθετούνται χρονικά μέσα στον Φεβρουάριο, αφού προηγηθεί η έκδοση της σχετικής NAVTEX, με στόχο να ολοκληρωθούν πριν από το Πάσχα, οπότε αυξάνεται η ναυσιπλοϊκή κίνηση.

Τα στοιχεία που θα συλλέξει το σεισμογραφικό πλοίο «Ramform Tethys», που φέρει το όνομα της αρχαιοελληνικής Τιτανίδας Τηθύος, θα αξιολογηθούν από τη Chevron προκειμένου να εκτιμηθούν οι πιθανότητες ύπαρξης κοιτασμάτων φυσικού αερίου και πετρελαίου και να ληφθεί η απόφαση για το επόμενο κρίσιμο βήμα, την πραγματοποίηση ερευνητικής γεώτρησης.

Το ερευνητικό πλοίο «Τηθύς» θα «οργώσει» μια θαλάσσια έκταση 10.211 τ. χλμ.

Στο μεταξύ, τις προοπτικές για έναν νέο κύκλο παραχωρήσεων διερευνά η ΕΔΕΥΕΠ, μέσω του διεθνούς διαγωνισμού για την πρόσκτηση και επεξεργασία σεισμικών δεδομένων στη Δυτική και Νότια Ελλάδα. Στον διαγωνισμό εκδήλωσαν ενδιαφέρον τρεις από τις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου. Πρόκειται για την SLB (πρώην Schlumberger), με παρουσία σε περισσότερες από 100 χώρες, τη γαλλική Viridien, με διεθνή παρουσία και μακρά ιστορία στον τομέα των γεωεπιστημών και των γεωφυσικών τεχνολογιών, και την BGP Inc., μια από τις μεγαλύτερες διεθνώς εταιρείες παροχής γεωφυσικών υπηρεσιών, που ανήκει στον κινεζικό κρατικό ενεργειακό όμιλο China National Petroleum Corporation. Ο διαγωνισμός βασίζεται στο μοντέλο multi-client, βάσει του οποίου οι εταιρείες χρηματοδοτούν τις έρευνες με ίδια κεφάλαια, αναλαμβάνοντας εξ ολοκλήρου το επιχειρηματικό ρίσκο. Στόχος της ΕΔΕΥΕΠ είναι η ταχεία αξιολόγηση των προσφορών και η ανάδειξη ενός ή περισσότερων πλειοδοτών, ώστε οι έρευνες να ξεκινήσουν στις αρχές του 2027.

Εφόσον επιτευχθεί αυτό το ορόσημο, τον Ιανουάριο θα διεξάγονται ταυτόχρονα έρευνες σε τέσσερις περιοχές των ελληνικών θαλασσών, ενώ παράλληλα θα βρίσκεται στην τελική ευθεία η προετοιμασία για την ερευνητική γεώτρηση στο Block 2, στο βορειοδυτικό Ιόνιο.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της εταιρείας, το γεωτρύπανο της Energean αναμένεται να προσεγγίσει τον στόχο «Ασωπός 1» στις αρχές Απριλίου, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν πράγματι υπάρχει κοίτασμα φυσικού αερίου εκτιμώμενης δυναμικότητας 280 δισ. κυβικών μέτρων. Σε περίπτωση εντοπισμού του κοιτάσματος, η ανάπτυξή του θα προχωρήσει με διαχειριστή (operator) την ExxonMobil.

Με κέρδη έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Κέρδη σημείωσε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ). Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 311,82 μονάδες καταγράφοντας άνοδο 0,15%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 183,23 μονάδες με κέρδη 0,16%. Ο όγκος των συναλλαγών ανήλθε στις 269.720,97 ευρώ. Από τους επιμέρους δείκτες, η Κύρια Αγορά κατέγραψε άνοδο 0,30% και οι Επενδυτικές Εταιρείες ενισχύθηκαν κατά 0,76%. Άνοδο κατέγραψαν επίσης τα Ξενοδοχεία (1,76%), ενώ αντίθετα η Εναλλακτική Αγορά έκλεισε με απώλειες 0,13%. Τη μεγαλύτερη εμπορευσιμότητα είχε η μετοχή της Τράπεζας Κύπρου με όγκο συναλλαγών 146.315,89 ευρώ (τιμή κλεισίματος 10,6 ευρώ – χωρίς μεταβολή), ακολουθούμενη από τη μετοχή της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με όγκο 57.491,40 ευρώ (τιμή κλεισίματος 6,05 ευρώ – πτώση 0,82%), της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με όγκο 23.216,99 ευρώ (τιμή κλεισίματος 1,355 ευρώ – άνοδος 0,37%), της Δήμητρα Επενδυτικής με όγκο 19.425,76 ευρώ (τιμή κλεισίματος 1,30 ευρώ – άνοδος 0,78%) και της Logicom με όγκο 12.263,52 ευρώ (τιμή κλεισίματος 2,60 ευρώ – άνοδος 0,78%). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, έξι κινήθηκαν ανοδικά, τρεις πτωτικά και τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις 89.

